

KORONAVİRÜS

COVID-19

COVID-19'un

Türkiye Ekonomisine Etkisi

COVID-19'UN

TÜKETİCİ
HARCAMALARINA ETKİSİ

COVID-19'UN EKONOMİK ETKİLERİNE KARŞI
KONYA TİCARET ODASI
FAALİYETLERİ

BİZ BİZE YETERİZ
TÜRKİ YEM

TARİHTE SALGIN HASTALIKLARA
KARŞI ALINAN
TEDBİRLER

TARİHTE YAŞANAN SALGIN
HASTALIKLAR, ALINAN ÖNLEMLER VE

KORONAVİRÜS PANDEMİSİ

KONYA TİCARET ODASI'NDAN ÜYELERİNE KORONA DESTEK HATTI

ODA AİDAT ÖDEMELERİ **EKİM AYINA ERTELEDİ**

**KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ**

**Kendi Planör ve Uçaklarıyla, Kendi
Eğitim Pistinde Pilot Yetiştiren
Tek Üniversite**

**Cern ALICE Deneyine
İlk ve Tam Üyelik**

**Modern Kampüs
Alanı**

**Yurtdışı Eğitim
İmkânları**

**8 Farklı
Yabancı Dil
Öğrenme İmkânı**

**Geniş Sosyal İmkânlar,
Sportif Faaliyetler**

**En Güncel Bilgi Teknolojileri
Diriliş 1251**

MESLEKİ EĞİTİMLER

SERTİFİKA PROGRAMLARI

BİLİŞİM EĞİTİMLERİ

SAĞLIK EĞİTİMLERİ

KİŞİSEL GELİŞİM EĞİTİMLERİ

KURSLAR

PROJE VE DANIŞMANLIK

**KARSEM'DE
DAİMA SİZE UYGUN
BİR EĞİTİM VARDIR!**

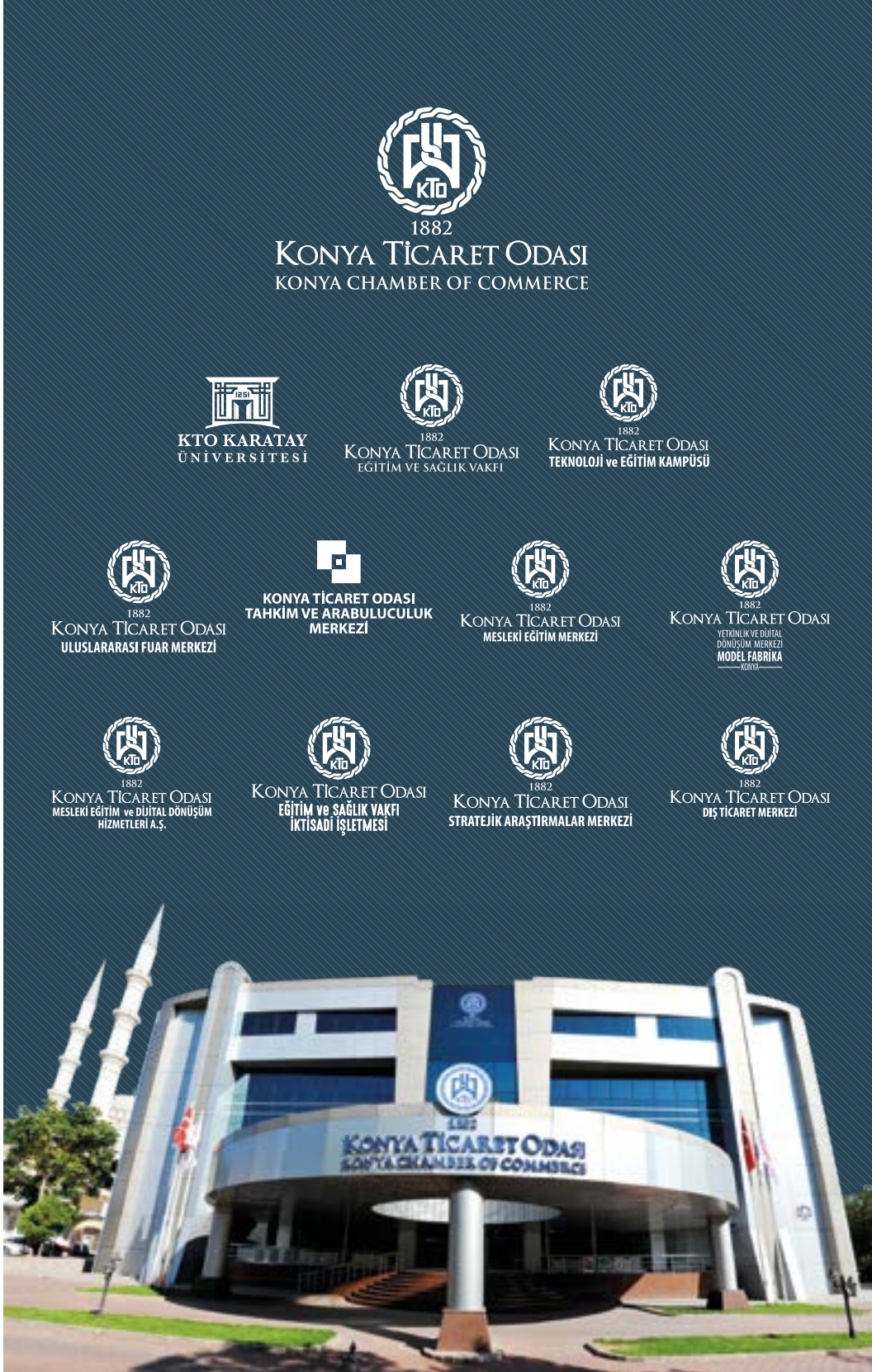
332 221 72 54 www.karsem.com.tr

**KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ
KARSEM**
Sürekli Eğitim Merkezi

BAŞLARKEN

ipek yolu
Yeni

1882
KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

Değerli Üyelerimiz, dünya büyük bir salgınla mücadele ediyor. Ülkemizde bu dönemde ciddi ve gayretli bir şekilde alınan sıkı tedbirlerle bu süreci atlarmaya çalışıyor.

Bizlerde bu süreçte üyelerimizin yaşadığı sıkıntıları çözmeye, çözümlerimizi ilgili kurum ve kuruluşlara aktararak çözümlenmesi için çaba harcıyoruz. İnşallah iş alemi olarak, üreten, istihdam sağlayan ve çalışanlar olarak tüm halkımızla birlikte bu süreci sabırla atlarmaya çalışacağız.

Dünya Sağlık Örgütü'nün korona virüsünü (COVID-19) pandemi ilan etmesiyle birlikte küresel ekonominin zor bir döneme girdi. Tüm dünya ekonomisi sıkıntılı bir dönem yaşıyor. Salgının boyutu ve tüm ülkelerin ekonomilerine olan etkisi sebebiyle küresel ekonomi bu süreçte ciddi zararlar görecektir. Bu sürecin ekonomimize de ciddi şekilde olumsuz etkileri olacaktır. Tüm dünyanın koronavirüs salgını dolayısıyla oldukça zor bir dönemden geçtiği bu dönemde ülkemizde de pek çok işletmemizin faaliyetleri geçici olarak durdurulmuştur. Birkaç sektörde firmalarımız ciddi kayıplar yaşamaktadır. Türkiye olarak, küresel ekonominin de içinde bulunduğu durumu göz önünde bulundurarak reel ekonominin devamlılığının sağlanması büyük önem taşımaktadır. Koronavirüs sonrası ekonominin sağlıklı yapısına tekrar kavuşması için firmalarımızın ayakta kalması için çalışmaya devam edeceğiz.

Koronavirüs (Covid-19) sonrası iş âleminin karşılaştığı sorunların çözümü noktasında Konya Ticaret Odası olarak tüm meslek komitelerimizle sürekli irtibat halinde olduğumuzu belirterek bu süreçte yaptığımız bazı faaliyetlere kısaca değinmek istiyorum.

Üyelerimizden gelen sorun, şikâyet ve talepler Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine rapor halinde iletilmiştir. Ko-

ronavirüs salgınının etkilerini azaltmak için hayata geçirilen Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi içerisinde yer alan ve iş dünyamızı ilgilendiren hususlar, bütün iletişim kanalları ile üyelerimize duyurulmuştur.

Üyelerimizden gelen talepler sonrası devletimizin açıkladığı bütün ekonomik tedbirler günlük olarak "Koronavirüs Kapsamında Çıkarılan Ekonomik Paketlerdeki Güncel Gelişmeler" başlığı altında paylaşılmaya başlanmıştır. Bu başlıkta; mevcut güne kadar çıkarılan genelge, yönetmelik, düzenleme, kolaylık, destek, kredi, teşvik, izin vb. her türlü gelişmeler hem günlük olarak hem de sektörel anlamda ayrı ayrı sunulmaktadır. Kısa Çalışma Ödeneği hakkındaki başvuru şartları, yöntemleri ve iletişim adreslerini de içeren kapsamlı bir rapor hazırlanmış, üyelerimize aktarılmıştır. İşe Devam Kredi Desteği, Ekonomik İstikrar Kalkanı Desteği ve Çek Ödeme Destekleri hakkında kapsamlı bilgi raporları hazırlanmış olup, üyelerimize her türlü iletişim kanalı ile aktarılmıştır.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından başlatılan "Biz Bize Yeteriz Türkiye" Kampanyası tüm üyelerimize aktarılmış olup; Konya Ticaret Odası olarak bu mücadelede yer almak, dayanışmaya katkı vermek için Milli Dayanışma Kampanyası'na destek vermek üzere bütün Konya iş âlemi davet edilmiştir.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) projesi olarak "Covid-19 Salgınının Etkileriyle Mücadele Bağlamında Kurumların İhtiyaçlarının Haritalanması" kapsamında Konya iş âleminin sıkıntılarının giderilmesi noktasında Konya Ticaret Odası olarak taleplerimiz ilgili kuruma teferruatlı bir şekilde aktarılmıştır.

Ülke genelinde maske satışlarının yasaklanmasını takiben, çalışanlarının maske ihtiyaçlarını temin edemeyen üyelerimizin sorunlarını gidermek

amacıyla başta Konya Valiliğimiz olmak üzere ilgili kurumlarla irtibata geçilmiştir. Akabinde 10 ve üzeri çalışanı bulunan üyelerimizin tespiti için bir çalışma yapılmış, maske ihtiyacı tespit edilmiş olup bunun çözümü için çalışmalarımız devam etmektedir.

Odamızın bu süreçte özel aktif hale getirdiği Korona Destek Hattı (üç iletişim kanalı), üyelerimizden çok yoğun talep görmüş; süreçte gelen bütün sorun, şikâyet, istek ve çözüm önerilerine tek tek cevap verilmiş ve çözüm üretilmeye çalışılmıştır.

Kredi başvurularında yaşanan sorunların fazlalığına istinaden banka şube müdürleri, bölge müdürleri ve genel müdürleri ile ayrı ayrı görüşmeler gerçekleştirilmiş, talepler ve sıkıntılar aktarılmıştır. Banka ile sıkıntı yaşayan her bir üyemiz için ilgili şube/müdürlük tek tek aranmış, sorunu olan üyemizin sıkıntısı giderilmiştir.

Koronavirüs ile mücadele süreci kapsamında İçişleri Bakanlığı tarafından getirilen "Şehir Giriş/Çıkış Tedbirleri ve Yaş Sınırlaması" bütün üyelerimize anında duyurulmuştur. Şehir dışı çıkış izinleri hususunda İl Pandemi Kurulunda Oda/Borsa başkanlarımızın talepleriyle üyelerimiz için kolaylıklar sağlanmış, ticaretin aksamaması, ekonominin sektöre uğramaması adına üyelerimizin ticari faaliyetleri için şehre giriş çıkışlarına (gerekli belgeleri temin etmek kaydı ile) izin alınmıştır.

Konya Ticaret Odası olarak, bugüne kadar olduğu gibi bugünden sonra da tüm üyelerimizin dertleri ile dertlenmeye, her bir üyemizin sorununu çözmek için çaba sarf etmeye, başta şehrimizin sonra da ülkemizin büyümesi ve gelişmesi için koşturmaya devam edeceğimizi ve bu süreci hep birlikte atlarmaya gayret edeceğimizi ifade etmek isteriz.

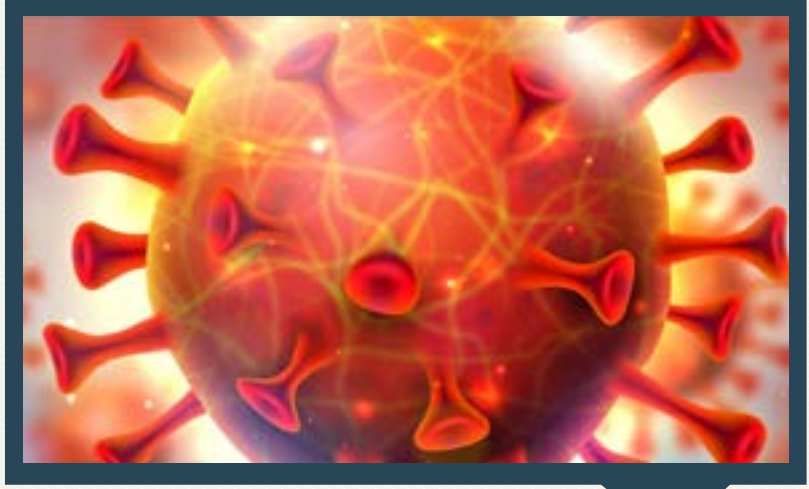
BİZ BİRLİKTE KONYAYIZ, BİRLİKTE TÜRKİYEYİZ...

Selçuk ÖZTÜRK

Konya Ticaret Odası Başkanı
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkan Yardımcısı

İÇİNDEKİLER

KAPAK KONUSU

COVID-19'UN
TÜRKİYE EKONOMİSİNE ETKİSİ

26

6

BAŞKAN ÖZTÜRK "REEL EKONOMİNİN DEVAMLILIĞI İÇİN ÇALIŞIYORUZ"

8

ÖZTÜRK'TEN MİLLİ DAYANIŞMA KAMPANYASI'NA DAVET

9

KONYA TİCARET ODASI'NDAN ÜYELERİNE KORONA DESTEK HATTI

12

HEMŞERİMİZ DR. FAHRETTİN KOCA VE EKİBİNE TEŞEKKÜR EDİYORUZ

14

KISA ÇALIŞMA ÖDENEĞİ BAŞVURULARI BAŞLAMIŞTIR

14

KTO'DAN ANONİM VE LİMİTED ŞİRKETLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

15

K BELGESİ İŞLEMLERİ E-DEVLET ÜZERİNDEN YAPILABİLECEK

15

ODA AİDAT ÖDEMELERİ EKİM AYINA ERTELEDİ

19

MEVKA'DAN 15 MİLYON TL HİBE DESTEĞİ

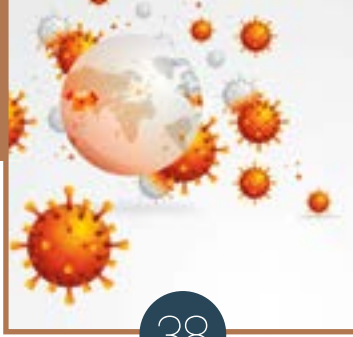
COVID-19'UN TÜKETİCİ HARCAMALARINA ETKİSİ

30

36

KISA ÇALIŞMA ÖDENEĞİ

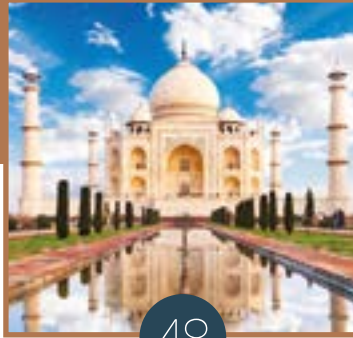
38

TARİHTE YAŞANAN SALGIN HASTALIKLAR, ALINAN ÖNLEMLER

44

TARİHTE SALGIN HASTALIKLARA KARŞI ALINAN TEDBİRLER

48

HİNDİSTAN

Yeni **ipek yolu**

YIL: 33 • SAYI: 384 • MART-NİSAN 2020

İMTİYAZ SAHİBİ

Konya Ticaret Odası Adına Yönetim Kurulu Başkanı
Selçuk ÖZTÜRK

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Özhan SAY

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Mustafa AKGÖL

GÖRSEL SANAT YÖNETMENİ

M. Fatih ÖZSOY

GRAFİK-TASARIM

ÇİZGİ MEDYA

Mehmet ÇAKIR

www.cizgimedya.net • cizgimedyakonya@gmail.com

Tel: 0507 443 81 07

BASKI-ÇİLT

Anadolu Ofset – İbrahim GÜVENÇ

Matbaacılar Sitesi Muhabir Caddesi

6. Blok No: 13 • Karatay/KONYA

Telefon: 0332 342 01 60 (pbx) • 0332 342 03 76

www.anadolumatbaa42.com

anadolumatbaa42@hotmail.com

Sertifika No: 34796

DAĞITIM

EKİN DAĞITIM-KURYE

Feritpaşa Mah. Hayat Sk. No: 6 • Selçuklu/KONYA

TEL: (0332) 236 36 12

YAYIN TÜRÜ

Yerel, Süreli

İki ayda bir yayınlanır.

Bu dergideki yazı ve resimler kaynak belirtilmek sureti ile kullanılabilir. Dergimizde yayınlanan yazılardaki görüşler yazarlarına aittir. Dergimizde yayınlanmak üzere gönderilen yazılar, yayınlanmasın veya yayınlanmasın iade edilmez.

Basım Tarihi: Nisan/2020

YAYIN KURULU

Abdullah ACİBADEM

Arif AYYILDIZ

Mustafa KARAMERCAN

Salih ÖZKAN

Teoman YILMAZ

İLETİŞİM ADRESİ

KONYA TİCARET ODASI

Vatan Caddesi No.1 Selçuklu-KONYA

www.kto.org.tr

Tel: 0332 221 52 52 • Faks: 0332 353 05 46

BASIN VE HALKLA İLİŞKİLER MÜDÜRLÜĞÜ

Tel: 0332 221 52 94-221 52 67

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Bayram SADE

Prof. Dr. Çağatay ÜNÜSAN

Prof. Dr. Kerim ÇINAR

Prof. Dr. Haşim KARPUZ

Prof. Dr. Önder KUTLU

Prof. Dr. Abdülkadir BULUŞ

Prof. Dr. Caner ARABACI

Dr. Öğr. Üyesi Aziz AYVA

BAŞKAN ÖZTÜRK “REEL EKONOMİNİN DEVAMLILIĞI İÇİN ÇALIŞIYORUZ”

KTO Başkanı Selçuk Öztürk koronavirüsün ekonomiye olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik uygulanan tedbirler kapsamında Oda olarak gerçekleştirdikleri faaliyetleri değerlendirdi. Başkan Öztürk, koronavirüs sürecinden olumsuz etkilenen sektörlerdeki firmaların ayakta kalması için devlet-özel sektör işbirliğiyle çalıştıklarını ifade ederek hayata geçirdikleri KTO Korona Destek uygulamasıyla her bir Oda üyesinin sorunları ile bire bir ilgilenildiğini ifade etti.

Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk korona virüsün ekonomiye olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik uygulanan tedbirleri ve Oda olarak gerçekleştirdikleri faaliyetleri değerlendirdi. Dünya Sağlık Örgütü'nün korona virüsünü (COVID-19) pandemi ilan etmesiyle birlikte küresel ekonominin zor bir dönem yaşadığını ifade eden Başkan Öztürk tüm dünya ile birlikte Türkiye ekonomisinin de sıkıntılı bir dönem yaşadığını belirterek “Salgının boyutu ve tüm ülkelerin ekonomilerine olan etkisi sebebiyle küresel ekonomi bu süreçte ciddi zararlar görecektir. Bu sürecin ekonomimize de ciddi şekilde olumsuz etkileri olacaktır. Tüm dünyanın koronavirüs salgını dolayısıyla oldukça zor bir dönemden geçtiği bu dönemde ülkemizde de pek çok işletmemizin faaliyetleri geçici olarak durdurulmuştur. Birkaç sektör dışında hemen hemen tüm sektörlerde firmalarımız ciddi kayıplar yaşamaktadır. Türkiye olarak, küresel ekonominin de içinde bulunduğu durumu göz önünde bulundurarak reel ekonominin devamlılığının sağlanması büyük önem taşımaktadır. Koronavirüs sonrası ekonominin sağlıklı yapısına tekrar kavuşması için firmalarımızın ayakta kalması için çalışmaya devam edeceğiz” dedi. Öztürk, “Devletimiz bu dönemde ekonomik etkileri kontrol altında tuta-

bilmek için mikro ekonomik tedbirler uygulamaya başlamış, ulusal ve yerel boyutta özel sektörü temsil eden kurumların görüşleri değerlendirmeye alınmıştır. Bu süreçte, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) aracılığıyla tüm oda ve borsalar, üyeleriyle irtibatlı olarak başta esnaf ve KOBİ'lerimiz olmak üzere tüm reel sektörün sorunlarını, sıkıntılarını ve taleplerini Hükümetimize sürekli olarak iletmektedir. Son derece dinamik bir süreç yönetimi izleyen iş dünyası temsilcileri, taleplerin çok hızlı şekilde iletilmesini ve kararların hızla alınmasını sağlamakta, gelişmeler aynı ölçüde hızla tüm üyelere duyurul-

maktadır” şeklinde konuştu.

Başkan Öztürk, koronavirüs (Covid-19) sonrası iş âleminin karşılaştığı sorunların çözümü noktasında Konya Ticaret Odası olarak gerçekleştirdikleri faaliyetleri şu şekilde değerlendirdi:

“Koronavirüs salgınının ekonomiye etkilerini azaltmaya yönelik önlemler çerçevesinde bütün üyelerimize karşılaştıkları sorunların ve çözüm önerilerinin talep edildiği metin e-posta ile gönderilmiştir. Üyelerimizden gelen sorun, şikâyet ve talepler Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ne rapor halinde iletilmiştir. Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan

tarafından açıklanan koronavirüs salgınının etkilerini azaltmak için hayata geçirilen Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi içerisinde yer alan ve iş dünyamızı ilgilendiren hususlar, bütün iletişim kanalları ile üyelerimize duyurulmuştur. Odamızın bu süreçte yaptığı bütün faaliyetler, yerel ve ulusal basın ile sürekli paylaşılmış, başta Konya iş âlemi olmak üzere ülkemizin bilgisine sunulmuştur. Paylaş-

lan bütün duyurular aynı zamanda Odamız 70 meslek komitesinin whatsapp gruplarının her birine ayrı ayrı gönderilmiş, gerçekleşen taleplerimiz ile ilgili bilgilendirmeler komite üyelerimize yapılarak, sektördeki firmalara aktarmaları sağlanmıştır. Odamızın bu sürece özel aktif hale getirdiği Korona Destek Hattı üyelerimizden çok yoğun talep görmüş; süreçte gelen bütün sorun, şikâyet, istek ve çözüm

önerilerine tek tek cevap verilmesi, üyelerimizden son derece olumlu geri bildirimler alınmasına vesile olmuştur. Oda olarak, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da tüm üyelerimizin dertleri ile hemhâl olmaya, her bir üyemizin sorununu çözmek için çaba sarf etmeye, başta şehrimizin sonra da ülkemizin büyümesi ve gelişmesi için koşturmaya devam edeceğimizi bir kez daha ifade ediyorum"

Ekonomide Hayata Geçen Destekler

VERGİ

- Mart ayı KDV 1 ay ertelendi
- Muhtasar-KDV-SGK 6 ay ertelendi
- Sektörler: Perakende Ticaret ve AVM'ler, Demir-Çelik ve Metal Sanayi, Otomotiv, Sinema-Tiyatro, Lojistik-Ulaşım, Konaklama, Yiyecek ve İçecek Hizmetleri, Tekstil-Konfeksiyon, Elektronik ve Organizasyon, Sağlık Hizmetleri, Mobilya İmalatı, Madencilik-İş Ocaklığı, İnşaat, Endüstriyel Mücadele Ekipmanları, Araç Kiralama, Basılı Yayın ve Matbaacılık, Halkla İlişkiler, Çiftçi, Terzi, Manav, Avukat, Mali Müşavir, Mimar, Mühendis, Etiler, Doktor, Mimar, Dişçi vb ticari ziraat kazanç sahibi serbest meslek erbabı ve tüm gelir vergisi mükellefleri
- Gelir İdaresi Başkanlığı interaktif vergi daresi internet adresinde, "mücbir sebep durum sorgu ekranı" açıldı. "mücbir sebep'e girip girilmediği" sorgulanabilecek

MALİ YÜKLER

- KOSGEB'in 30 Haziran'a kadar tahakkuk edecek olabilecek 2021'e ertelendi
- Faaliyetleri zorunlu olarak durdurulan iş yerleri için kamu idarelerince kira bedeli tahakkuk ettirilmeyecek
- Teknoparklardaki kuluçka firmalarından ve ticari işletmelerden 2 ay süreyle kira alınmayacak
- Geri kazanım payı (GEKAP) beyannamelemleri altı ayda bir verilecek
- Otopark Yönetmeliği'nin yürürlük tarihi 30 Haziran'a ertelendi
- Turizm sektöründe otel kiralamalarına ilişkin Nisan, Mayıs ve Haziran ayları hasılat payı ödemeleri ve intifa hakkı bedelleri 6 ay süreyle ertelendi
- Konaklama Vergisi, 1 Ocak 2021 tarihine ertelendi

KREDİ

- COVID-19 salgınıyla ilgili tedbirlerden etkilendiği için nakit sıkı bazıları firmaların kamu bankalarına olan kredi anapara ve faiz ödemeleri 3 ay erteleniyor
- "İş'e Devam Kredi Desteği", kamu bankalarında 6 ay anapara ve faiz ödemesiz, 36 ay vadeli ve %7,5 faiz+1,5 komisyonu
- Çek ödemesi için Kredi Garanti Fonu destekli 3 ay anapara ve faiz ödemesiz "Çek Ödeme Destek Kredisi" %9,5 faiz + %1 komisyon
- 24 Mart 2020 öncesine ait ödenmeyen kredi/çek/senet/kredi kartı borçları, 31 Aralık 2020 tarihine kadar ödenir veya yeniden yapılandırılır, sicile işlenmeyecek
- 30 Haziran'a kadar vadesi gelecek reeskont kredilerine 90 gün vade uzatımı, yeni kullandıkları reeskont kredilerine 12 ay ek taahhüt kapama süresi verildi
- Bankılara yönelik BDDK nezdinde şikâyet hattı oluşturuldu

KEFALET

- Mevsimlik tarım işçilerinin tarım araçlarına ulaşım ve barınma-çalışma koşullarının iyileştirilmesine yönelik düzenleme yapıldı
- Tarım Kredi Kooperatiflerine Nisan ve Mayıs'ta ödenmesi gereken krediler, faizsiz olarak 2 ay süreyle ertelendi
- Tarım ve Orman Bakanlığı, yaklaşık 1,9 milyar TL'lik destekleme ödemesi açıkladı
- Geleneksel hayvansal üretim yapan işletmeler için 100 bin TL'ye kadar, bitkisel üretim yapan işletmeler için 50 bin TL'ye kadar faizsiz kredi verilecek

TARIM

- Kredi Garanti Fonu'nun kefalet kapasitesi 500 milyar TL'ye çıkarıldı
- 31.12.2020 tarihine kadar kullandırılacak kredilerde, "vergi borcu yoktur" ve "SGK prim borcu yoktur" belgeleri aranmayacak
- "Ticari Alacak Sigortası" kapsamında orta ölçekli (cirosu 125 Milyon TL'ye kadar olan) işletmeler de dahil edildi

İSTİHDAM

- Kısa Çalışma Ödeneğinden yararlanma şartları iyileştirildi. 600 gün sigorta primi şartı 450 güne, son 120 günlük prim ödeme şartı 60 güne indirildi
- Kısa Çalışma Ödeneği başvurusu için istenen belge sayısı 10'dan 2'ye düşürüldü
- Tefahi çalışma süresi 2 aydan 4 aya çıktı
- Turizm sektöründe iş sözleşmeleri askıda olan çalışanlardan Nisan ayında sigortalı girişi yapılan işçiler "kısa çalışma ödeneği" kapsamına alındı
- Kısa çalışma ödeneği kapsamındaki çalışanların kısa çalışma ücreti ile net maaşı arasındaki fark, SGK bildirim "0 gün" yapılarak övürece ödenebilecek
- Kısa çalışma kapsamında bulunan işyerlerinde çalışmasını sürdüren çalışanlar için, asgari ücret desteği ödenmeye devam edecek

ULAŞIM

- Sağlık Bakanlığı tarafından "Kapaklı Gümrük Kapısına" hızlı tarama testi yapan mobil laboratuvar kurulmasına ve hızlı tarama Covid-19 testi yapılmasına onay verildi
- Mersin Limanı'nda ardiye ücretleri düşürüldü
- Muayene süresi gelen tüm araçlar için araç muayene süreleri 3 ay ertelendi
- Eğitim gazı emisyon ölçüm işlemleri 3 ay süreyle ertelendi
- 11 Mart 2020 tarihi itibarıyla, ticari taşımacılık yapan firmaların yetki belgelerinde kayıtlı olan ve muayene süreleri geçen araçların (tar, kamyon, kamyonet vb.) yetki belgelerinden düğüm işlemleri ertelendi
- Kapıkule Sınır Kapısı'nda (öncesi Haba'da başlatılmıştı) tampon bölgede şoför, dorse veya konteyner değişimi başlatıldı. Uygulama ipleme ve Hamzabeyli kapısına da yaygınlaştırılacak

İDARİ

- Kamu ihalelerinde Covid-19 nedeniyle sözleşme şartlarını yerine getirememesi halinde, "süre uzatımı" veya "sözleşmenin feshedilmesi" mümkün hale geldi
- 1 Mart 2020 ile 30 Haziran 2020'ye kadar işyeri kira bedelinin ödenmemesi, kira sözleşmesinin feshi ve tahliye sebebi oluşturmuyacak
- Kira ve iflas takipleri 30 Nisan'a kadar durduruldu
- Kapasite Raporlarının süreleri 1 Mayıs'a uzatıldı
- Haziran ayında Oda ve Borsalara ödenmesi gereken yıllık üyelik ve muhtolun adanları, "geçikme zammı" ve "faiz" tahakkuk ettirilmeksizin Ekim ayına ertelendi
- 20 yaş altında çalışanlara sokağa çıkma izni verildi
- Pandemi hastanesi ilan edilen özel hastanelere, SGK'nın ödemesi yükseltildi

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

TOBB

BİZ BİZE YETERİZ TÜRKİYE

KTO BAŞKANI SELÇUK ÖZTÜRK ODA ÜYELERİNİ MİLLİ DAYANIŞMA KAMPANYASI'NA KATILMAYA DAVET ETTİ

"Biz Bize Yeteriz Türkiye" kampanyasına iş dünyası ve sivil toplum kuruluşlarının yoğun desteği devam ediyor. KTO Başkanı Selçuk Öztürk, tüm Oda üyelerini Cumhurbaşkanlığı Recep Tayyip Erdoğan'ın başlattığı Milli Dayanışma Kampanyası'na katılmaya davet etti. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Covid-19'un ekonomik etkilerine karşı başlattığı "Biz Bize Yeteriz Türkiye" yardım kampanyasına iş dünyası ve sivil toplum kuruluşlarından yoğun destek gelmeye devam ediyor. Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk, "Konya Ticaret Odası olarak koronavirüs salgınına karşı mücadelede yer almak, bu zor dönemde milletçe gösterdiğimiz dayanışmaya katkı vermek için tüm üyelerimizi Cumhurbaşkanımızın başlattığı Milli Dayanışma Kampanyası'na destek vermeye davet ediyoruz" dedi.

Tüm dünyayı etkileyen koronavirüs salgınına karşı Türkiye'nin büyük bir mücadele örneği gösterdiğini ifade eden Başkan Öztürk: "Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de olağanüstü bir süreç yaşamamıza neden olan koronavirüs salgınına karşı tedbirler devam ederken haytın da devam etti gerçeğini unutmamalıyız. Yaşadığımız bu zor süreçte; hükümetimiz, kamu kurumlarımız, sivil toplum kuruluşlarımız, özel sektörümüz ve tüm vatandaşlarımızla ülkemizi yeniden güzel günlere kavuşturmak için birlik ve beraberlik içindeyiz. Milletçe gösterdiğimiz bu dayanışmamız, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından başlatılan Milli Dayanışma Kampanyası ile perçinlenmiştir. Biz Bize Yeteriz Türkiye diyerek başlatılan

**BİZ BİZE YETERİZ
TÜRKİYE**

ZİRAAT BANKASI
ANKARA KAMU KURUMSAL ŞUBESİ-1745
IBAN TR 65 0001 0017 4503 2156 2050 21

ZİRAAT KATILIM
ANKARA KURUMSAL ŞUBESİ
IBAN TR 22 0020 9000 0014 3597 0000 45

VAKIFBANK
T.A.O. KOLEJ ŞUBESİ
IBAN TR 55 0001 5001 5800 7310 2018 04

VAKIF KATILIM
ANKARA KURUMSAL ŞUBESİ
IBAN TR 45 0021 0000 0003 4994 7000 01

HALKBANK
BAKANLIKLAR ŞUBESİ
IBAN TR 34 0001 2009 4080 0005 0002 30

Hesap Adı: Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

**# BİZ BİZE YETERİZ
TÜRKİYE**

**KORONA YAZ 8119'a
KISA MESAJ GÖNDER.
10 TL BAĞIŞTA BULUN!**

kampanyanın tüm milletimizin bir kez daha kenetlenmesine vesile olacağına inanmaktayız. Bu necip milletin feraseti ile bu felaketin de üstesinden geleceğiz. Konya Ticaret Odası olarak koronavirüs salgınına karşı mücadelede yer almak, bu zor dönemde milletçe gösterdiğimiz dayanışmaya katkı vermek için tüm üyelerimizi Cumhurbaşkanımızın başlattığı Milli Dayanışma Kampanyası'na katılmaya davet ediyorum" dedi.

BİZ BİZE YETERİZ TÜRKİYE SMS VE HESAP NUMARALARI

• T.C. Ziraat Bankası AŞ Ankara Kamu Kurumsal Şubesi-1745 - IBAN: TR 65 0001 0017 4503 2156 2050 21

• T.C. Ziraat Katılım Bankası AŞ Ankara Kurumsal Şubesi - IBAN: TR 22 0020 9000 0014 3597 0000 45

• Türkiye Vakıflar Bankası TAO Kolej Şubesi - IBAN: TR 55 0001 5001 5800 7310 2018 04

• Türkiye Vakıf Katılım Bankası AŞ Ankara Kurumsal Şubesi - IBAN: TR 45 0021 0000 0003 4994 7000 01

• Türkiye Halk Bankası AŞ Bakanlıklar Şubesi - IBAN: TR 34 0001 2009 4080 0005 0002 30

Gerçek ve tüzel kişiler bu hesaplara doğrudan bağış yapabilecekleri gibi Turkcell, Vodafone, Türk Telekom GSM operatörlerinin "8119 SMS" numarasına "KORONA" yazarak 10 TL karşılığında bağışta bulunabilirler.

KONYA TİCARET ODASI'NDAN ÜYELERİNE KORONA DESTEK HATTI

Kıymetli Üyemiz,
ilgili kurumlara aktarılmak üzere
sorunlarınız, sıkıntılarınız
ve çözüm önerilerinizi
Odamıza
bildirebilirsiniz.

1983
KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

Whatsapp
0 532 404 92 99
(Sadece mesaj)

E-Posta
koronadestek@kto.org.tr

Telefon
0 332 221 52 92
(Hafta içi 09.00 - 18.00 arası)

KTO Başkanı Selçuk Öztürk, koronavirüs kapsamında çıkarılan ekonomik paketlerdeki güncel gelişmelerin Konya Ticaret Odası'nın internet sitesinden takip edilebildiğini belirterek, "İçinde bulunduğumuz süreçte üyelerimiz talep, sorun ve çözüm önerilerini ilgili kurumlara aktarılmak üzere whatsapp, e-posta ve telefonla Odamıza bildirebilirler" dedi.

Konya Ticaret Odası (KTO) Başkanı Selçuk Öztürk yeni tip koronavirüs'ten (Kovid - 19) etkilenen işletmelere yönelik açıklanan ekonomi paketleriyle ilgili güncel gelişmelerin Konya Ticaret Odası'nın internet sitesinde takip edilebildiğini belirterek Oda üyelerinin dijital iletişim kanallarından paketlerle ilgili her türlü görüş ve sorularını aktarabileceklerini söyledi.

Başkan Öztürk, "Koronavirüs nedeniyle zor günler geçirdiğimiz bu dönemde Konya Ticaret Odası olarak, resmi kurumlarımızın da sürekli hatırlattığı "Mesafeyi Korumak" isteği-

ne, üyelerimizin işlemlerini online ortamda yapabilmelerine daha fazla imkân sağlayarak yardımcı oluyoruz. Üyelerimiz, Odamızın internet adresi www.kto.org.tr üzerinden "Online İşlemler" menüsü ile Faaliyet Belgesi, Oda Kayıt Belgesi, Aidat Sorgulama ve Ödeme, Üye Sorgulama hizmetlerini Odamıza gelmeden gerçekleştirebilirler. Bununla birlikte; devletimizin Koronavirüs kapsamında çıkardığı ekonomik paketlerdeki güncel gelişmeler başta olmak üzere devlet destekleri, teşvikler, araştırma raporları, son yönetmelik ve genelgelere de web sitemizden ulaşılabilir. Tüm üyelerimiz, Odamızın Android veya IOS uygulamalarını telefonlarına yükleyerek, web sitemiz üzerinden yapılan işlemleri cep telefonları vasıtasıyla bulundukları yerden rahatlıkla yapabilmektedir. Koronavirüs (Kovid-19) salgını nedeniyle ekonomik açıdan zor günler geçiren üyelerimizden gelen sorunlar, talepler ve çözüm önerilerini ilgili bütün kurum ve kuruluşlara aktar-

maya devam ediyoruz. İş âleminin aktardığı taleplere karşı devletimizin açıkladığı ekonomik tedbirler internet sitemizden güncel olarak takip edilebilmektedir. Üyelerimiz paketlerde yer alan maddelerle ilgili tüm sorularını ayrıca talep ve görüşlerini ilgili kurumlara aktarılmak üzere whatsapp, e.posta ve telefonla Odamıza bildirebilirler. Bu zor günleri, devletimizin açıkladığı ekonomik paketler ve her bir vatandaşımızın uyguladığı şahsî tedbirler ile en kısa sürede atlatmayı temenni ediyoruz" dedi.

Konya Ticaret Odası'ndan yapılan açıklamada "7/24 Online İşlemler" ve "Korona Destek" konularında www.kto.org.tr'den ayrıntılı bilginin alınabileceği ifade edilerek, Oda üyeleri koronadestek@kto.org.tr e.posta adresinden, 0 532 404 92 99 no.lu whatsapp hattından ve (0332) 221 5292 no.lu telefondan Koronavirüs kapsamında çıkarılan ekonomik paketlerdeki güncel gelişmelerle ilgili soru ve görüşlerini iletebilirler.

COVID-19'UN EKONOMİK ETKİLERİNE KARŞI KONYA TİCARET ODASI FAALİYETLERİ

Koronavirüs (Covid-19) sonrası iş âleminin karşılaştığı sorunların çözümü noktasında Konya Ticaret Odası olarak yaptığımız faaliyetler aşağıdaki şekildedir:

16-17 MART

İlgili süreçte karşılaştıkları sorunların ve çözüm önerilerinin talep edildiği metin, bütün üyelerimize e-posta ile gönderilmiştir. Üyelerimizden gelen sorun, şikâyet ve talepler Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine rapor halinde iletilmiştir.

20 MART

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından açıklanan koronavirüs salgınının etkilerini azaltmak için hayata geçirilen Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi içerisinde yer alan ve iş dünyamızı ilgilendiren hususlar, bütün iletişim kanalları ile üyelerimize duyurulmuştur.

23 MART'TAN BUGÜNE

"EKONOMİK PAKETLERDEN FAYDALANALIM, İŞİMİZE ve İŞÇİMİZE SAHİP ÇIKALIM" sloganı ile www.kto.org.tr adresimizde bir bölüm oluşturulmuş, üyelerimizden gelen talepler sonrası devletimizin açıkladığı bütün ekonomik tedbirler günlük olarak "Koronavirüs Kapsamında Çıkarılan Ekonomik Paketlerdeki Güncel Gelişmeler" başlığı altında paylaşılmaya başlanmıştır. Bu başlıkta; mevcut güne kadar çıkarılan genelge, yönetmelik, düzenleme, kolaylık, destek, kredi, teşvik, izin vb. her türlü gelişmeler hem günlük olarak hem de sektörel anlamda ayrı ayrı sunulmaktadır.

İlgili sayfa, bütün üyelerimize SMS, e-posta, mobil uygulama ve web duyurusu ile ilan edilmiştir.

24 MART

Kısa Çalışma Ödeneği hakkındaki başvuru şartları, yöntemleri ve iletişim adreslerini de içeren kapsamlı bir rapor hazırlanmış, üyelerimize aktarılmıştır.

26 MART

Odamız 70 Meslek Komitesinin her biri için; Genel Sekreter, Genel Sekreter Yardımcısı ve Meslek Komiteleri Müdürünün de dâhil olduğu 70 ayrı whatsapp grubu kurulmuş ve ilgili süreçte komite temsilcilerinin sorunlarını daha hızlı aktarabildiği bir iletişim yöntemi sağlanmıştır.

27 MART

"MESAFEYİ KORUYALIM, TEDBİRLERE UYALIM, ONLINE İMKANLARI KULLANALIM" başlığı ile üyelerimizin Odamıza gelmeden "Tedbir Al, Evde Kal" tavsiyesine uyarak www.kto.org.tr adresi üzerinden ve Odamız Android/iOS uygulamalarından alabilecekleri hizmetler bütün üyelerimize duyurulmuştur.

Sadece Koronavirüs sürecine özel olmak üzere; e-posta adresi, whatsapp mesaj ve canlı telefon hattı şeklinde 3 farklı iletişim kanalı oluşturulmuştur. Aşağıda belirtilen adresler de üyelerimize aktarılmış, süreçte yaşanan sorunlar ve bunlara karşı talepler anlık olarak alınmaya başlanmıştır.

- E-posta: koronadestek@kto.org.tr
- Whatsapp: 0 532 404 92 99
- Telefon: 0 332 221 52 92

27 MART

Konya, Karaman, Aksaray ve Şanlıurfa Oda/Borsa başkanlarının iştirakleriyle (23 Oda/Borsa Başkasını) "Ekonomik Tedbirler" isimli bir whatsapp gurubu teşekkül ettirilmiş, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğini

temsil Odalar Müdürü de gruba dâhil edilmiştir. Gruptaki başkanların bildirdiği 4 il ve ilçe iş âleminin yaşadığı sorunlar, sıkıntılar, çözüm önerileri günlük olarak maddeler halinde TOBB'a aktarılmaktadır.

31 MART

İşe Devam Kredi Desteği, Ekonomik İstikrar Kalkanı Desteği ve Çek Ödeme Destekleri hakkında kapsamlı bilgi raporları hazırlanmış olup, üyelerimize her türlü iletişim kanalı ile aktarılmıştır.

1 NİSAN

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından başlatılan "Biz Bize Yeteriz Türkiyem" Kampanyası tüm üyelerimize aktarılmış olup; Konya Ticaret Odası olarak bu mücadelede yer almak, dayanışmaya katkı vermek için Milli Dayanışma Kampanyası'na destek vermek üzere bütün Konya iş âlemi davet edilmiştir.

1 NİSAN

Koronavirüs sürecinde çokça gündeme gelen "Tıbbi Cihaz, Maske, Kişisel Koruyucu Donanım Üretimi ve Kullanımı" hakkında araştırma raporu hazırlanmış, Konya iş âleminin hangi ürünleri, hangi izinler ile üretebileceği, sektör temsilcilerinin bilgisine sunulmuştur.

3 NİSAN

Koronavirüs ile mücadele süreci kapsamında İçişleri Bakanlığı tarafından getirilen "Şehir Giriş/Çıkış Tedbirleri ve Yaş Sınırlaması" bütün üyelerimize anında duyurulmuştur. Akabinde Konya Valiliğimiz tarafından genelgenin yereldeki uygulamaları ile ilgili alınan özel kararlar da anlık olarak SMS, web sayfası ve sosyal medya kanalı ile bütün

Konyalı hemşerilerimizin bilgisine sunulmuştur.

6 NİSAN

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) projesi olarak "Covid-19 Salgınının Etkileriyle Mücadele Bağlamında Kurumların İhtiyaçlarının Haritalanması" kapsamında Konya iş âleminin sıkıntılarının giderilmesi noktasında Konya Ticaret Odası olarak taleplerimiz ilgili kuruma teferruatlı bir şekilde aktarılmıştır.

8 NİSAN

Mevlâna Kalkınma Ajansı tarafından ilana çıkılan "Covid19 ile Mücadele ve Dayanaklılık Programı" kapsamında Konya Ticaret Odası, KTO Karatay Üniversitesi ve KTO Mesleki Eğitim Merkezi olarak başvurulabilecek konular incelenmiş, başta şehrimiz insanı olmak üzere ülkemizde salgın hastalıktan etkilenen, etkilenmesi beklenen dezavantajlı grupların sıkıntılarının giderilmesi amacıyla bir proje yazılması kararlaştırılmıştır. İlgili süreç tamamlandıktan sonra proje ile ilgili bilgilendirmeler ayrıca yapılacaktır.

9 NİSAN

Ülke genelinde maske satışlarının yasaklanmasını takiben, çalışanlarının maske ihtiyaçlarını temin edemeyen üyelerimizin sorunlarını gidermek amacıyla başta Konya Valiliğimiz olmak üzere ilgili kurumlarla irtibata geçilmiştir. Akabinde 10 ve üzeri çalışanı bulunan üyelerimizin tespiti için bir çalışma yapılmış, 985 firmanın 49.126 çalışanına yönelik günlük 88 bin adet maske ihtiyacı tespit edilmiştir. Bu ihtiyacın giderilmesi noktasında tek yetkili kurum olan Konya Valiliğimize rapor sunulmuş olup, onların yönlendirmesi ile birlikte üyelerimize tekrar bilgilendirme yapılacaktır.

16 MART'TAN GÜNÜMÜZE

• Odamızın bu süreçte yaptığı bütün faaliyetler, online/mobil uygulama kullanma teşvikleri, soru/sorun/çözüm ile alakalı kurulan iletişim kanalları (Korona Destek Hatları) ve güncel ekonomik destekler hakkındaki bilgi sahibi olma yöntemleri, yerel ve ulusal basın ile sürekli paylaşılmış, başta Konya iş âlemi olmak üzere ülkemizin bilgisine sunulmuştur.

• Paylaşılan bütün duyurular aynı zamanda Odamız 70 meslek komitesinin whatsapp gruplarının her birine ayrı ayrı gönderilmiş, gerçekleştirilen taleplerimiz ile ilgili bilgilendirmeler komite üyelerimize yapılarak, sektördeki firmalara aktarmaları sağlanmıştır.

• Odamızın bu sürece özel aktif hale getirdiği Korona Destek Hattı (üç iletişim kanalı), üyelerimizden çok yoğun talep görmüş; süreçte gelen bütün sorun, şikâyet, istek ve çözüm önerilerine tek tek cevap verilmesi, üyelerimizden son derece olumlu geri bildirimler alınmasına vesile olmuştur. Bu bağlamda ilgili dönemde Odamıza başvuran üyelerin başvuru kanalları ve aktardıkları içeriğin dökümü aşağıdaki şekildedir.

Başvuru Şekli	Koronavirüs Etkileri	Oda İşlemleri	Toplam
E-posta	151	6	157
Whatsapp	129	11	140
Telefon	52	17	69
Şahsen	13		13
TOPLAM	345	34	379

Yukarıdaki listede sayıları verilen başvuruların tamamına dönüş yapılmıştır. Sorunların dağılımı incelendiği zaman "banka ve kredi başvuruları, şehir dışı çıkış izinleri, kısa çalışma ödeneği ve İşkur faaliyetleri, kiracı/mülk sahibi ilişkileri, güncel destekler hakkında bilgi talebi" konuları ön plana çıkmaktadır.

Kredi başvurularında yaşanan sorunların fazlalığına istinaden Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanımız Selçuk Öztürk tarafından banka şube müdürleri, bölge müdürleri ve genel müdürleri ile ayrı ayrı görüşmeler gerçekleştirilmiş, talepler ve sıkıntılar aktarılmıştır. Banka ile sıkıntı yaşayan her bir üyemiz için ilgili şube/müdürlük tek tek aranmış, sorunu olan üyemizin sıkıntısı giderilmiştir.

Ayrıca Konya Ticaret Odası, Konya Sanayi Odası ve Konya Ticaret Borsası Başkanlarının ve Ziraat Bankası, Halk Bankası ve Vakıfbank Bölge Müdürlerinin de iştirakiyle görüntülü bir görüşme gerçekleştirilmiş, Konya

iş âleminin yaşadığı sorunların çözümü noktasında ortak adım atılması kararlaştırılmıştır.

Şehir dışı çıkış izinleri hususunda İl Pandemi Kurulunda Oda/Borsa başkanlarımızın talepleriyle üyelerimiz için kolaylıklar sağlanmış, ticaretin aksamaması, ekonominin sekteye uğramaması adına üyelerimizin ticari faaliyetleri için şehre giriş çıkışlarına (gerekli belgeleri temin etmek kaydı ile) izin alınmıştır.

Ekonomik destekler, kısa çalışma ödeneği, İŞKUR faaliyetleri vb. bütün konularda Odamız web sayfasındaki bilgilendirmeler güncel tutulmuş, bilgi talep eden üyelerimiz ilgili yerlere aktarılmış ve bütün sorularına cevap verilmiştir.

NOT:

Yukarıda maddeler halinde zikredilen bütün faaliyetler Odamızın aşağıdaki sosyal medya hesaplarında (facebook, twitter, instagram) da paylaşılmakta olup "Tedbir Al, Evde Kal" tavsiyesine uyarak evinde veya işyerinde olan üyelerimizin kullandıkları iletişim kanallarının tamamı ile kendilerine ulaşılmaya azami gayret gösterilmektedir.

- facebook.com/konyato
- twitter.com/konyato
- instagram.com/konyato
- linkedin.com/company/konyato

Son Söz;

Konya Ticaret Odası olarak, bugüne kadar olduğu gibi bugünden sonra da tüm üyelerimizin dertleri ile hemhâl olmaya, her bir üyemizin sorununu çözmek için çaba sarfetmeye, başta şehrimizin sonra da ülkemizin büyümesi ve gelişmesi için koşturmaya devam edeceğimizi bir kez daha ifade etmek isteriz.

BİZ BİRLİKTE KONYAYIZ, BİRLİKTE TÜRKİYEYİZ...

HEMŞERİMİZ DR. FAHRETTİN KOCA VE EKİBİNE TEŞEKKÜR EDİYORUZ

Çin'in Hubei bölgesinin başkenti olan Wuhan'da ortaya çıkan virüs salgınından sonra olağanüstü gayret ve çaba göstererek ülkemizin bu sıkıntıdan kurtulması için çalışan Sağlık Bakanı Hemşerimiz Dr. Fahrettin Koca ve ekibiyle tüm sağlık çalışanlarımıza çok teşekkür ediyoruz.

"Sıkı tedbirlerle bu sorunu aşacağız"

Koronavirüse karşı verilen mücadelede devletin gece gündüz eylem halinde olduğunu, bu tedbirlere en sıkı şekilde uyularak sağduyuyla destek verilmesi gerektiğini dile getiren Dr. Fahrettin Koca, "Halkımızın sağduyusu devletimizin organizasyon gücü kadar önemlidir. Dünyanın büyük kısmında tablo bir salgın tablosudur. Biz genel tabloya kıyasla şanslı durumdayız. Düşmanımızı iyi tanıyoruz. Sağlık altyapımız hızlı ve yaygın. O halde emin olmalıyız. Sıkı tedbirlerle bu sorunu aşacağız."

Dr. Fahrettin Koca kimdir?

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunu ve İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ihtisası yapmış olan Türkiye Eğitim ve Sağlık Araştırma Vakfı, Medipol Hastanesi ve İstanbul Medipol Üniversitesi'nin kurucusu, Türkiye Cumhuriyeti'nin 59. Sağlık Bakanı olan Dr. Fahrettin Koca, 2 Ocak 1965'te Konya'nın Kulu ilçesine bağlı Ömeranlı mahallesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini doğduğu kentte, liseyi Bursa Erkek Lisesi'nde bitirdi. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni 1988'de tamamlayarak tıp doktoru unvanını aldı. İhtisasını İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalı'nda tamamlayarak 1995'te Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı oldu. Çeşitli sağlık kurumlarında hekimlik ve medikal direktörlük görevlerinde

bulundu. Kurduğu ve başkanlığını yürüttüğü sağlık kurumlarında Türkiye'nin sağlıkta dönüşüm politikaları doğrultusunda önemli atılımlar gerçekleştirdi. Başkanı olduğu Türkiye Eğitim Sağlık ve Araştırma (TESA) Vakfı tarafından 2009 yılında kurulan İstanbul Medipol Üniversitesi'nin Mütevelli Heyeti Başkanlığını yürüttü.

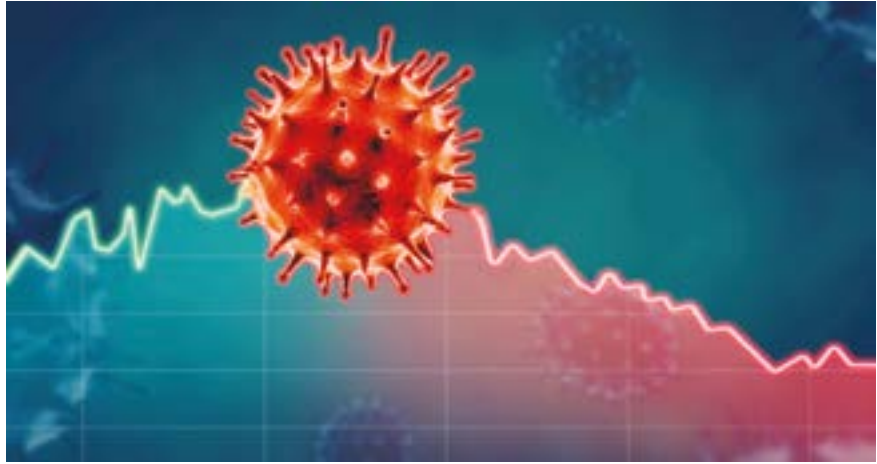
Evli ve dört çocuk babası olan Koca'nın Türk Pediatri Kurumu, Pediatrik Metabolizma ve Beslenme Derneği, İstanbul Ticaret Odası (İTO) Sağlık Meslek Komitesi, Özel Hastaneler Sağlık Kuruluşları Derneği (OHSAD) üyelikleri bulunmaktadır. Aynı zamanda Dış Ekonomik İlişkiler Konseyi (DEİK) Eğitim Komitesi İş Konseyi Başkan Yardımcısı, Vakıf Üniversite Hastaneleri Derneği'nin Başkanı ve Hizmet İhracatçıları Birliği Sağlık Hizmetleri Komitesi Başkanıdır.

KORONAVİRÜS SALGINININ EKONOMİK VE SOSYAL HAYATA ETKİLERİNİN AZALTILMASI HAKKINDA KANUN YÜRÜRLÜĞE GİRDİ

Değerli Üyelerimiz, yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM Genel Kurulunda kabul edilerek yasalasmıştır. Düzenleme ile gelen bazı önemli başlıklar aşağıdaki şekilde olup, kanunun tam metnine <http://www.kto.org.tr/koronavirus-salgininin-ekonomik-ve-sosyal-hayata-etkilerinin-azaltilmasi-hakkind-3148h.htm> adresinden ulaşabilirsiniz.

Düzenleme ile gelen bazı önemli başlıklar:

- Ücretsiz izne ayrılan, kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan veya işten çıkarıldığında işsizlik ödeneğine hak kazanamayan işçilere günlük 39,24 lira destek sağlanacak.
- Hazine ve belediye taşınmazları ile Milli Parklar ve Orman Genel Müdürlüğü taşınmazlarına ve izinlerine ait borçlar, KYK kredi borçları, belediyelerin gelir vergisi tevkifatı ödemeleri, sosyal sigorta prim ödemeleri 3 ay süreyle ertelenecek.
- Konutlara ve faaliyetleri durdurulan iş yerlerine ilişkin su faturası borçları belediyelerce 3 ay süreyle ertelenebilecek.
- Faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin yıllık ilan ve reklam vergileri ile yıllık çevre temizlik vergilerinin faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan dönemlere isabet eden kısmı alınmayacak.
- Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu kapsamındaki yetki tespitlerinin verilmesi, toplu iş sözleşmelerinin yapılması, toplu iş uyuşmazlıklarının çözümü ile grev ve lokavta ilişkin süreler, düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 ay süreyle uzatılacak.
- Kısa çalışma ödemelerine ilişkin başvurular hızlı şekilde sonuçlandırılacak.
- Kısa çalışma uygulamasından yararlanabilmek için, iş yerinde kısa çalışma uygulanan dönemde yapılan başvurular, uygunluk tespitleri hariç, başvuru tarihinden itibaren 60 gün içinde sonuçlandırılacak.

- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesindeki engelli bakım merkezlerinde ve huzurevlerinde, Sosyal Hizmetler Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca aranan gelir ölçütleri ile ağır engellilik şartının üç ay süreyle dikkate alınmaksızın yaşlılara ve engellilere hizmet verilecek.
- Devlete ait üniversitelerin tıp fakülteleri ve dış hekimliği fakültelerinin döner sermaye işletmesi birimlerine Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinden kaynak aktarılabilir.
- İşveren, her türlü iş veya hizmet sözleşmesini, ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller dışında 3 ay süreyle feshedemeyecek.
- Sermaye şirketleri, 30 Eylül 2020'ye kadar 2019 yılı net dönem karlarının yalnızca yüzde 25'ine kadarını dağıtabilecek.
- 30 Eylül 2020'ye kadar el konulan ancak henüz tasfiyelik hale gelmemiş tıbbi malzemeler, kurumlara tahsis edilebilecek.
- Üretici, tedarikçi ve perakende işletmelerin fahiş fiyat artışı ve stokçuluk

- uygulamalarına yönelik her türlü tedbiri almak amacıyla Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu oluşturulacak.
- Üretici, tedarikçi ve perakende işletmelerden, bir mal veya hizmetin satış fiyatında fahiş artış yapanlara 10 bin liradan 100 bin liraya kadar; piyasada darlık yaratıcı, piyasa dengesini ve serbest rekabeti bozucu faaliyetlerde bulunanlara ise 50 bin liradan 500 bin liraya kadar idari para cezası verilecek.
- Türkiye Varlık Fonu Yönetimi AŞ veya kuracağı diğer şirketlerle alt fonların denetim raporlarının Cumhurbaşkanına sunum tarihi, haziran-dan ağustosa çekilecek.
- Kovid-19 salgını kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında verilmiş olup 2020 yılı içinde geçerlilik süresi dolacak lisansların geçerlilik süresi bir yıl uzatılacak.
- Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu'na göre düzenlenen yıllık aidat 2020 yılında alınmayacak.

KISA ÇALIŞMA ÖDENEĞİ BAŞVURULARI BAŞLAMIŞTIR

Sayın Üyemiz, Koronavirüs (Covid-19) salgınından etkilenen iş âlemine destek olunması amacıyla İŞKUR tarafından "Kısa Çalışma Ödeneği" başvuruları alınmaya başlanmıştır. Bilindiği üzere kısa çalışma ödeneği; genel ekonomik, bölgesel, sektörel kriz ve zorlayıcı sebeplerle işyerindeki çalışma süresinin en az 1/3 ora-

nında azaltılması veya faaliyetin en az dört hafta süreyle durdurulması hallerinde uygulanabilmektedir. Kısa çalışma uygulanması halinde gerekli şartları sağlayan işçilere, çalışılmayan dönemler için 3 aya kadar kısa çalışma ödeneği ödenmektedir. Covid-19 kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle yapılan kısa çalışma başvuruları için İşsizlik Sigortası

Kanunu'na ekleme yapılmış olup; başvurunun yapıldığı tarihten önceki 3 yılda 600 gün ve üzerinde sigortalı olarak işsizlik primi ödenmiş olması şartı 450 güne ve son 120 gün fiilen sigortalı olması şartı da 60 güne indirilmiştir. Kısa Çalışma Ödeneği başvuru ile ilgili geniş bilgiyi dergimizin ileriki sayfalarında bulabilirsiniz.

KTO'DAN ANONİM VE LİMİTED ŞİRKETLERİN GENEL KURUL TOPLANTILARINA İLİŞKİN AÇIKLAMA

Konya Ticaret Odası Başkanlığı Ticaret Sicili Müdürlüğü'nden anonim ve limited şirketlerin genel kurul toplantılarına ilişkin açıklama yapıldı. Aıklama şöyle; "Bilindiği üzere, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda anonim ve limited şirketlerde, olağan genel kurul toplantılarının her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde yapılması öngörülmektedir. Genellikle şirketler tarafından faaliyet dönemi olarak takvim yılı tercih edilmekte olup, bu durumdaki şirketlerin olağan genel kurullarını mart ayı sonuna kadar yapmaları gerekmektedir. Koronavirüs COVID-19 (Koronavirüs) salgınının yayılmasının engellenmesi amacıyla özellikle şirket genel kurullarının yoğunlukla gerçekleştirildiği bu dönemde başkanlıkça şirketlerin genel kurul toplantıları bakımından bazı tedbirler alınmıştır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve şirket sözleşmesine uygun olarak yönetim organları tarafından daha önce toplantıya çağrılan anonim ve limited şirketlerin olağan genel kurullarının, erteleme kararı alınması amacıyla genel kurulun toplanması

beklenmeksizin, yönetim organları tarafından alınacak bir kararla iptal edilebilecektir. Buna ilişkin <https://www.ticareticil.gov.tr/> internet adresinde yer alan örnek ilan metni dikkate alınarak hazırlanacak ilan metninin Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayınlanması gerekmektedir. Ayrıca; şirket sözleşmelerinde veya esas sözleşmelerinde genel kurul toplantılarının elektronik ortamda gerçekleştirilmesine imkan tanıyan bir hüküm bulunmayan şirketlerin, ülkemizin ve dünyanın geçtiği bu dönemde Koronavirüs COVID-19 salgınının yayılmasının engellenmesi amacıyla gerçekleştirmeyi planladıkları toplantıları Merkezi Kayıt Kuruluşu Anonim Şirketi'nden destek hizmeti almak suretiyle "Elektronik Genel Kurul Toplantı Sistemi" ve "Elektronik Yönetim Kurulu Sistemi" üzerinden hak sahiplerine elektronik ortamda katılma imkanının sağlanması zorunluluğunu ortadan kaldırmayacak şekilde gerçekleştirebilmelerine de imkan tanınmıştır. Ancak; bu imkandan faydalanan şirketlerin, şirketlerce elektronik ortamda genel kurul gerçekleştirilmesine imkan tanıyan

"Genel kurul toplantısına elektronik ortamda katılım

Şirketin genel kurul toplantılarına katılma hakkı bulunan hak sahipleri bu toplantılara, Türk Ticaret Kanununun 1527 nci maddesi uyarınca elektronik ortamda da katılabilir. Şirket, Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik hükümleri uyarınca hak sahiplerinin genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılmalarına, görüş açıklamalarına, öneride bulunmalarına ve oy kullanmalarına imkan tanıyacak elektronik genel kurul sistemini kurabileceği gibi bu amaç için oluşturulmuş sistemlerden de hizmet satın alabilir. Yapılacak tüm genel kurul toplantılarında esas sözleşmenin bu hükmü uyarınca, kurulmuş olan sistem üzerinden hak sahiplerinin ve temsilcilerinin, anılan Yönetmelik hükümlerinde belirtilen haklarını kullanabilmesi sağlanır." hükmünü hiçbir değişiklik yapmaksızın bundan sonraki yapılacak ilk genel kurul toplantısında şirket sözleşmesine/esas sözleşmesine eklemeleri şarttır."

KTO ÜYELERİ K BELGESİ İŞLEMLERİNİ E-DEVLET ÜZERİNDEN YAPABİLECEKLER

Sayın Üyemiz; Covit-19 ile mücadele kapsamında Ülkemizi, vatandaşlarımızı korumak ve salgının yayılmasını engellemek amacıyla alınan tedbirler kapsamında K belgesi işlemlerinizin bir kısmını odamıza gelmeden e-devlet sistemi üzerinden yapabilirsiniz. Aşağıda K belgesi ile ilgili hangi işlemlerin nasıl yapılacağı gösterilmektedir. Bilgilerinize sunulur.

E-DEVLET (www.turkiye.gov.tr) TAŞIT İLAVESİ

- 1) E-devlet şifresiyle giriş yapın. (Şirketlerde Bölge Müdürlüğümüzce Otomasyon sistemine tanımlanan imza yetkilinin şifresiyle giriş yapılacaktır.)
- 2) Kurumlar arasından "Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı" bulup-tıklayın,
- 3) "Yetki Belgesi İşlemleri" bölümünden "Özmal/Sözleşmeli Taşıt Ekleme" kısmına giriş yaptıktan sonra açılan sayfada belge sahibi şahıs ise T.C Kimlik Numarasını, şirket ise

Vergi Numarasını yazıp bir sonraki adıma geçecek.

- 5) Sonra Taşıtın plakası ve ruhsatın isim yazan bölümündeki seri numarasını önündeki harflerle birlikte girin ve "Ekle ve Kaydet" butonuna basıldıktan sonra açılan sayfada "Ödeme Oluştur" tıklayıp, çıkan makbuzu Ziraat veya Vakıfbank'a ödeyebilirsiniz. (Muayene şartı veya sigorta eksikliğinden düşen araca ücret alınmadığı için, ilave işleminden sonra Bakanlık Onayı beklenecek.)
- 6) Ödeme yatırma işleminden sonra tekrardan E-devlete giriş yapılarak ve "Yetki Belgesi İşlemleri" bölümünden "Taşıt Kartı Sorgulama ve Düzenleme" kısmında araç plakası yazılıp, Taşıt Kartı düzenlenebilecektir.

E-DEVLET (www.turkiye.gov.tr) YETKİ BELGESİ DÜZENLEME

NOT: BU KISIMDA ŞAHİS VE ŞİRKET ADINA (K2-K2*), ŞAHİS ADINA İSE (K2-K2*-K1- K1* VE K1(Ö)) YETKİ BELGELERİ DÜZENLENEBİLİR.

- 1) E-devlet şifresiyle giriş yapın.
- 2) Kurumlar arasından "Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı" bulup-tıklayın,
- 3) "Yetki Belgesi İşlemleri" bölümünden "Yetki Belgesi İlk Başvuru/Yenileme" kısmına giriş yaptıktan sonra açılan sayfanın sağ üstündeki "Yeni başvuru" butonuna basın ve almak istediğiniz yetki belgesini seçin.
- 4) Yetki belgesini seçtikten sonra açılan pencerede kişi bilgileri doğruysa "Kaydet ve Devam Et" butonuna basın.
- 5) Sonra Taşıtın plakası ve ruhsatın isim yazan bölümündeki seri numarasını önündeki harflerle birlikte girin ve "Ekle ve Kaydet" butonuna basıldıktan sonra açılan sayfada "Ödeme Oluştur" tıklayıp, çıkan makbuzu Ziraat veya Vakıfbank'a ödeyebilirsiniz.
- 6) Ödeme yatırma işleminden sonra tekrardan E-devlete giriş yapılarak ve "Yetki Belgesi İşlemleri" bölümünden "Taşıt Kartı Sorgulama ve Düzenleme" kısmında araç plakası yazılıp, Taşıt Kartı düzenlenebilecektir.

ODA AİDAT ÖDEMELERİ EKİM AYINA ERTELEDİ

ODA ve Borsalar dünyayı etkisi altına alan COVID 19 pandemisinin üyelerine olan etkilerinin azaltılması için her türlü destek için olarak seferber oldu.

Bu kapsamda Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), üye firmaların oda ve borsalara haziran ayı sonuna kadar ödemesi gereken aidatları ekim ayına erteledi. TOBB'dan yapılan yazılı açıklamaya göre, Birlik, firmaların mağduriyetlerinin önüne geçmek amacıyla bazı kararlar aldı. Bu kapsamda, üye firmaların oda ve borsalara haziran ayı sonuna kadar ödeyeceği yıllık üyelik ve munzam aidat hiçbir gecikme zammı ve faizi olmaksızın ekim ayına ertelendi.

1882
KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

KAPASİTE RAPORLARININ GEÇERLİLİK SÜRELERİ, 1 MAYIS 2020 TARİHİNE KADAR UZATILMIŞTIR

Değerli üyelerimiz; tüm dünyada ve ülkemizde etkili olan koronavirüs salgını nedeniyle, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Yönetim Kurulu tarafından, Mart ve Nisan aylarında sona erecek olan kapasite raporlarının geçerlilik süreleri, 1 Mayıs 2020 tarihine kadar uzatılmıştır.

Ancak Mart ve Nisan aylarında ilk defa yapılacak kapasite raporu başvuruları ve değişiklik zorunluluğu bulunan kapasite raporu başvuruları devam edecektir.

MEVKA'DAN COVID-19 İLE MÜCADELE VE DAYANIKLILIK PROGRAMI KAPSAMINDA 15 MİLYON TL HİBE DESTEĞİ

Değerli Üyelerimiz, Mevlana Kalkınma Ajansı, ülkemizin salgınla mücadelesine katkı vermeyi; salgının yayılımının en aza indirilmesi ve kontrol altına alınmasını, başta risk altındaki gruplar olmak üzere toplum sağlığının korunması hedeflemek üzere "COVID-19 İLE MÜCADELE VE DAYANIKLILIK PROGRAMI" kapsamında 'hızlandırılmış' bir hibe desteği programına çıkmıştır. Program bütçesi 15 Milyon TL olup programın amacı ve öncelikleri aşağıdadır:

Program Amacı:

Çin'in Vuhan şehrinde 1 Aralık 2019 tarihinde ortaya çıkan yeni tip

koronavirüs (COVID-19) hızla dünya genelinde yayılarak küresel bir salgın haline gelmiş, 11 Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak ilan edilmiştir. Bu sebeple bu alanda mücadeleyi desteklemek için "COVID-19 ile Mücadele ve Dayanıklılık Programı" oluşturulmuş, yaşanan can kayıplarının ve vaka sayılarının en aza indirilmesi bağlamında COVID-19 salgını ile mücadeleye katkı sağlayan ve salgının etkilerinin azaltılmasına yönelik acil çözüm sunan projelerin desteklenmesi amaçlanmıştır.

Program Öncelikleri:

• Öncelik 1: Virüsün yayılımının ön-

lenmesi ve kontrol altına alınması

- Öncelik 2: Halk sağlığı için acil hazırlık ve müdahale çalışmaları
- Öncelik 3: Salgının ülke ve bölge ekonomisine negatif etkilerinin azaltılmasına yönelik yenilikçi uygulamalar geliştirilmesi

Başvuru ve Uygulama:

Bu hızlandırılmış program, Ajans'ın çıkmış olduğu diğer desteklerden farklı olup başvuru süresi için bir (1) ay ve uygulama süresi için ise üç (3) ay süre tanınmıştır.

Program ve ilgili detaylar hakkında www.mevka.org.tr adresinden bilgi alabilirsiniz.

BİZ BİZE YETERİZ TÜRKİYEM

KORONA yaz
8119'a yolla

10 TL karşılığında
bağışta bulun

#BİZBİZEYETERİZ
TÜRKİYEM

KONYA'DA STK'LAR BAHAR KALKANI HAREKÂTINA DESTEK İÇİN BİR ARAYA GELDİ

Konya'da mesleki örgütler ve sivil toplum kuruluşları "Bahar Kalkanı" Harekâtına destek için bir araya geldi. Konya Ticaret Odası'nda düzenlenen basın toplantısında devletimizin ve ordumuzun yanındayız mesajı verildi. Konya Ticaret Odası Başkanı ve TOBB Başkan Yardımcısı Selçuk Öztürk tarafından okunan bildiride şu ifadeler yer aldı:

Şu an 81 ilde Türkiye'nin önde gelen 30'a yakın meslek örgütü, sendika konfederasyonu ve sivil toplum kuruluşu, hep birlikte bu açıklamayı yapıyoruz. Bizler, her kritik dönemde milletimizin ve devletimizin yanında durduk. Üstlendiğimiz sorumluluğun hakkını vererek hareket ettik. Bugün de, İdlib'te gerçekleşen hain saldırıya ilişkin, ortak tepkimizi gösteriyoruz. Öncelikle vatanın huzuru, güvenliği ve mazlumlara müdafaa etmek üzere üstlendikleri görevde şehit olan tüm kahraman askerlerimizin ruhları şad

olsun. Rabbim şehitlerimizin mekânını cennet, eylesin. Yakınlarına sabır ve metanet, yaralılarımıza acil şifalar nasip eylesin. Milletimizin başı sağ olsun.

Askerlerimiz İdlib'de, hem ülke sınırlarımızı ve hem de mazlumlara

korumaktaydı. Zira Suriye'de yaşanan zulümlere, yüzbinlerce sivilin zalimce katledilmesine, milyonların evinden, toprağından sürülmesine, dünya sessiz kaldı. Türkiye'nin barış ve huzur odaklı çabalarıysa, ne yazık ki, pek çok ülkede karşılık görmedi.

Buradan tekrar sesleniyoruz. Karşımızda, insanlıktan nasibini almamış, tüm ahlaki, insani ve dini değerleri hiçe sayan, kendi yurttaşlarını bile topraklarından eden, canlarına kasteden, zihniyete sahip bir rejim bulunuyor. Suriye'yi her geçen gün daha da ağır bir yıkıma sürüklüyor. İşte rejim güçleri son olarak da, yapılan anlaşmalara uymayarak, askerlerimizi kalleşçe pusuya düşürdü. Bu saldırı, asla kabul edilemez. Dolayısıyla, masum insanları katleden ve ülkemizin güvenliğine de açık tehdit oluşturan bu rejim unsurlarına karşı sessiz kalmamız beklenemez. Türk Devleti ve Ordusu, bugüne kadar, Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı ve Barış Pınarı harekâtıyla terör örgütlerine ve destekçilerine gereken cevabı en güçlü şekilde vermiştir. Elbette bu acımasız saldırının sahipleri bunun bedelini ödeyecektir. "Bahar Kalkanı" harekâtıyla da bu bedeli ödemeye de başlamışlardır. Şunu da herkes bilsin ki, biz, her türlü zorluğu aşmasını bilen bir milletiz. Mevzubahis vatan olunca, tüm siyasi ve fikri ayrılıkları bir tarafta bırakırız. İşte şimdi de birlik ve beraberlik içinde hareket ediyor, sabır ve dayanışma gösteriyoruz. Ülkemizin menfaatlerini her şeyin üstünde tutuyoruz. Bugün her zamankinden

daha güçlü şekilde biriz, bütünüz ve birlikteyiz. Türkiye'nin tüm kesimlerini temsil eden Mesleki ve Sivil Toplum Örgütleri olarak, bayrağımızın altında kenetlendik.

Katil rejime karşı kararlı şekilde mücadele eden devletimizin ve kahraman ordumuzun yanındayız. Alınacak her kararın, atılacak her adımın arkasındayız. Cenabı Hak ülkemizi korusun, milletimizin birliğini ve dirliğini muhafaza etsin, ordumuzu muzaffer kılsın.

AÇIKLAMAYA KATILAN KURUM VE KURULUŞLAR

Akşehir Ticaret Borsası, Akşehir Ticaret ve Sanayi Odası, ASKON Konya Şubesi, Beyşehir Ticaret ve Sanayi Odası, Cihanbeyli Ticaret Borsası, Çevre Mühendisleri Odası Konya Şubesi, Çumra Ticaret ve Sanayi Odası, DERSİAD Konya Şubesi, Doğanhisar Ticaret Odası, Elektrik Mühendisleri Odası Konya Şubesi, Ereğli Ticaret Borsası, Ereğli Ticaret ve Sanayi Odası, Gıda Mühendisleri Odası Konya Şubesi, Girişimci İşadamları Vakfı Konya Şubesi, HAK-İŞ, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, Ilgın Ticaret Borsası, Ilgın Ticaret ve Sanayi Odası, İnşaat Mühendisleri Odası Konya Şubesi, İpekyolu Sanayici ve İş Adamları Derneği, Jeofizik Mühendisleri Odası Konya Şubesi, Jeoloji

Mühendisleri Odası Konya Şubesi, KAMU-SEN, Karapınar Ticaret Borsası, Karapınar Ticaret ve Sanayi Odası, Kimya Mühendisleri Odası Konya Şubesi, KOMÜT Konya Müteahhitler Birliği, KONTİMDER Konya Tesisat ve İnşaat Malzemecileri Derneği, Konya Barosu, Konya Eczacılar Odası, Konya Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği, Konya Genç İş İnsanları Derneği, Konya Merkez Ziraat Odası, Konya Noterler Odası, Konya Sanayi Odası, Konya Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası, Konya Sivil Toplum Kuruluşları Platformu, Konya Tabipler Odası, Konya Ticaret Borsası, Konya Ticaret Odası, Konya Veteriner Hekimler Odası, Maden Mühendisleri Odası Konya Şubesi, Makina Mühendisleri Odası Konya Şubesi, MEMUR-SEN, Mimarlar Odası Konya Şubesi, MÜSİAD Konya Şubesi, Orman Mühendisleri Odası Konya Şubesi, Peyzaj Mimarlar Odası Konya Şubesi, SELSİAD Selçuklu Sanayici ve İş Adamları Derneği, Seydişehir Ticaret ve Sanayi Odası, Şehir Plancılar Odası Konya Şubesi, TOBB Genç Girişimciler Kurulu, TOBB Kadın Girişimciler Kurulu, TÜMSİAD Konya Şubesi, TÜRK-İŞ, Türkiye Emekliler Derneği Konya Şubesi, Türkiye Seyahat Acentaları Birliği TÜRİSAB, Ziraat Mühendisleri Odası Konya Şubesi.

KTO MESLEK KOMİTELERİNİN FAALİYETLERİ

Konya Ticaret Odası meslek komiteleri aylık mutut toplantılarına devam ediyor. Bu ay yapılan toplantılarda bölgemiz ve şehrimizde faaliyet gösteren tüccar ve sanayicilerimizin yaşadıkları sıkıntılar ve problemlerle ilgili görüş alışverişinde bulunulmakta, bunların çözümüne ilişkin çalışmalar yapılarak ilgili mercilere aktarılması sağlanmaktadır. Ocak-Şubat ayında yapılan toplantılar ve bu toplantılarda alınan kararlar aşağıda verilmiştir.

KONYA TİCARET ODASI MESLEK KOMİTELERİ TOPLANTILARI VE ALINAN KARARLAR

ÖDEME TAAHHÜDÜNÜ ZAMANIN- DA YERİNE GETİRMİYEN ÜNİVER- SİTE VE KAMU HASTANELERİ İÇİN YÜKLENİCİ FİRMAYA 'SÖZLEŞMEYİ TEK TARAFLI FESİH EDEBİLİR' HAKKI VERİLMELİ

Konya Ticaret Odası Medikal ürünle-
rin imalatı ve ticaretini yapan meslek
komitesi üyeleri aylık mutut toplantı-
sını KTO'da gerçekleştirdi.

Meslek Komitesi üyeleri bu top-
lantıda ödeme taahhüdünü zama-
nında yerine getirmeyen üniversite
ve kamu hastaneleri için yüklenici
firmaya 'sözleşmeyi tek taraflı
fesh edebilir' maddesi getirilmesi
hususunda ilgili merciler nezdin-
de girişimlerde bulunulması talep
edildi.

Meslek Komitesi üyeleri, üniversite
ve kamu hastaneleri ortak ya da
münferit yapmış oldukları mal alımı
ihalelerine ait Tip Sözleşmelerde,
belirlenmiş olan ödeme tarihlerine
uymadığını, üniversite ve kamu
hastaneleri sözleşmeyle belirlenmiş
olan ödeme taahhüdünü zamanında
yerine getiremediği için yüklenici
firmalar mağdur edildiğini ifade
ederek, mağduriyet yaşayan yükle-
nici firma sorunlarının giderilmesi
için Kamu İhale Kanunu'na ya da Tip
Sözleşmelere "Sözleşmede belirle-
nen son ödeme tarihinde yüklenici
firmaya ödemenin yapılmaması ve
devamında otuz gün geçmesi ha-
linde yüklenici firma sözleşmeyi tek
taraflı fesh edebilir." maddesi getiril-
mesi hususunda ki 70. Komitemizin
talebi ilgili mercilere iletilmiştir.

FREE SHOP MAĞAZALARINDA BİR PASAPORTA BİR KARTONDAN FAZ- LA SİGARA SATIŞI YAPILMAMALI

Konya Ticaret Odası Kargo - kurye
ve yük taşıma hizmetleri yapan
meslek komitesi üyeleri aylık mutut
toplantısını KTO'da gerçekleştirdi.
Yük taşıma hizmetleri yapan
meslek komitesi üyeleri, yurt dışına
çıkan uluslararası nakliye şoförleri
sınır kapılarındaki free shop ma-
ğazalarından 9-10 karton sigara
alarak yurtdışına çıktıkları, ancak
Avrupa ülkelerinin gümrüğünde-
ki kontrol memurları araçta bir
kartondan fazla sigarayı gördü-
ğünde şoförlere sigara kaçakçısı
muamelesi yaparak hem ceza
kestiklerini hem de araçları detaylı
arayarak araçlara zarar verdiklerini,
bu durumun önlenmesi için sınır
kapılarındaki free shop mağazala-
rından bir pasaporta bir kartondan
fazla sigara satışının yapılmamasını
istediler.

Konya Ticaret Odası ilgili mercilere
konuya ilişkin müracaatlarda bulun-
muş olup sonucu beklenmektedir.

DÖKÜM SANAYİCİLERİ KONYA BANLIYÖ HATTININ ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİNDEN GEÇMESİNİ İSTİYOR

Konya Ticaret Odası Ana metal ve
döküm sanayi meslek komitesi üye-
leri aylık mutut toplantısını KTO'da
gerçekleştirdi. Ana metal ve döküm
sanayi ile uğraşan üyelerimizin,
sorunlarının görüşüldüğü Meslek
Komitesi toplantısında, Konya'ya
yapılacak olan banliyö hattının
organize sanayi bölgesinin içine gi-
recek şekilde planlanması ve sanayi
duraklarına personel servis araçları
için otopark yapılmasını talep etti.
Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu
konuya Konya Büyükşehir Belediyesi
Başkanlığı nezdinde girişimlerde bu-
lunmuş olup sonucu beklenmektedir.

SEYYAR TANKERLERİN MUAYENE- LERİNİN DAHA ÖNCEDEN OLDU- ĞU GİBİ KONYA'DA YAPILMASI İSTENİYOR

Konya Ticaret Odası Petrol ve Petrol
Ürünleri İmalatı ile Toptan-Peraken-
de Ticareti Yapan Meslek Komitesi

üyeleri aylık mutakat toplantısını KTO'da gerçekleştirdi. Petrol ve petrol ürünleri imalatı ile toptan-perakende ticareti yapan Meslek Komitesi üyeleri, 01.01.2020 tarihi itibarıyla akaryakıt istasyonlarında bulunan yakıt tabancalarının kalibrasyonu ile tanker sayaç mühürlerinin periyodik kontrolleri Türk Standartları Enstitüsü tarafından verilmeye başlandığını, ancak ilimiz TSE Bölge Koordinatörlüğü tanker mühürlerinin muayeneleri ile ilgili müracaatları kabul etmesine rağmen muayene kontrolünün Konya'da yapılmadığını, muayenelerin TSE tarafından belirlenmiş olan altı ilde (Adana, Ankara, Gebze, İzmir, Samsun, İstanbul) yaptırılabilceği belirtilerek, akaryakıt istasyonlarının kullanmış olduğu küçük seyyar tankerlerin Konya il sınırlarının dışına hizmet vermediğinden ve bu araçlarda takograf cihazları bulunmadığından mağduriyet yaşadıklarını belirttiler. İlgili meslek komitesi üyeleri, seyyar tankerlerinin muayenelerinin daha önceden olduğu gibi Konya'da yaptırabilmeleri noktasında ilgili merciler nezdinde girişimlerde bulunulmasını ve bu mağduriyetin giderilmesini talep etmiştir.

Bu konuda Konya Ticaret Odası ilgili mercilere gerekli girişimlerde bulunmuş ve sonucu beklenmektedir.

AKARYAKIT VE OTOGAZ İSTASYONLARI İŞLETMELERİ ADRES DEĞİŞİKLİĞİ YAPILMASI DURUMUNDA SADECE İŞ YERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUHSATINDAKİ ADRES BÖLÜMÜNÜN GÜNCELLENMESİNİ İSTİYOR

Konya Ticaret Odası Petrol ve Petrol Ürünleri İmalatı ile Toptan-Perakende Ticareti Yapan Meslek Komitesi

üyeleri aylık mutakat toplantısını KTO'da gerçekleştirdi. Toplantıda, belediyelerin adres değişikliğinden dolayı çalışma ruhsatlarındaki adres kısmına yeni adreslerini işletmek için belediyeye müracaat ettiklerinde yeni işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı alacakmış gibi güncel belge talebinde bulunulduğunu, adres değişikliği yapılması durumunda sadece iş yeri açma ve

çalışma ruhsatındaki adres bölümünün güncellenmesini istiyor. İlgili Meslek Komitesinin konuya ilişkin açıklaması şöyle; Belediyeler tarafından yapılan adres değişikliği nedeniyle Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu akaryakıt ve oto gaz istasyonlarından lisans tadili başvurusunda bulunmalarını istemektedir. Bu nedenle akaryakıt ve oto gaz istasyonu sahipleri, çalışma ruhsatlarındaki adres kısmına yeni adreslerini işletmek için belediyeye müracaat ettiklerinde, ilgili memurlar akaryakıt istasyonlarından yeni işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı alacakmış gibi güncel belge talebinde bulunmaktadırlar. Bilindiği üzere İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in "İşletmecinin Değişmesi ve İşyerinin Nakli" başlığının 8. Maddesinin ek fıkrasında "Mahalle, cadde, sokak ve benzeri yerlerin isim veya

Üyelerimizin Talebi Haklı Bulunarak Orta Büyüklükteki İşletmeler Devlet Destekli Alacak Sigortası Sistemine Dahil Edildi

KOBİ'lere Yönelik Devlet Destekli Ticari Alacak Sigortası Tarife ve Talimat Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ yayınlanmıştır. Metal Cevherleri Ve Demir, Çelik, Yassı Metal Ürünlerin Toptan Ticareti Yapan Konya Ticaret Odası üyeleri meslek komiteleri mutakat toplantısında Devlet Destekli Alacak Sigortası Sistemi'nin hedef kitlesi, yıllık net satış hasılatı 25.000.000 TL'yi aşmayan (mikro ve küçük ölçekli) KOBİ'leri kapsadığını, ilgili kanun ve tebliğler gereği orta büyüklükteki işletmelerin bu sistemden yararlanamadığını belirterek, orta büyüklükteki işletmelerin de (yılılık

net satış hasılatı 125.000.000 TL'ye kadarki KOBİ'ler) Devlet Destekli Alacak Sigortası sistemine dahil edilmesini talep etmişlerdi. Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Metal Cevherleri ve Demir, Çelik, Yassı Metal Ürünlerin Toptan Ticareti Yapan üyelerin bu talebini Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bu talebi bildirmiş olup, bu talepler doğrultusunda 25 Mart 2020 tarihli Resmi Gazete'de KOBİ'lere Yönelik Devlet Destekli Ticari Alacak Sigortası Tarife ve Talimat Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

numaralarının değişmesi nedeniyle aynı işyeri için yeni ruhsat düzenlenmez. Ruhsatta yer alan bilgiler güncellenir." denilmektedir. Ayrıca T.C. İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, konuya ilişkin Bakanlığa şikayetlerin artması üzerine, sorunun giderilmesi ve belediyelerin bilgilendirilmesine yönelik tüm İl Valiliklerine gönderdiği 04/05/2018 tarih, 71188846/250/10-073 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı (Adres Değişikliği) konulu yazısında da İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına ilişkin Yönetmelik'in 8. Maddesine atıfta bulunarak uygulamanın Yönetmelik'in amir hükümleri doğrultusunda yürütülmesi istenmiştir. Dolayısıyla üyelerimizin yaşamış olduğu bu mağduriyetin giderilmesi için Konya Ticaret Odası belediyeler tarafından adres değişikliği yapılması durumunda herhangi bir belge istenmeksizin sadece iş yeri açma ve çalışma ruhsatındaki adres bölümünün güncellenmesi konusunda Büyükşehir Belediyesi'ne müracaat etmiş olup sonucu beklenmektedir.

YÜK TAŞIMA HİZMETLERİ YAPAN ÜYELERİMİZ ANALOG TAKOGRAFLARIN BİR SÜRE DAHA GEÇERLİ OLMASINI İSTİYOR

Konya Ticaret Odası Kargo - kurye ve yük taşıma hizmetleri yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutata toplantısını KTO'da gerçekleştirdi. Kargo - kurye ve yük taşıma hizmetleri yapan üyelerimizin, sorunlarının görüşüldüğü Meslek Komitesi toplantısında ilgili meslek komitesi üyeleri, karayolu ile uluslararası eşya taşımacılığı faaliyetinde

bulunan ve 16.06.2010 tarihinden önce tescil edilen araçlar ile yurtiçi nakliyatta çalışan ve 30.06.2014 tarihinden önce tescil edilen analog takografli araçların dijital takografa geçişi istendiğini, ancak nakliye sektörü zor günler geçirdiğini belirterek, trafiğe ilk çıkışında üzerinde analog takograf olan araçların araç ömrü doluncaya kadar ya da mevcut takograf cihazı bozuluncaya kadar analog takograflarını kullanabilmelelerini talep etmektedirler. Mevcut uygulama AETR Anlaşmasına taraf hiçbir ülkede uygulanmadığını belirten ilgili meslek komitesi üyelerinin bu talebi KTO Yönetim Kurulu tarafından ilgili mercilere iletilmiştir.

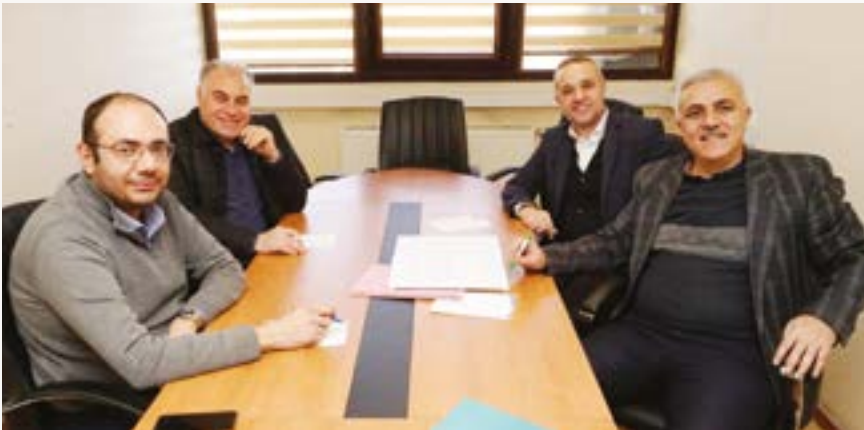
YOLCU TAŞIMACILIĞI FAALİYET BELGESİ ÜCRETLERİNE YAPILAN FİYAT ARTIŞLARI YENİDEN DEĞERLEME ORANINA ÇEKİLMELİ

Konya Ticaret Odası yolcu taşımacılığı faaliyetleri yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutata toplantısını KTO'da gerçekleştirdi. Yolcu taşımacılığı faaliyetleri yapan

Meslek Komitesi toplantısında yolcu taşımacılığı faaliyet belgesi ücretlerine yapılan artışlar görüşüldü. Yolcu taşımacılığı faaliyetleri yapan üyelerimiz, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Karayolu Düzenleme Genel Müdürlüğü tarafından verilen belgelerin ücretleri de yeniden değerlendirme oranlarına tabi olduğunu, 23/12/2019 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 2019 yılı için yeniden değerlendirme oranı %22,58 olarak tespit edildiğini, ancak 10 Ocak 2020 tarihli Resmi Gazete'nin 31004 sayılı Karayolu Taşıma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'le B1, B2, D1 ve D2 belge ücretleri yeniden değerlendirme oranının çok çok üzerinde gerçekleştiğini ifade ederek; 2019 yılında B1 belgesi 74.238 TL iken 2020 yılında 250.000 TL'ye; 2019 yılında B2 belgesi 30.932 TL iken 2020 yılında 180.000 TL'ye; 2019 yılında D1 belgesi 37.119 TL iken 2020 yılında 200.000 TL'ye; 2019 yılında D2 belgesi 18.559 TL iken 2020 yılında 165.000 TL'ye çıkarıldığını belirttiler.

B1, B2, D1 ve D2 belge ücretlerine 2020 yılında ciddi artış yapıldığını belirten Meslek Komitesi üyeleri bu durum yeni belge alımlarını zorlaştıranın yanında belge yenileme ücretlerini de ciddi oranda artırdığını, dolayısıyla B1, B2, D1 ve D2 belge ücretlerinin yeniden değerlendirme oranlarına (%22,58) çekilmesi gerektiğini belirttiler.

Konya Ticaret Odası konuya ilişkin ilgili mercilere başvuruda bulunmuş olup, cevap beklenmektedir.

KONYA TİCARET ODASI MESLEK KOMİTELERİ TOPLANTILARI

3. MESLEK KOMİTESİ

11. MESLEK KOMİTESİ

13. MESLEK KOMİTESİ

21. MESLEK KOMİTESİ

26. MESLEK KOMİTESİ

29. MESLEK KOMİTESİ

33. MESLEK KOMİTESİ

36. MESLEK KOMİTESİ

41. MESLEK KOMİTESİ

68. MESLEK KOMİTESİ

KONYA TİCARET ODASI MESLEK KOMİTELERİ ÜYE ZİYARETLERİ

40. MESLEK KOMİTESİ

ABDULLAH BABUÇÇU-SEFA PEN PVC

11. MESLEK KOMİTESİ

ÇUMRALILAR HURMA

HAKİKİ TUNÇLAR

KESİKLER

OFLAZ

22. MESLEK KOMİTESİ

ALGIFARM VETERİNERLİK EKİPMANLAR TARIM

ATİBA MÜH. LTD ŞTİ-ESRA SARIASLAN

BİYOTEK ARGE BİYOTEKNOLOJİ MAK KİMYA

MOBİLİTE SİS.LTD.ŞTİ-ERDAL ÇINARCI

ELPO BİLİŞİM OTOMASYON ELEK POMPA

MCM ARGE DANIŞMANLIK BİYOTEKNOLOJİ

INSPIRISIONTECH LTD ŞTİ-MUSTAFA ÖZDEMİR

FARMAPARK AR-GE BİYOTEKNOLOJİ

34. MESLEK KOMİTESİ

ASVERA EV ÜRÜNLERİ ÜRETİM PAZARLAMA

ATALET YAPI PROJE İNŞAAT SANAYİ TİCARET

ÇELKON ÇELİK KONSTRÜKSİYON SANAYİ

İNAN METAL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ

DOĞRULAR EV ÜRÜNLERİ ANONİM ŞİRKETİ

KONYA SARAYLI MADENİ EŞYA

KORAKS ALÜMİNYUM KAUÇUK METAL İNŞAAT

ÖZTEM PAZARLAMA İNŞAAT SANAYİ

69. MESLEK KOMİTESİ

VETERİNER HEKİMLER ODASI

26. MESLEK KOMİTESİ

AR-POL TİCARET

AYBIKE TELEKOMİNİKASYON

GÜRLEK İLETİŞİM VE BİLİŞİM

SİM-TE BİLİŞİM HİZMETLERİ

COVID-19'un Türkiye Ekonomisine Etkisi

22 Mart 2020 saat 09.43 itibarıyla dünya genelinde 307 bin 280 kişiye COVID-19 tanısı konuldu. 2 buçuk aylık süreçte, salgın 171 ülkeye yayıldı. Dünya genelinde birçok ülkede virüs ile mücadelede yoğun "baskılama stratejileri" uygulanıyor ve virüsün yayılmasını önlemek için "sosyal mesafe" konulması öneriliyor, uçuşlar kaldırılıyor, sınırlar kapatılıyor, fabrikalar kapatılıyor, sokağa çıkışlar yasaklanıyor. Hastalığın seyri, tedbirleri doğru tasarlayabilmek için, ekonomideki gelişmeleri yakından izlemenin önemine işaret ediyor.

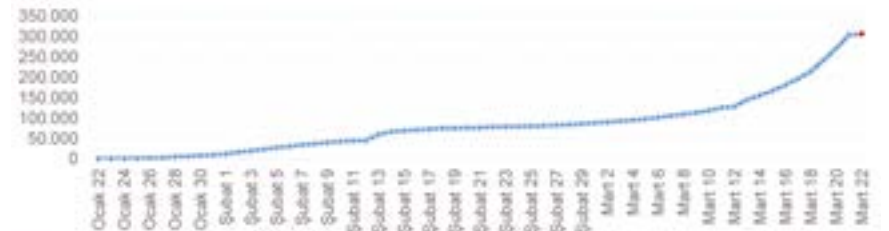
Türkiye'de ilk vaka 11 Mart 2020'de açıklanırken ekonominin bu salgından ne düzeyde etkileneceğini tahmin etmek hem arz hem de talep açısından doğrudan ve dolaylı şoklarla oldukça zorlaşıyor. Öte yandan, anlık takibin mümkün olduğu elektrik tüketim verisi, bu gibi kriz anlarında ekonominin seyrinin takibi için önemli bir araç konumunda. Bu yazıda, COVID-19 sonrası Türkiye'nin enerji tüketimini İtalya ile kıyaslamalı olarak analiz ettik. İtalya'da elektrik tüketiminde düşüşler gözlemlense de Türkiye'de şu aşamada elektrik tüketiminde bir azalma yok. Önümüzdeki günlerde karşılaştırmalı olarak bu göstergeyi

takip edeceğiz.

COVID-19'a ilişkin ilk tespit 31 Aralık 2019'da gerçekleşmişti. Aradan geçen 11 haftada, 22 Mart 2020 saat 09.43 itibarıyla toplam tanı sayısı 307 bin 280'e, toplam ölüm sayısı 13 bin 49'a, iyileşen kişi sayısı

92 bin 378'e ulaştı. John Hopkins Üniversitesi tarafından günlük olarak derlenen tanı sayısı incelendiğinde, 22 Ocak ve 21 Mart tarihleri arasında virüsün birleşik ortalama yayılma hızı günlük yüzde 11,3 olarak hesaplanıyor. COVID-19'dan önce dünya

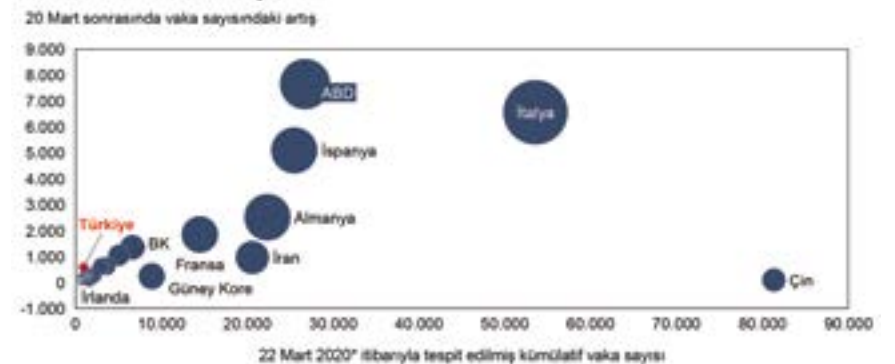
Şekil 1 – Dünya genelinde kümülatif COVID-19 tanı sayısı, 22 Ocak 2020 - 22 Mart 2020*

Kaynak: Coronavirus COVID-19 Global Cases by the Center for Systems Science and Engineering (CSSE) at Johns Hopkins University (JHU), TEPAV hesaplamaları

Not: * Kırmızı ile işaretli 22 Mart 2020 verileri gün içi verisi olup saat 09.43 güncellemesine aittir.

Şekil 2 – Dünya genelinde COVID-19'un yayılımı, son iki gündeki vaka sayısındaki değişim kümülatif ve aktif vaka sayısı

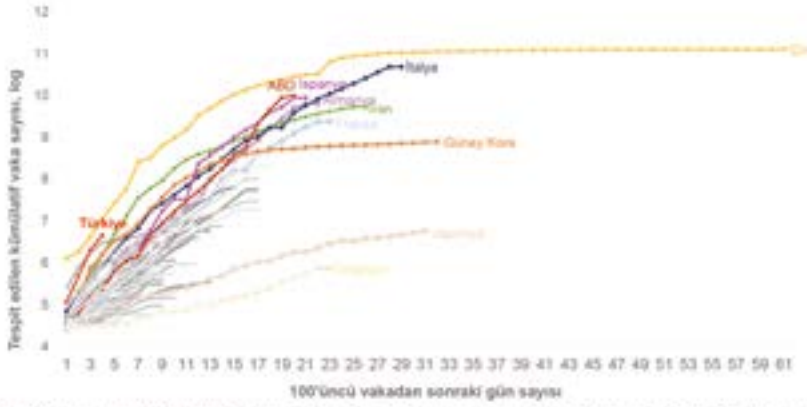
Kaynak: Coronavirus COVID-19 Global Cases by the Center for Systems Science and Engineering (CSSE) at Johns Hopkins University (JHU), TEPAV hesaplamaları

Not: Daire büyüklüğü 22 Mart 2020'deki aktif hasta sayısını temsil etmektedir

Not: 22 Mart 2020 itibarıyla tespit sayısı: 100'ü geçen ülkeler analize dâhil edilmiştir.

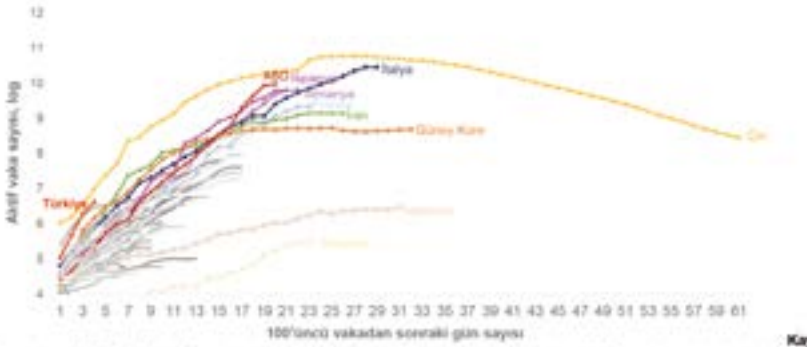
Not: * 22 Mart 2020 verileri gün içi verisi olup saat 09.43 güncellemesine aittir.

Şekil 3 – 100'üncü vakadan sonra geçen gün sayısına göre kümülatif COVID-19 teşhis sayısı, 22 Mart 2020*

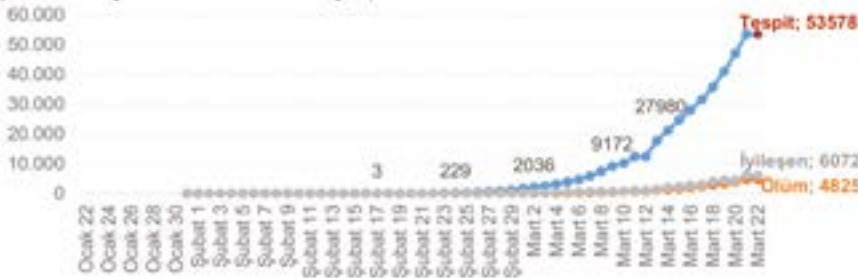
Kaynak: Coronavirus COVID-19 Global Cases by the Center for Systems Science and Engineering (CSSE) at Johns Hopkins University (JHU), TEPAV hesaplamaları
Not: Teşhis sayısı 100'ü geçen ülkeler analize dâhil edilmiştir.
Not: * 22 Mart 2020 verileri gün içi verisi olup saat 09.43 güncellemesine aittir. Veriler 22 Ocak 2020 tarihinden sonraki dönemi kapsamaktadır. Çin'de 22 Ocak 2020 tarihinde vaka sayısı 548 olup 22 Ocak ve sonrası seyir görselde temsil edilmiştir.

Şekil 4 – 100'üncü vakadan sonra geçen gün sayısına göre aktif COVID-19 teşhis sayısı, 22 Mart 2020*

Kaynak: Coronavirus COVID-19 Global Cases by the Center for Systems Science and Engineering (CSSE) at Johns Hopkins University (JHU), TEPAV hesaplamaları
Not: Teşhis sayısı 100'ü geçen ülkeler analize dâhil edilmiştir.
Not: Aktif teşhis sayısı kümülatif teşhis sayısından ölüm ve iyileşen istatistiklerinin düşürülmesiyle elde edilmiştir.
Not: * 22 Mart 2020 verileri gün içi verisi olup saat 09.43 güncellemesine aittir. Veriler 22 Ocak 2020 tarihinden sonraki dönemi kapsamaktadır. Çin'de 22 Ocak 2020 tarihinde vaka sayısı 548 olup 22 Ocak ve sonrası seyir görselde temsil edilmiştir.

Şekil 5 – İtalya'da COVID-19 tanı sayısı, 22 Ocak 2020 - 22 Mart 2020*

Kaynak: Coronavirus COVID-19 Global Cases by the Center for Systems Science and Engineering (CSSE) at Johns Hopkins University (JHU), TEPAV hesaplamaları
Not: * Kırmızı ile işaretli 22 Mart 2020 verileri gün içi verisi olup saat 09.43 güncellemesine aittir.

Şekil 6 – Türkiye'de COVID-19 tanı sayısı, 22 Ocak 2020 - 22 Mart 2020*

Kaynak: Coronavirus COVID-19 Global Cases by the Center for Systems Science and Engineering (CSSE) at Johns Hopkins University (JHU), TEPAV hesaplamaları
Not: * Kırmızı ile işaretli 22 Mart 2020 verileri gün içi verisi olup saat 09.43 güncellemesine aittir.

en son 1918-19 döneminde H1N2 influenza salgınında, aşılarla erişim olmaksızın bu boyutlarda küresel bir salgın ile karşı karşıya kalmıştı.5 Öte yandan COVID-19'un diğer virüs- lere göre yüksek yayılım hızı, sağlık hizmetlerinin sürdürülebilmesinin önünde bir engel teşkil ediyor. Öyle ki virüs nedeniyle hastanelere ve özellikle yoğun bakım ünitelerine olan talep hızlı bir şekilde artıyor. Bu nedenle İngiltere gibi öncesin- de zayıf olan grupların korunması politikalarına ağırlık veren ülkeler de dâhil olmak üzere bugün neredeyse tüm ülkeler virüs ile mücadelede "baskılama stratejilerine" geçiyor. Baskılama stratejilerinde temel amaç insanlar arasında virüsün ya- yılmasını engellemek/yavaşlatmak. Bu kapsamda, dünya genelinde virüsün yayılmasına yönelik müca- delede okulların kapatılması, evden çalışmaya geçilmesi, etkinliklerin iptali, uçuşların iptali gibi farklı adımlar hızla atılıyor. Örneğin 19 Şubat'ta Çin'de başlayan okulların kapatılma- sı politikasını, 20 Mart itibarıyla 124 ülke uyguluyor.

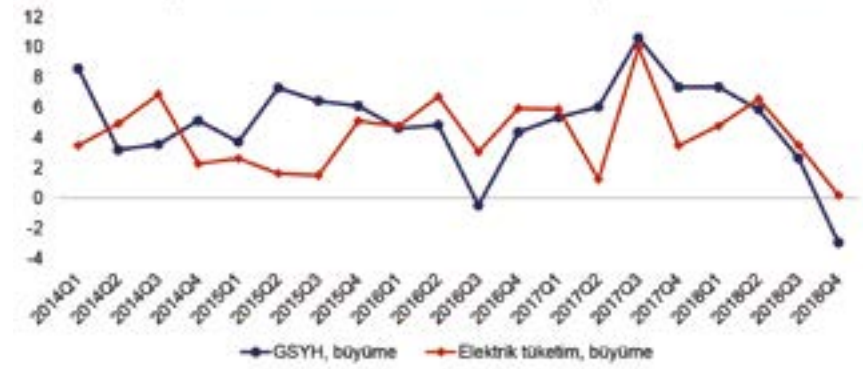
Şekil 2 ve Şekil 3'teki analizlerin işa- ret ettiği üzere en fazla sayıda vaka Çin'de tespit edilmişti. Daire büyük- lüklerinin aktif vaka sayısını gös- terdiği Şekil 2'de, Çin'deki vakaların ölümle veya iyileşme ile sonuçlan- masını takiben Çin'deki aktif vaka sayısı 5 bin 723 düzeyine düşerken aktif vaka sayısı açısından Çin sıra- sıyla İtalya, ABD, Almanya, Amerika, İspanya, Fransa, İran, Güney Kore ve İsviçre'den daha iyi bir pozisyona ulaştı. Son iki gündeki vaka sayısın- daki artışın dikey ekseninde olduğu Şekil 2'de vaka sayısındaki en büyük artışın ABD, İtalya, İspanya, Alman- ya, Fransa ve İsviçre'de gerçekleştiği görülüyor. Türkiye ise son 2 günde vaka sayısında en yüksek artışın yaşandığı 11'inci ülke konumunda. Türkiye'de ilk tespit 11 Mart'ta açık- lanırken 12 Mart'ta vaka sayısı hala 1'di. 13 ve 14 Mart'ta vaka sayısı 5'e yükselirken 15 Mart'ta 6'ya, 16 Mart'ta 18'e, 17 Mart'ta 47'ye, 18 Mart'ta 98'e, 19 Mart'ta 192'ye, 20 Mart'ta 359'a, 21 Mart'ta 670'e, 22 Mart'ta 947'ye çıktı.

Mart başında COVID-19 teşhislerin-

de ve ölümlerinde hızlı artış yaşanan İtalya'da bugün itibarıyla COVID-19 nedeniyle toplam vaka sayısı 53 bini geçerken ölüm sayısı 5 bine yaklaştı. Hızlı artan vaka ve ölüm sayısı ile virüsün yayılımını sınırlamak için alınan tedbirlerin de en yüksek düzeye gerçekleştiği ülkelerden biri oldu İtalya. Nitekim İtalya'da 9 Mart'ta serbest dolaşım kısıtlandı. İtalya COVID-19 nedeniyle sokağa çıkma yasağını uygulamaya koyan ilk Avrupa ülkesi iken ekonomide yaşanacak etkilerin de en yüksek düzeyde gerçekleşmesi beklenen ülkelerden biri oldu.

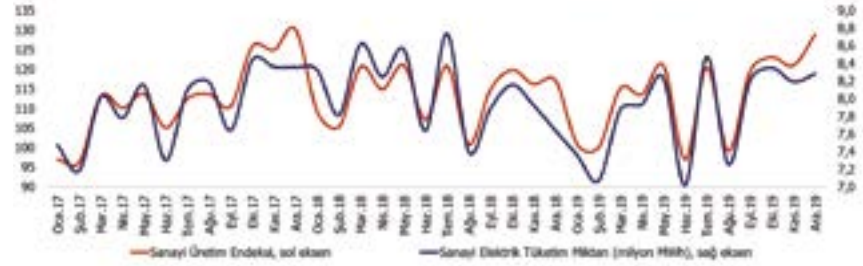
Türkiye özelinde ilk vaka 11 Mart 2020'de açıklanırken 22 Mart 2020'de vaka sayısı 947'ye ulaştı. Ölüm sayısı 21 iken iyileşen hasta ise bulunmuyor. Türkiye virüs ile geç tanışan ülkelerden biri olup toplam tanı sayısı açısından en fazla sayıda teşhisin olduğu 24'üncü ülke. İstanbul Ekonomi Araştırma tarafından gerçekleştirilen alan çalışmasına göre Türkiye'deki kişilerin yüzde 39'u Türkiye'nin en önemli sorunu olarak korana virüs salgısına işaret ediyor. Korona virüsünü

Şekil 7 – Türkiye'de elektrik tüketiminin ve GSYH'nin büyüme hızları, %, 2014-2018

Kaynak: EPDK, TÜİK, TEPAV hesaplamaları

Şekil 8 – Türkiye'de sanayi üretim endeksi ve sanayi elektrik tüketim miktarı, 2017-2019

Kaynak: EPDK, TÜİK, TEPAV hesaplamaları

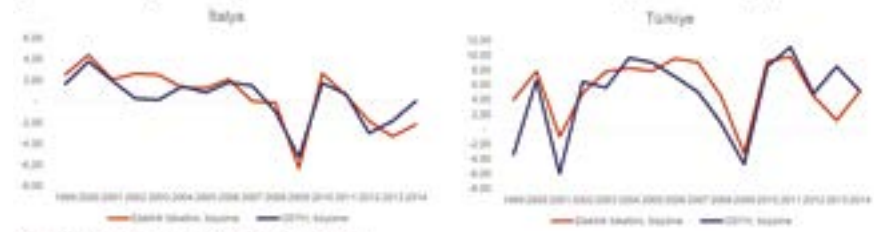
yüzde 21 ile ekonomi takip ediyor. Katılımcıların yüzde 54'ü virüsten korunmak için evden çıkmamaya özen gösterdiklerini belirtirken yüzde 26'sı ise işe gitmediğini belirtiyor. Bu bağlamda, virüsten

korunmak için alınan bu tedbirler, ekonomi genelinde özellikle hizmet sektöründe turizm, ulaştırma, yiyecek hizmetleri gibi farklı alanlarda talepte bir düşüşün gerçekleştiğini gösteriyor. Olumlu etkilenme

potansiyeli olan sektörler ise gıda, ambalaj, tıbbi cihaz ve temizlik malzemeleri olarak sıralanabilir. Aynı zamanda bu durum sadece Türkiye'ye has olmadığı için dünya genelinde ara mal ithalatında yaşanan problemler de üretimde aksamalara neden olabiliyor. Türkiye'ye benzer bir şekilde sosyal mesafeyi artırma politikalarının dünya genelinde talepte düşüşü beraberinde getirmesi bekleniyor. Bu durum da Türkiye'nin ihracatının da süreçten olumsuz etkilenebileceği anlamına geliyor. Bu çerçevede, virüsün arz ve talep açısından yaratacağı negatif etkiler ile mücadele için ayrıca ekonomiye yönelik faiz oranlarından, mali teşviklere, acil likidite desteklerine farklı araçlar uygulama konuluyor. COVID-19'un ekonomiye etkisinin ne boyutlarda olabileceğini merak ediyoruz. Ancak ekonomik büyüme gerçekleştikten çok sonra ölçebildiğimiz göstergeler arasında. Bu ihtiyaca yönelik olarak 19 Mart 2020'de Bruegel; Almanya, Fransa, İspanya ve İtalya için son haftalardaki elektrik tüketimini bir önceki yıla göre kıyaslayarak, durumu değerlendirdi. Bruegel'in bu çalışmayı gerçekleştirmesinin ardındaki motivasyonlardan biri, geçmişten bugüne elektrik tüketimi ve ekonomik aktivitenin birbirlerine paralel bir seyir izlemesi. Nitekim üretimde girdi olan elektrik, ayrıca hanelerin tüketiminde de yer alıyor. Bu bağlamda, elektrik tüketimindeki değişim, büyüme istatistikleri açıklanmadan önce ekonominin büyüme hızına ilişkin bir fikir vermesi adına ayrıca takip edilen göstergelerden biri. Öte yandan elektrik tüketimi ve üretim arasındaki ilişki son yıllarda dünya genelinde hizmet sektörünün payının artması, teknolojik dönüşüm ile daha az elektrik tüketimine izin veren üretim imkânlarının yaygınlaşması gibi nedenlerle kırılmaya başladı. Türkiye'de elektrik tüketimi ve Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYH) serilerinin büyüme hızları karşılaştırıldığında da her ne kadar tam bir korelasyon görülmesi de benzer yönde bir ivme izlendiği söylenebilir (bkz Şekil 7, Şekil 8 ve Şekil 9). Benzer şekilde İtalya'da da elektrik tüketimi ve GSYH büyüme hızları

Şekil 9 – Türkiye ve İtalya'da elektrik tüketiminin ve GSYH'nin büyüme hızları, %, 1999-2014

Kaynak: Dünya Bankası, TÜK, TEPAV hesaplamaları

Tablo 1 – COVID-19 sonrasında bir önceki yıla göre enerji tüketiminin oranı ve vaka sayısı: Türkiye ve İtalya karşılaştırması

	Bir önceki sene aynı haftaya göre elektrik tüketim oranı, haftaiçi günleri 08-18 saat aralığı, 2020/2019		Tespit edilen vaka sayısı	
	İtalya	Türkiye	İtalya	Türkiye
17 Şubat haftası	98%	106%	20	0
24 Şubat haftası	97%	95%	888	0
2 Mart haftası	102%	100%	4636	0
9 Mart haftası	93%	98%	17660	5
16 Mart haftası	78%	116%	53578	947

Kaynak: Coronavirus COVID-19 Global Cases by the Center for Systems Science and Engineering (CSSE) at Johns Hopkins University (JHU), ENTSO-E Transparency Platform, TEİAŞ Yüksek Gerilim Bilgi Sistemi (YGBS), TEPAV hesaplamaları
Not: 16 Mart haftası elektrik tüketimi 16 Mart 20 Mart dönemi kapsamına girer. Vaka sayıları için en güncel veri olan 22 Mart 2020 09:43 güncellemesi temel alınmıştır. Not: Elektrik tüketiminde hafta içi gündüz saat 08-18 aralığındaki tüketim temel alınmıştır. Bir önceki yıl aynı haftada gerçekleştirilen tüketim ile 2020 yılı tüketimi karşılaştırılmıştır.

arasında benzer hareket eğilimleri görülüyor. Ekonomik büyümeyi gerçekleştikten aylar sonra ölçebilirken elektrik tüketimini gerçekleştikten birkaç saat sonra takip edebiliyoruz. Bu bağlamda her ne kadar elektrik tüketimi ekonomik büyümeyi tek başına tahmin edecek bir bilgi taşımasa da büyümenin gidişatı açısından önceden bilgi sağlaması açısından önem arz ediyor.

Elektrik tüketimi verileri hem iş yerlerinin hem de konutların tüketimini içeriyor. COVID-19'un endüstriyel tüketimde düşüşe neden olması beklenirken artan sosyal mesafe ile daha fazla insanın evde bulunması sonucunda konut tüketiminde iş yerlerine göre daha kısıtlı olsa da bir artış bekleniyor. Çalışma kapsamında gerçekleştirilen analizlerde Bruegel'deki yaklaşıma benzer bir şekilde ekonomik faaliyetlerin çoğunun gerçekleştiği saatlere, sabah 8 ile akşam 6 arasındaki saat dilimlerine odaklandık. Her ne kadar hava sıcaklığı gibi mevsimsel etkiler gibi başka faktörler de elektrik tüketimini etkiliyor olsa da İtalya'da vaka sayısındaki artış ile birlikte elektrik tüketiminde özellikle 16 Mart haftasında bir önceki sene göre yüzde 22'lik net bir düşüş

gözlemleniyor. Öte yandan vaka sayısındaki ilk etaptaki artışların elektrik tüketiminde hemen düşüşe neden olmadığı, düşüşün belli bir eşikten sonra başladığı görülüyor. Öyle ki 2 Mart haftasında İtalya'da 2020'deki elektrik tüketimi bir önceki seneye oranla yüzde 102 şeklinde gerçekleşti. Ancak takip eden haftalarda bu oran önce yüzde 93'e sonrasında yüzde 78'e geriledi. Türkiye açısından ise elektrik tüketimi 17 Şubat haftasında bir önceki yıla oranla yüzde 106, 24 Şubat haftasında yüzde 95, 2 Mart haftasında yüzde 100, 9 Mart haftasında yüzde 98, 16 Mart haftasında ise yüzde 116 olarak gerçekleşti. Bu kapsamda, Türkiye'de COVID-19 sonrasında elektrik tüketiminde düşüş yerine kısıtlı da olsa bir artışın yaşandığı görülüyor. Türkiye'de de gerçekleşen ilk etapta elektrik tüketimindeki artış, Almanya ve İspanya'da da görülürken bu durum bir hazırlık aşaması olarak da yorumlanabiliyor. Gelecek haftalarda COVID-19'un ekonomideki etkilerini anlamak için Türkiye'deki elektrik tüketimini takip ediyor olacağız.

Kaynak: TEPAV

COVID-19'UN TÜKETİCİ HARCAMALARINA ETKİSİ

İlk olarak 31 Aralık 2019'da Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan COVID-19 salgının dünyadaki endişe verici yayılımından dolayı Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), 11 Mart 2020 tarihinde pandemi (küresel salgın) ilan etti. DSÖ tarafından açıklanan verilere göre 30 Mart 2020 saat 19:23 itibarıyla 203 ülkeye yayılan ve 33 bin 106 kişinin ölümüne sebep olan COVID-19 salgını, dünya genelinde hayatı neredeyse durma noktasına getirdi. Birçok ülke, ülke genelinde karantina önlemleri aldı, uçak seferleri askıya alındı, eğitime, kültürel etkinliklere ve spor müsabakalarına ara verildi. Türkiye'de ise ilk vaka 11 Mart 2020 tarihinde açıklandı. Bu tarihten itibaren alınan önlemlerin ve salgının ekonomi üzerindeki etkilerinin nasıl olacağı merak konusu. Salgının tüketici harcamalarına etkilerini, TCMB Banka Kartı ve Kredi Kartı Harcama Tutarları haftalık olarak açıklanan veriler üzerinden gözlemlemek mümkün. Bu kapsamda 2020 yılı 6 Mart, 13 Mart ve 20 Mart haftalarında yapılan harcamalar ve bu harcamaların haftalık değişimleri incelenmiştir (bkz. Tablo 1). Ek olarak tüketimde görülen etkinin daha iyi anlaşılması adına bu 3 haftada yapılan toplam harcama, 2019 yılının denk gelen haftalarında (8 Mart, 15 Mart ve 22 Mart 2019) yapılan toplam harcamayla karşılaştırılmıştır (bkz. Şekil 2). Türkiye'de ilk vakanın görüldüğü 13 Mart haftasında 21,3 milyar TL,

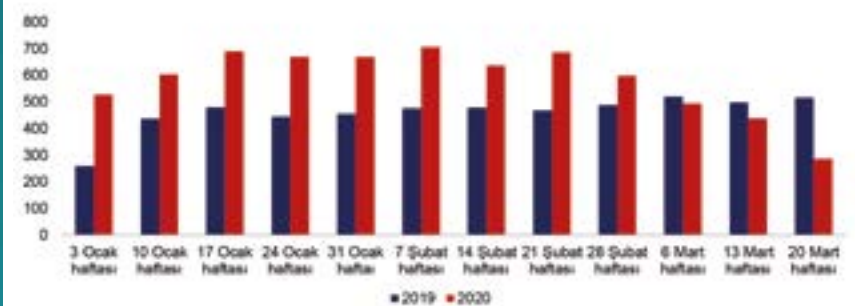
izleyen 20 Mart haftasında ise 19,6 milyar TL tutarında banka kartı ve kredi kartı harcaması yapıldı. İşlem adedi ise sırasıyla 143 milyon ve 123 milyon oldu.

Bir önceki haftaya kıyasla 13 Mart haftasında işlem adedi yüzde 10, harcama tutarı yüzde 3 artarken; 20 Mart haftasında işlem adedi yüzde 14, harcama tutarı yüzde 8 azaldı. Bu azalışın nedeninin vakanın görüldüğü ilk hafta (13 Mart haftası) tedbir amaçlı harcamaların artması ve sonrasında birçok faaliyetin sınırlandırılmasıyla beraber tüketicilerin sadece temel ihtiyaçlarına yönelmeleri olduğu düşünülmektedir. Şekil 2'de görüldüğü gibi 2020 yılı Mart ayının ilk 3 haftasında (6 Mart, 13 Mart ve 20 Mart) yapılan toplam harcamalar, 2019 yılının aynı dönemine kıyasla yüzde 19 arttı.

13 Mart haftasında ilk vakanın görüldüğünün üzerinden 2 gün geçmesine rağmen market ve alışveriş

merkezlerinde yapılan harcamalar, 6 Mart haftasına kıyasla yüzde 20 artışla 4,4 milyar TL, çeşitli gıda harcamaları ise yüzde 5 artışla 1,4 milyar TL oldu. 20 Mart haftasında ise market ve alışveriş merkezlerinde yapılan harcamalar yüzde 19 artışla 5,3 milyar TL, çeşitli gıda alışverişlerinde yapılan harcamalar yüzde 8 artışla 1,6 milyar TL seviyelerine ulaştı. Mart ayının ilk 3 haftasında 2019 yılının aynı dönemine kıyasla market/alışveriş merkezlerinde yapılan harcamaların yüzde 48, çeşitli gıda alışverişlerinde yapılan harcamaların yüzde 32 artışı yönelimi desteklemektedir. 13 Mart haftasında yapılan sağlık/sağlık ürünleri/kozmetik harcamaları bir önceki haftaya göre yüzde 11 artarak 953 milyon TL oldu. 20 Mart haftasında yapılan harcamalar ise bir önceki haftaya kıyasla yüzde 2 azalarak 932 milyon TL seviyesine geriledi. Havayollarında yapılan harcamalar,

Şekil 1 Banka kartı ve kredi kartı ile yapılan haftalık havayolları harcaması tutarı, milyon TL, 2019-2020

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

28 Şubat haftası itibarıyla azalarak son üç haftada 2019 yılı seviyelerinin gerisinde kaldı. Havaalanlarının risk teşkil etmesi ve önlemler dâhilinde sınırların kapatılması ve uçuşların durdurulması havayollarına yapılan harcamaların azalmasına neden oldu. Havayollarında yapılan harcamalar, bir önceki haftaya kıyasla 13 Mart haftasında yüzde 11, 20 Mart haftasında ise yüzde 35 azaldı. Havayollarına ek olarak seyahat acenteleri/taşımacılık harcamaları, 20 Mart 2020 hafta-

sında yüzde 32 azaldı. Konaklama harcamaları bir önceki haftaya kıyasla 13 Mart haftasında yüzde 11, 20 Mart haftasında yüzde 40 azaldı. 2019 yılının aynı dönemine göre kıyaslandığında, 2020 yılı Mart ayının 3 haftasında yapılan konaklama harcaması yüzde 9, havayolları harcaması yüzde 20 ve seyahat acenteleri/taşımacılık harcamaları yüzde 22 azaldı.

Alınan tedbirler ve evde kalın çağrılar üzerine internet üzerinden yapılan alışverişler ve mektupla/

telefonla yapılan alışverişler arttı. Banka kartı ve kredi kartı ile yapılan harcamalarda önde gelen harcama kalemleri içerisinde yer alan internet üzerinden yapılan alışverişler, bir önceki haftaya kıyasla 13 Mart haftasında yüzde 8 artışla 4,2 milyar TL olurken, 20 Mart haftasında yüzde 14 azalışla 3,6 milyar TL seviyesine geriledi. 20 Mart haftasında mektupla/telefonla yapılan alışverişlerin harcama tutarı ise 995 milyon TL oldu.

Aynı dönemde giyim ve aksesuar harcamaları yüzde 47, yemek harcamaları yüzde 42 ve kumarhane/içkili yerlerde yapılan harcamalar yüzde 53 azaldı. AVM'lerin kapatılması, restoranlarda masaların kaldırılması ve sadece paket servis hizmeti verilmesi ve pavyon, diskotek, bar, gece kulüplerinin geçici süreyle faaliyetlerinin durdurulması bu alanlarda yapılan harcamaların azalmasına neden oldu.

Şekil 2'de verilen grafiğin dikey eksenini Mart 2020'nin ilk 3 haftasında (6 Mart, 13 Mart ve 20 Mart) yapılan toplam harcamaların, 2019 yılının aynı dönemine (8 Mart, 15 Mart ve 22 Mart) göre yüzdelik değişimini; yatay eksen ise 2020 yılı 20 Mart haftasında yapılan harcamaların 13 Mart haftasına kıyasla yüzdelik değişimini vermektedir. Görüldüğü üzere sağ üst kısımda bulunan market ve alışveriş merkezleri, çeşitli gıda ve mektupla/telefonla yapılan alışverişler vb. harcama kalemleri hem yıllık hem de haftalık bazda artış göstermiştir. Bu kısımda yer alan sektörler, salgın sonucunda en fazla artış görülen sektörlerdir. Sol alt kısımda bulunan havayolları, konaklama, seyahat ve taşımacılık harcama kalemleri ise hem yıllık hem de haftalık bazda düşüş gösteren sektörlerdir. Bu sektörlerin COVID-19 salgını nedeniyle harcamalarının en fazla kısıtlandığı sektörler olduğu görülmektedir. Sol üst kısımda yer alan internet üzerinden yapılan alışverişler, sağlık/sağlık ürünleri/kozmetik vb. harcamaların yıllık bazda artış gösteren fakat haftalık değişimde düşüşe geçen sektörlerdir.

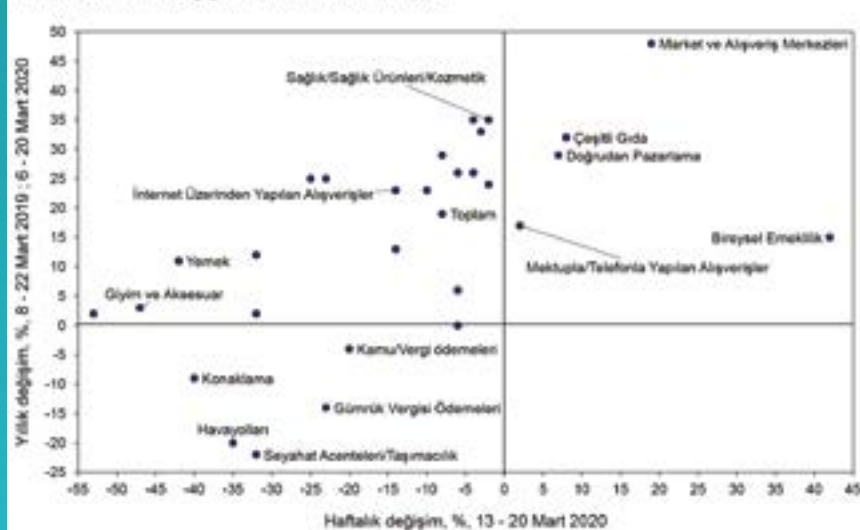
Kaynak: TEPAV

Tablo 1 Banka kartı ve kredi kartı ile yapılan harcamaların haftalık değeri (milyon TL) ve bir önceki haftaya göre değişimi, 6 Mart – 20 Mart 2020

	06-03-2020	13-03-2020	20-03-2020	Bir önceki haftaya göre değişim, 13-03-2020	Bir önceki haftaya göre değişim, 20-03-2020
Market ve Alışveriş Merkezleri	3.674	4.413	5.264	20%	19%
İnternet Üzerinden Yapılan Alışverişler	3.911	4.241	3.637	8%	-14%
Çeşitli Gıda	1.387	1.480	1.585	5%	8%
İlmet Sektörleri	1.441	1.378	1.237	-4%	-10%
Bazın ve Yakıt İstasyonları	1.231	1.268	1.191	3%	-6%
Elektrik-Elektronik Eya, Bilgisayar	1.127	1.212	1.181	8%	-4%
Kamu/Vergi Ödemeleri	1.635	1.396	1.121	-15%	-20%
Mektupla/Telefonla Yapılan Alışverişler	1.094	975	995	-11%	2%
Sağlık/Sağlık Ürünleri/Kozmetik	858	953	932	11%	-2%
Giyim ve Aksesuar	1.493	1.028	856	0%	-47%
Spor	900	851	836	-6%	-2%
Tatıl Malzemeleri, Hırdavat, Nalburiye	817	791	742	-3%	-6%
Gümrük Vergisi Ödemeleri	1.058	965	739	-9%	-23%
Araç Kiralama-Satış/Servis/Yedek Parça	697	713	656	2%	-8%
Yemek	1.012	1.053	615	4%	-42%
Mobilya ve Dekorasyon	671	660	567	-2%	-14%
Diğer	604	582	564	-4%	-3%
Eğitim / Kirtasiye / Ofis Malzemeleri	633	578	391	-9%	-32%
Telekomünikasyon	389	371	349	-5%	-6%
Seyahat Acenteleri/Taşımacılık	447	458	308	2%	-32%
Havayolları	496	440	287	-11%	-35%
Bireysel Emeklilik	181	181	229	-11%	42%
Kuyumculuk	288	301	225	5%	-25%
Misafirlik İleri	182	190	182	-1%	-4%
Konaklama	239	213	128	-11%	-40%
Kulüp / Dernek / Sosyal Hizmetler	94	92	71	-1%	-23%
Doğrudan Pazarlama	44	36	36	-18%	7%
Araç Kiralama	41	51	35	23%	-32%
Kumarhane /İçkili Yerler	32	36	17	13%	-53%

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

Şekil 2 Banka kartı ve kredi kartı ile yapılan harcamaların yıllık (8-22 Mart 2019; 6-20 Mart 2020) ve haftalık değişimi (13-20 Mart 2020), %

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

COVID-19 SALGININDA TÜRKİYE'DE ZİRVE NOKTASI VE

NORMALLEŞME DÖNEMİNE KADEMELİ GEÇİŞ ZAMANI TAHMİNLERİ

İlk olarak Çin'in Wuhan şehrinde 8 Aralık 2019'da görülen ve tüm dünyaya hızla yayılan koronavirüs (Covid-19) hastalığı, bulaşıcı ve ölümcül olması nedeniyle Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization) tarafından 11 Mart 2020 tarihinde "pandemi (yaygın salgın hastalık)" olarak ilan edilmiştir. Şu an hastalığın hangi hızda yayılmaya devam edeceği ve olası etkileri, Türkiye dâhil tüm dünya ülkelerinde en çok tartışılan ve üzerinde çalışılan konulardır. Hastalığın bulaşıcılık katsayısının yüksek olması, bilinen bir aşı ya da tedavisinin henüz bulunmaması ve insandan insana geçtiğinin bilinmesi; yayılımını azaltmak için, sosyal izolasyon (örneğin evde kalma), mecburi şartlarda dışarı çıkıldığında ise sosyal mesafe kurallarına uyulması vb. şeklinde önlemler alınmasını gerekli kılmaktadır. Halk sağlığı için alınan bu karar ve önlemlerin ise diğer taraftan çok ciddi sosyal ve ekonomik maliyetleri bulunmaktadır. Bu nedenle hastalığın hangi şekilde bir yayılım izleyeceğinin ve ne kadar süreceğinin tahmini hem sağlık hem de ekonomi alanındaki tüm kararları etkileyecek derecede önemli bir konu haline gelmiştir. Bu değerlendirme notunda, Covid-19 salgınının Türkiye'deki yayılımını analiz etmek için Markov Zincir modelleri temelinde geliştirdiğimiz bir model kullanılarak projeksiyonlar

yapılmıştır.³ Bu öngörüler kamuoyunda merakla cevabı beklenen "zirve / pik noktası" tahmini, "tedbirlerin kademeli olarak kaldırılma" ve "normalleşme" süreçlerine ne zaman geçilebileceği konularını kapsamaktadır. Bu not ile bahsi geçen konular hakkında elde ettiğimiz öncül sonuçların zaman kaybetmeden paylaşılması amaçlanmıştır. Analizler Türkiye'de toplam (birikimli) vaka sayısının 98 toplam vaka ile 100'e en çok yaklaştığı tarih olan 17.03.2020 ile 18.04.2020 tarihleri arasında T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından açıklanan veriler kullanılarak yapılmıştır. Çalışmada öncelikli olarak "mevcut tedbirlerin varlığı" altında elde edilen sonuçları sunulacaktır. Daha sonrasında ise, varsayımsal olarak "eğer alınan tedbirler başlangıçtan itibaren

daha katı ya da gevşek olsa idi sonuçlar nasıl değişirdi?" sorusuna cevap aranmaktadır. Yani bir başka ifadeyle, izolasyon politikalarının ve bu politikalara uyum derecesinin ne gibi sonuçlara yol açacağı da bu değerlendirme notunda analiz edilecektir. İlk olarak, analiz metodolojisini ve sonuçlarını daha doğru okuyabilmek için "toplam", "günlük" ve "aktif" vaka sayısına ilişkin tanımlamalar yapılarak, bu kavramlarla ilgili bir iki önemli konuya açıklık getirmek gerekiyor. T.C. Sağlık Bakanlığı'nın <https://covid19.saglik.gov.tr/sayfasinda> günlük ve düzenli olarak açıkladığı ve aşağıda Şekil 1.'de 18 Nisan 2020 için sonuçları sunulan Koronavirüs verileri tablosundaki kırmızı çerçeve içinde vurgulanan "Toplam Vaka

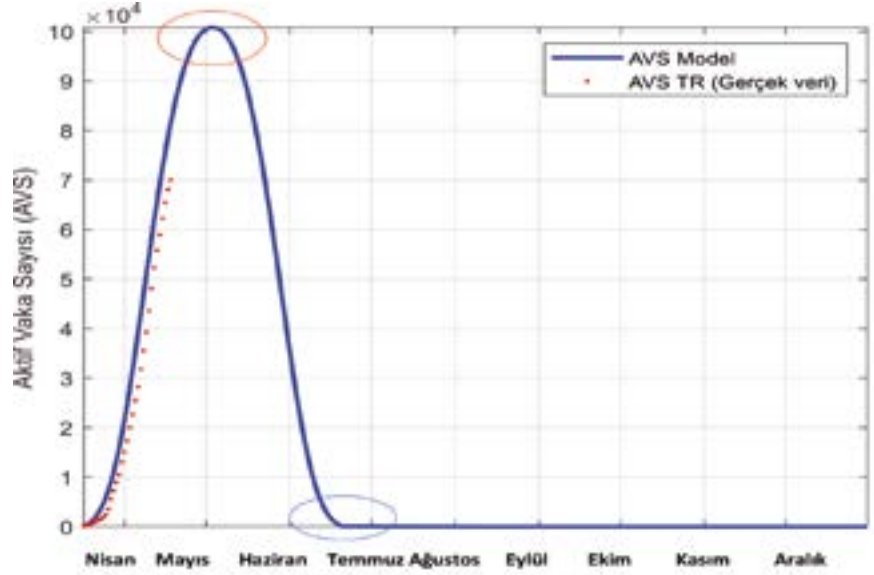
Şekil 1. 18 Nisan 2020 tarihli Türkiye Günlük Koronavirüs Verileri Tablosu

TÜRKİYE GÜNLÜK KORONAVİRÜS TABLOSU			
Toplam Vaka	598.933	Bugünkü Test Sayısı	40.520
Yeni Vaka	82.329	Bugünkü Vaka Sayısı	3.783
Yeni Vaka	1.890	Bugünkü Vaka Sayısı	121
Yeni Vaka	1.894	Bugünkü Vaka Sayısı	1.822
Yeni Vaka	1.054	Bugünkü Vaka Sayısı	
Yeni Vaka	10.453	Bugünkü Vaka Sayısı	
18 NİSAN 2020			

Sayısı (TVS)"; hasta sayısının her gün için açıklanan "birikimli" değerini yansıtmaktadır. Dolayısıyla, tanım gereği TVS değişkeni, değeri sürekli artan ve belirli bir zaman sonra sabit seyir izleyecek olan (bir düzlüğe / platoya dönüşecek), ancak hiçbir zaman azalmayan bir değişkendir. Diğer taraftan, kamuoyu tarafından çok yakından takip edilen bir diğer değişken ise Şekil 1.'de mavi çerçeve ile gösterilen "Günlük (Bugünkü) Vaka Sayısı (GVS)"dır. Günlük vaka sayısı, tanım gereği her gün itibarıyla test sonucu pozitif olarak tespit edilen yeni hasta sayısını gösterir. Bu değer azalması toplam vaka sayısındaki artış hızını yavaşlatacaktır. Dolayısıyla günlük vaka sayısı sıfır olana kadar toplam vaka sayısı azalarak da olsa artmaya devam eder. Başka bir anlatımla toplam vaka sayısı, sadece salgın tümüyle bittiği yani günlük yeni vaka sayısının "sıfır" olduğu günden sonra sabit kalabilir.

Aslında, toplam ve günlük vaka sayılarına nazaran daha çok bilgi içeren değişken, belirli bir tarihteki "Aktif (mevcut) Vaka Sayısı (AVS)"dır. AVS'nin hesaplanması için toplam vaka sayısından o güne kadar toplam iyileşen ve toplam vefat eden hasta sayılarını çıkarmamız gerekir. Dolayısıyla herhangi bir günde "Aktif Vaka (Hasta) Sayısı (AVS)" aşağıdaki eşitlik ile ifade edilebilir: Aktif Vaka Sayısı (AVS) = Toplam Vaka Sayısı - (Toplam İyileşen Sayı-

Şekil 2. Aktif Vaka Sayısı Projeksiyonu

sı + Toplam Vefat Sayısı)
Buna göre örneğin 18 Nisan 2020 için $AVS = 82.329 - 10.453 - 1.890 = 69.986$ 'dır. (Değerler için Bkz. Şekil 1.). Bu notta asıl vurgu da bu değişkenin, yani herhangi bir günde hastalığı aktif olarak yaşayan kişi sayısının analiz edilmesi üzerinedir.5 Dolayısıyla ilk olarak, Türkiye'de AVS'nin önce ne kadar süre artacağı, hangi tarihte pik yani zirve noktasına ulaşacağına ve sonrasında da azalış sürecinin gelişimine ilişkin tahminlerimiz sunulacaktır. AVS içerisinde sayılan kişiler sağlık sistemi içerisinde hâlihazırda bulunan hastalar olduğundan, herhangi bir anda sağlık sistemi üzerindeki yükü bu değişkenle analiz etmek de müm-

kün olacaktır.

Aktif vaka sayısı için pik yani zirve noktası ise; günlük olarak tespit edilen hasta sayımızın, günlük iyileşen ve ölen hasta sayımızın toplamına eşit olduğu noktada gerçekleşecektir. Bu noktada, aktif vaka sayısını artıran günlük vaka sayısına karşılık aktif vaka sayısını azaltan iyileşme ve vefat sayıları eşitlendiğinden, aktif (mevcut) hasta sayısının günlük artışı duracaktır.

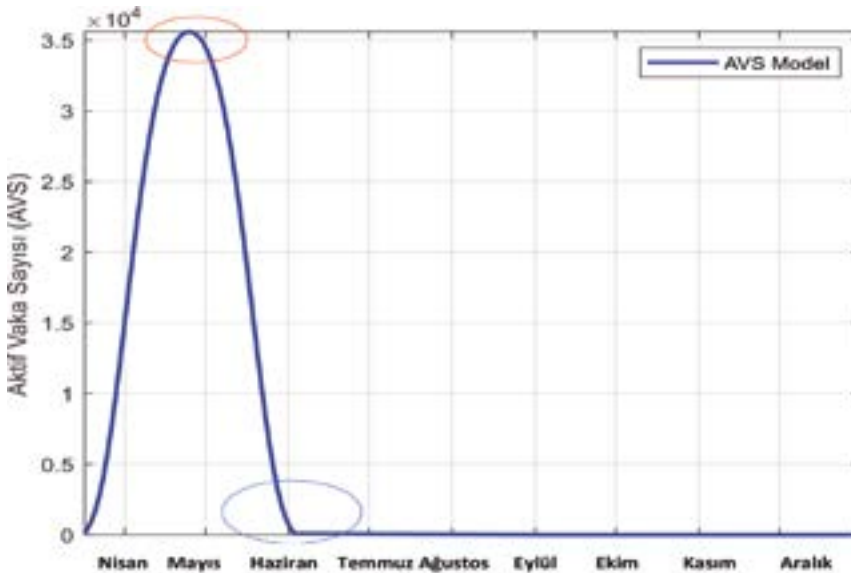
Daha açık olarak AVS için zirve koşulu şöyle özetlenebilir:

Günlük Vaka Sayısı (GVS) = Günlük iyileşen hasta sayısı + Günlük vefat sayısı

Doğal olarak, $GVS > \text{Günlük iyileşen hasta sayısı} + \text{Günlük vefat sayısı}$ olduğunda AVS artmakta; $GVS < \text{Günlük iyileşen hasta sayısı} + \text{Günlük vefat sayısı}$ durumunda ise AVS azalışa geçmektedir. Elbette AVS için zirve koşulunun tek bir gün yerine gelmesi yetmez, o noktanın zirve olabilmesi için sonraki günlerde AVS'nin azalma koşulunun yerine gelmesi de gerekir.

Türkiye'de 18 Nisan 2020 itibarıyla, GVS (3.783); Günlük iyileşen hasta sayısı (1.822) ve Günlük ölüm sayısının (121) toplamı olan 1.943'ten yüksek olduğundan AVS hala artmaktadır (Değerler için Bkz. Şekil 1.). Son günlerde Türkiye'de günlük vaka sayılarında azalma meydana gelmektedir (Bkz. <https://covid19.saglik.gov.tr/>). Elbette ki bu sevindirici bir gelişmedir ve aktif vaka

Şekil 3. Katı Tedbir Senaryosu - Aktif Vaka Sayısı

sayısının zirve noktasına daha kısa sürede ulaşmasına (daha sonra düşüşe geçmesine) yardımcı olacaktır. Ancak, diğer önemli kriter de aktif hasta olmaktan çıkan grubun (iyileşenler + vefat edenler) büyüklüğüdür. Dolayısıyla asıl olarak AVS'nin gelişimini izlemek bize daha açık bilgi sunacaktır.

AKTİF VAKA SAYISI PROJEKSİYONU

Türkiye için 17 Mart 2020 (Türkiye'nin 98 hasta ile toplamda yaklaşık 100 hastayı bulduğu tarih) ile 18 Nisan 2020 tarihleri arasındaki veriler kullanılarak (mevcut durumda) elde edilen Aktif Vaka Sayısı projeksiyonu aşağıdaki Şekil 2.'de sunulmuştur.

Şekilde, AVS için gerçekleşen veriler ile modelin tahmin sonuçları beraber gösterilmektedir. Mavi ile gösterilen tahmin eğrisinin kırmızı noktalar ile gösterilen gerçek değerlere oldukça yakınsadığı, dolayısıyla tahmin modelinin teknik anlamda "örneklem-içi (in-sample)" performansının iyi bir düzeyde (güvenilir) olduğu görülmektedir.

Sonuçlara göre, aktif hasta sayısının, zirve öngörüsü olarak görünen 3 Mayıs 2020 (tahmin aralığı olarak 28 Nisan - 8 Mayıs; Şekil 2'de kırmızı çerçeve) tarihine kadar artacağı ve

bu tarihten sonra artık aktif vaka sayısının azalışa geçeceği öngörülmektedir.

Bu noktada zirve (pik) noktası ile ilgili olası bir yanlış anlaşılmayı engellemek adına şu açıklama yapmayı gerekli görüyoruz:

Burada izlediğimiz ve tahminlerine yer verdiğimiz Aktif Vaka Sayısının zirve noktasına ulaşması; ilgili tarihte hastalığı aktif halde yaşayan "mevcut" hasta sayısının "en yüksek" olması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla bazen toplumda anlaşıldığının tersine, bu zirve noktasının akabinde tedbirlerin azaltılması değil; tersine zirvenin hemen öncesi ve sonrası dönemde de belki tedbirlerin artırılması, ama her durumda açıklanan tedbirlere en sıkı şekilde uyulması gerekir. Zira aktif hasta sayısının en yüksek olduğu bu tarihlerde (diğer faktörler sabitken) enfekte olmayan bir kişinin enfekte olma olasılığı artacaktır. Ayrıca, aktif hasta sayısının en yüksek olduğu dönemde sağlık sisteminin sunduğu imkânlar (yatak sayısı, yoğun bakım ünitesi, solunum cihazı vb.) duyulan ihtiyaç ve sağlık personeli üzerindeki yük de en fazla olacaktır. Sağlık sistemi üzerindeki yükün bu hastalıkla mücadelede en kritik unsurlardan biri olduğu herkes tarafın-

dan bilinmektedir.

Hayatın normalleşmesi ve tedbirlerin kaldırılması ise ancak aktif vaka sayısının ihmal edilebilecek düzeye indiği tarihlerde gerçekleştirilebilir. Zira bu tarihlerde toplumdaki aktif (mevcut) vaka sayısı az olacak; bu da o ana kadar hasta olmayanların enfekte olma olasılığını en düşük düzeye indirecektir. Bu dönem, aynı zamanda sağlık sisteminin en fazla rahatladığı dönem olacaktır.

Diğer taraftan salgınla mücadele öncelikli olmakla birlikte her tedbirin ekonomik ve diğer (başka sağlık hizmetlerinin ertelenmesi, yılgınlık vb. psikolojik) maliyetleri de olacağından tedbirlerin zaman içinde "kademeli" azaltılması yoluna gidilebilir. Şekil 2'de gösterilen aktif vaka sayılarına ilişkin yapılan tahminlere göre tedbirlerin kademeli olarak kaldırılması ve normalleşme için uygun tarihler açısından şu çıkarımlar yapılabilir:

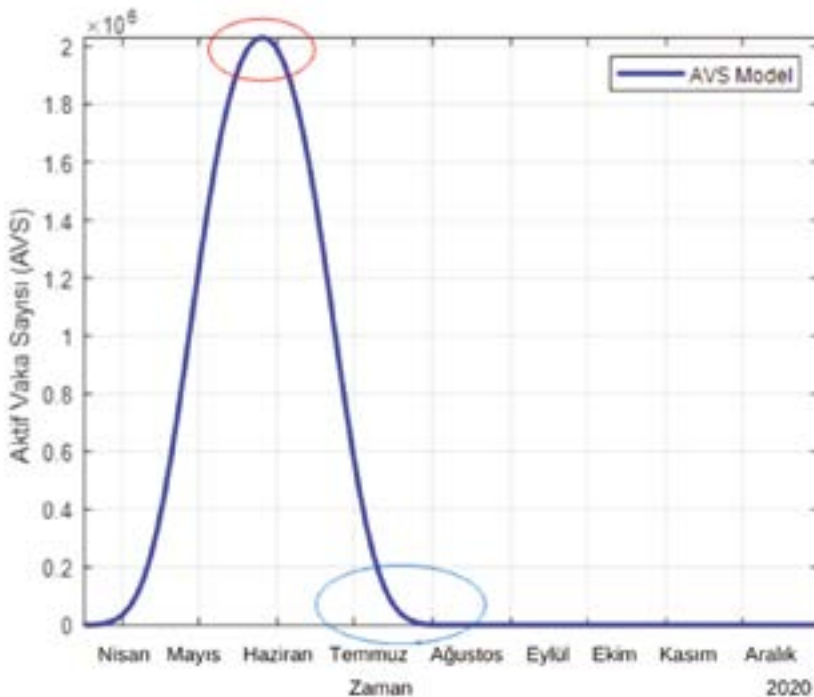
Aktif vaka sayısının görece görece düşük seviyelere indiği Haziran başı - ortası kademeli olarak tedbirlerin gevşetilebileceği tarih aralığı ve Haziran ortası normalleşme süresine başladığımız dönem olarak gösterilebilir (Şekil 2 mavi çerçeve).⁶ Tabi bu dönemlerde dahi artık günlük yaşamımızın bir parçası olan ve alıştığımız tedbirlerin (daha sık el yıkama, tokalaşmama vb.) devam etmesinde fayda olacaktır. Çünkü bahsi geçen bu dönemlerde önemli derecede iyileşme beklenmesine rağmen aktif vaka sayısının sıfırlanmadığı, toplumda tespit edilmemiş taşıyıcıların bir süre daha mevcut olabileceği ve dolayısıyla hala enfekte olma olasılığının bulunacağı gözden kaçırılmamalıdır.

KATI VE GEVŞEK İZOLASYON TEDBİR SENARYOLARI İÇİN PROJEKSİYONLAR

Bu noktaya kadar sunulan analizlerde Türkiye'de ilk vakanın ortaya çıktığı 10 Mart'tan bu yana alınan tedbirler ışığında (analizlerde bu durum, modele analiz başlangıcı olan 17 Mart'tan itibaren yansıtılmıştır) alınan sonuçlar (gerçek / mevcut durum) ortaya konulmuştur.⁷

Bu kısımda ise, "eğer baştan beri daha katı izolasyon tedbirleri alın-

Şekil 4. Gevşek Tedbir Senaryosu - Aktif Vaka Sayısı

saydı" veya tersine; "eğer baştan beri alınan izolasyon tedbirlerine ilişkin politikalar daha gevşek tutulsaydı" senaryolarına göre projeksiyonlar gerçekleştirilmiştir.

Daha Katı İzolasyon Senaryosu

Bu senaryoya göre değiştirilen parametre değeri, mevcut duruma göre 17 Mart'ta (alınan daha katı tedbirler nedeniyle) modelde 5 milyon daha fazla insanın toplumsal yaşamdan izole edildiği (korunduğu) durum anlamına gelmektedir. Senaryoya göre analiz sonuçları aşağıda sunulmaktadır.

Katı tedbir senaryosunda aktif vaka sayısı zirve değeri, nokta tahmini olarak mevcut durum analizine göre 3 Mayıs olarak belirlenen tarihten 25 Nisan'a gerilemektedir (20-30 Nisan tahmin aralığı). Aktif vaka sayısının görece düşük seviyelere indiği Mayıs ayı ikinci haftası – Mayıs sonu kademeli olarak tedbirlerin gevşetilebileceği tarih aralığı ve Mayıs sonu normalleşme süresine başladığımız dönem olarak gösterilebilir (Şekil 3 mavi çerçeve).

Daha Gevşek İzolasyon Senaryosu

Bu senaryoya göre değiştirilen parametre değeri, mevcut duruma göre 17 Mart'ta (uygulanan daha gevşek tedbirler nedeniyle) modelde 5 milyon daha az insanın toplumsal yaşamdan izole edildiği (korunduğu) durum anlamına gelmektedir. Senaryoya göre analiz sonuçları aşağıda sunulmaktadır.

Gevşek tedbir senaryosunda aktif vaka sayısı zirve değeri, nokta tahmini olarak, mevcut durum analizine göre 3 Mayıs olarak belirlenen tarihten 26 Mayıs'a kaymaktadır (21-31 Mayıs tahmin aralığı). Aktif vaka sayısının görece düşük seviyelere indiği Temmuz ayı ortası kademeli olarak tedbirlerin gevşetilebileceği tarih aralığı ve Ağustos başı normalleşme süresine başladığımız dönem olarak gösterilebilir (Şekil 4 mavi çerçeve).

Burada dikkat edilmesi gereken en önemli husus, eğer tedbirler gerekli zamanlarda alınmasa ve uygulamaları kontrol edilmese idi normalleşmenin bekleneneği tarih olan Ağustos ayı başının, mevcut şartlardaki beklenen normalleşme

Tablo 1. Pik Döneminde Aktif Vaka ve Yoğun Bakım Hasta Tahmin Sayıları

Aktif Vaka ve Yoğun Bakım Hasta Sayısı Tahmini	Pik (Zirve)	Tedbirlerin Kademeli Gevşetilmesi	Normalleşme
Mevcut Durum Senaryosu	3 Mayıs (28 Nisan-8 Mayıs tahmin aralığı) Pik tarihinde 100.900 hasta sayısı var iken yoğun bakım ihtiyacı 3.632	Haziran Başı	Haziran Ortası
Katılaştırılmış Senaryo	25 Nisan (20-30 Nisan tahmin aralığı) Pik tarihinde 35.570 hasta sayısı var iken yoğun bakım ihtiyacı 925	Mayısın ikinci haftası	Mayıs Sonu
Gevşetilmiş Senaryo	26 Mayıs (21-31 Mayıs tahmin aralığı) Pik tarihinde 2.031.000 hasta var iken yoğun bakım ihtiyacı 117.705	Temmuz Ortası	Ağustos Başı

*Bu analizde alternatif senaryoların 17 Marttan itibaren geçerli olduğu varsayılmıştır.

tarihi olan Haziran ortasından 1,5 ay daha sonra öngörülmesidir. Bu da normalleşmenin 1,5 ay ileriye ötelenmesi anlamına gelmektedir. Bu sonucun sağlık ve ekonomi üzerinde açısından azımsanamayacak ölçüde olumsuz sonuçlar doğuracağı açıktır.

Aktif vaka sayıları dikkate alındığında Türkiye'de sağlık sistemi ve yoğun bakım ünitesi açısından mevcut ve katılaştırılmış tedbir senaryolarında bir sıkıntı yaşanmadığı sonucuna ulaşmıştır. Fakat tedbirlerin gevşek kabul edildiği senaryo hayata geçse idi bu senaryodaki zirve aktif vaka sayısı, mevcut durum zirvesinin yaklaşık 20 katı olabilecek ve bu durum sağlık sektörünün kaldıramayacağı bir yük anlamına gelecekti. Sağlık sisteminin özellikle yoğun bakım ihtiyacını karşılayıp karşılamayacağını anlamak üzere bir ülkede yoğun bakım ihtiyacının en çok olacağı aktif hasta sayısının pik yaptığı döneme bakılabilir. AVS pik sayıları ve bu tarihteki yoğun bakım ihtiyacı sayıları aşağıdaki Tablo 1'de sunulmuştur:

Tablo 1'den öncelikle anlaşılması gereken, "Mevcut durumda" ve "Katılaştırılmış senaryoda" pik zamanında bile sağlık sistemi görece rahattır; çünkü mevcut yoğun bakım kapasitemizin oldukça altında yoğun bakım hasta ihtiyacı vardır. Gevşetilmiş senaryoda ise yoğun bakım ihtiyacı kapasiteyi aşmaktadır. Bu da izolasyon ve tedbirlere uymanın ne kadar kritik olduğunu ifade etmek-

tedir.

Son olarak, buradaki analizler ve tahminler, belirli varsayımlar üzerine kurulan ve teknik açıklaması ile ilgili özet bilgiyi EK kısmında verdiğimiz model aracılığı ile ve ayrıca 18 Nisan koşullarının devam edeceği kabulu ile gerçekleştirildiğinden, kesin tarihler yerine ilgili tarih aralıklarını dikkate alarak yorumlamanın daha sağlıklı olabileceğini vurgulamak isteriz. Örneğin bu dönemde alınacak tedbirlerin ve uygulamaların, buradaki senaryolardaki varsayımlardan daha farklı olarak katılaştırılması / gevşetilmesi ile koşullarda meydana gelebilecek her türlü değişiklik sonuçları etkileyebilecektir. Modelin sonuçları belirli aralıklarla; ilave edilen veriler, tedbirlerle ilgili olası politika değişiklikleri ve insan davranışlarında yaşanacak olası değişiklikler dikkate alınarak güncellenecektir.

KAYNAKÇA

1. Goksel, T., Cinar, Y., (2020), The Projection of The Covid-19 Pandemic by a Markov Chain Modeling: The Case of Turkey (under review).
2. Peng, L., Yang, W., Zhang, D., Zhang C., Zhuge C., L. Hong, (2020), Epidemic Analysis of COVID-19 in China by Dynamical Modeling (unpublished mimeo).
3. T.C. Sağlık Bakanlığı, Türkiye'de Güncel Durum, <https://covid19.saglik.gov.tr/> ; Son Erişim 19 Nisan 2020.

Kaynak: TEPAV

KISA ÇALIŞMA ÖDENEĞİ

Kısa Çalışma Uygulaması; genel ekonomik, sektörel, bölgesel kriz veya zorlayıcı sebeplerle işyerindeki haftalık çalışma sürelerinin geçici olarak en az üçte bir oranında azaltılması veya süreklilik koşulu aranmaksızın işyerinde faaliyetin tamamen veya kısmen en az dört hafta süreyle durdurulması hallerinde, işyerinde üç ayı aşmamak üzere (Cumhurbaşkanı kararı ile 6 aya kadar uzatılabilir.) sigortalılara çalışmadıkları dönem için gelir desteği sağlayan bir uygulamadır.

Kısa çalışma uygulaması bakımından "Genel Ekonomik" kriz

Ulusal veya uluslararası ekonomide ortaya çıkan olayların, ülke ekonomisi ve dolayısıyla işyerini ciddi anlamda etkileyip sarstığı durumlardır.

Kısa çalışma uygulaması bakımından "Bölgesel Kriz"

Ulusal veya uluslararası olaylardan dolayı belirli bir il veya bölgede faaliyette bulunan işyerlerinin ekonomik

olarak ciddi şekilde etkilenip sarsıldığı durumlardır.

Kısa çalışma uygulaması bakımından "Sektörel Kriz"

Ulusal veya uluslararası ekonomide ortaya çıkan olaylardan doğrudan etkilenen sektörler ve bunlarla bağlantılı diğer sektörlerdeki işyerlerinin ciddi anlamda sarsıldığı durumlardır.

Kısa çalışma uygulaması bakımından "Zorlayıcı Sebepler"

İşverenin kendi sevk ve idaresinden kaynaklanmayan, önceden kestirilemeyen, bunun sonucu olarak bertaraf edilmesine imkân bulunmayan, geçici olarak çalışma süresinin azaltılması veya faaliyetin tamamen veya kısmen durdurulması ile sonuçlanan dışsal etkilerden kaynaklanan dönemsel durumları ya da deprem, yangın, su baskını, heyelan, salgın hastalık, seferberlik gibi durumlardır.

Kısa Çalışma Kapsamında;

* İşçilere kısa çalışma ödeneği

ödenmesi,

* Genel Sağlık Sigortası primleri ödenmesi, hizmetleri sağlanmaktadır.

İşyerinde Kısa Çalışma Uygulanabilmesi için;

- İşverenin; genel ekonomik, sektörel, bölgesel kriz veya zorlayıcı sebeplerle işyerindeki çalışma süresinin önemli ölçüde azaldığı veya durduğu yönünde İŞKUR'a başvuruda bulunması ve İş Müfettişlerince yapılan uygunluk tespiti sonucu işyerinin bu durumlardan etkilendiğinin tespit edilmesi gerekmektedir.

İşçinin Kısa Çalışma Ödeneğinden Yararlanabilmesi İçin;

- İşverenin kısa çalışma talebinin iş müfettişlerince yapılacak inceleme sonucu uygun bulunması,
- İşçinin kısa çalışmanın başladığı tarihte, çalışma süreleri ve işsizlik sigortası primi ödeme gün sayısı bakımından işsizlik ödeneğine hak kazanmış olması (Kısa çalışmanın

başladığı tarihten önceki son 120 gün hizmet akdine tabi olanlardan son üç yıl içinde en az 600 gün süreyle işsizlik sigortası primi ödemiş olanlar),

- İş müfettişlerince yapılacak inceleme sonucu kısa çalışmaya katılacaklar listesinde işçinin bilgilerinin bulunması, gerekmektedir.

Kısa Çalışma Talebinde Bulunulması ve Talebin Değerlendirilmesi

İşverenler, genel ekonomik, sektörel, bölgesel kriz veya zorlayıcı sebeplerle Kısa Çalışma Talep Formunu ve kısa çalışma yaptırılacak işçilere ilişkin bilgileri içeren listeyi manyetik ve yazılı ortamda doldurarak kısa çalışma başvurusunda bulunulabilir. Genel ekonomik, sektörel veya bölgesel kriz ile dışsal etkilerden kaynaklanan dönemsel durumlar-dan ileri gelen zorlayıcı sebeplerin varlığının işçi ve işveren sendikaları konfederasyonlarınca iddia edilmesi veya bu yönde kuvvetli emarenin bulunması halinde konu, İŞKUR Yönetim Kurulunca değerlendirilerek karara bağlanır. Deprem, yangın, su baskını, heyelan, salgın hastalık, seferberlik gibi durumlar için diğer zorlayıcı sebep gerekçesiyle yapılan başvurular için Yönetim Kurulu Kararı aranmaz.

Genel ekonomik, sektörel veya bölgesel kriz ile dışsal etkilerden kaynaklanan dönemsel durumlar-dan ileri gelen zorlayıcı sebeplerle ilgili Yönetim Kurulunca alınmış bir karar bulunmuyorsa işverenlerce başvurular Kurum birimi tarafından reddedilir.

İş müfettişlerince yapılacak inceleme sonucu uygunluk tespiti tamamlandıktan sonra, kısa çalışma uygulanacak işçi listesinin değiştirilmesine ve/veya işyerinde uygulanan kısa çalışma süresinin arttırılmasına yönelik işveren talepleri, yeni başvuru olarak değerlendirilir.

İşverene Kısa Çalışma Talebinin Sonucunun Bildirilmesi

Genel ekonomik, sektörel, bölgesel kriz veya zorlayıcı sebeplerden dolayı işyerindeki çalışma süresinin önemli ölçüde azaldığı veya durduğunun İş Müfettişlerince yapılan uygunluk tespiti sonucu işverene İŞKUR tarafından bildirilir. İşveren de

durumu, işyerinde işçilerin görebileceği bir yerde ilan eder ve varsa toplu iş sözleşmesine taraf işçi sendikasına bildirir. İlan yoluyla işçilere duyuru yapılamadığı durumlarda, kısa çalışmaya tabi işçilere yazılı bildirim yapılır. Kısa çalışma talebi uygun bulunan işveren Kurumca bildirilen sürede Kısa Çalışma Bildirim Listesini güncelleyerek gönderir.

Kısa Çalışma Ödeneği Süresi, Miktarı ve Ödenmesi

Günlük kısa çalışma ödeneği; sigortalının son oniki aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının % 60'ıdır. Bu şekilde hesaplanan kısa çalışma ödeneği miktarı, aylık asgari ücretin brüt tutarının % 150'sini geçemez.

Çalışma ödeneği, çalışmadığı süreler için, işçinin kendisine ve aylık olarak her ayın beşinde ödenir. Ödemeler PTT Bank aracılığı ile yapılmaktadır. Ödeme tarihini öne çekmeye Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı yetkilidir.

Kısa çalışmanın günlük, haftalık veya aylık çalışma süresi içerisinde yapılacağı zaman aralığı işyerinin gelenekleri ve işin niteliği dikkate alınarak işverence belirlenir.

Kısa çalışma ödeneği, işyerinde uygulanan haftalık çalışma süresini tamamlayacak şekilde çalışılmayan süreler için aylık olarak verilir.

Kısa çalışma yapılan süreler için, kısa çalışmaya tabi tutulan işçiler adına SGK Aylık Prim ve Hizmet Belgesi ile eksik gün gerekçesi "18-Kısa Çalışma Ödeneği" olarak bildirilir.

Kısa çalışma ödeneğinin süresi üç ayı aşmamak kaydıyla kısa çalışma süresi kadardır ve kısa çalışma ödemeleri, hak edilen işsizlik ödeneğinden mahsup edilmektedir.

Kısa çalışma ödeneğinin süresini altı aya kadar uzatmaya ve işsizlik ödeneğinden mahsup edilip edilmeyeceğini belirlemeye Cumhurbaşkanını yetkilidir.

Zorlayıcı sebeplerle işyerinde kısa çalışma yapılması halinde, ödemeler 4857 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin (III) numaralı bendinde ve 40 ıncı maddesinde öngörülen bir haftalık süreden sonra başlar. Bu bir haftalık süre içerisinde ücret ve prim

yükümlülükleri işverene aittir.

Kısa çalışma yapan işçinin çalışılmayan hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil günlerine ilişkin ücret ve kısa çalışma ödeneği miktarı, kısa çalışma yapılan süreyle orantılı olarak işveren ve Kurum tarafından ödenir.

Kısa Çalışma Ödeneği Kapsamında Fazla veya Yersiz Ödemelerin Tahsili

İşverenin hatalı bilgi ve belge vermesi nedeniyle yapılan fazla ödemeler, yasal faizi ile birlikte işverenden, işçinin kusurundan kaynaklanan fazla ödemeler ise yasal faizi ile birlikte işçiden tahsil edilir.

Kısa Çalışma Ödeneği Alınan Süre İçin Ödenen Primler

İşçinin kısa çalışma ödeneği aldığı süre için genel sağlık sigortası primleri ödenmektedir. Söz konusu dönemde kısa ve uzun vadeli sigorta primleri aktarılmaz.

Kısa Çalışmanın Erken Sona Ermesi

İşverenin, kısa çalışma uygulaması devam ederken, normal faaliyetine başlamaya karar vermesi halinde durumu Kurum birimine, varsa toplu iş sözleşmesi tarafı işçi sendikasına ve işçilere altı işgünü önce yazılı olarak bildirmesi zorunludur.

Bildirimde belirtilen tarih itibarıyla kısa çalışma sona erer. Geç bildirimlere ilişkin oluşan yersiz ödemeler yasal faizi ile birlikte işverenden tahsil edilir.

Kısa Çalışma Ödeneğinin Kesilmesi

Kısa çalışma ödeneği alanların işe girmesi, yaşlılık aylığı almaya başlaması, herhangi bir sebeple silâh altına alınması, herhangi bir kanundan doğan çalışma ödevi nedeniyle işinden ayrılması hallerinde veya geçici iş göremezlik ödeneğinin başlaması durumunda geçici iş göremezlik ödeneğine konu olan sağlık raporunun başladığı tarih itibarıyla kısa çalışma ödeneği kesilir.

İşverenin Kayıt Tutma Zorunluluğu

Kısa çalışma yapan işveren, işçilerin çalışma sürelerine ilişkin kayıtları tutmak ve istenilmesi halinde ibraz etmek zorundadır.

Kaynak: <https://www.iskur.gov.tr/isveren/kisa-calisma-odenegi>

TARİHTE YAŞANAN SALGIN HASTALIKLAR, ALINAN ÖNLEMLER VE **KoronaVİRÜS PANDEMİSİ**

Salgın hastalıklar biyolojik bir olgu olduğu için uygun ortamları bulduğu her yerde kendini gösterir.

Bu bağlamda din, dil, ırk, sosyal ve ekonomik statü veya coğrafya gözetmeksizin her kişinin salgın hastalığa yakalanma riski vardır (Kılıç, 2019). Tarih boyunca veba başta olmak üzere, kolera, çiçek ve sıtma gibi salgın hastalıklar devletleri, toplumları ve insanları derinden etkilemiştir. Salgınların Anadolu'yu esaret altına aldığı dönemlerden biri de 19. yüzyıldır. Osmanlı Devleti'nin siyasi, ekonomik ve demografik olarak büyük bir bunalım içinde olduğu bu yüzyılda veba, kolera, sıtma ve çiçek hastalıkları Anadolu'nun hemen her tarafında büyük can ve mal kaybına yol açmıştır. Devlet, salgınları önlemek için dünya ile eş güdüm içinde karantinadan ilaç teminine; hekim, eczacı ve aşıcı tayininden hastalığa yol açan ortamın sıhhi teminine ka-

dar birçok konuda önlemler almaya çalışmıştır. Osmanlı toplumundaki hastalık algısı, salgınlarla mücadele sürecini olumsuz etkilemiş olsa da Osmanlı hükümeti hem halkı bilinçlendirmek hem de idari ve sıhhi tedbirler alarak salgın hastalıkların etkilerini en aza indirmek için büyük bir çaba göstermiştir (Yıldız 2014). Bir insandan diğerine doğrudan doğruya, geçebilecek virüslerin yayılması kolay ve çabuk olmuştur. Haçlı seferleri gibi büyük savaşlar, istilalar, yani insan topluluklarının geniş ölçüde bir araya gelmesi ve yer değiştirmesi nasıl Ortaçağ'da korkunç salgınların görülmesine sebep olduysa 19. yüzyıldan sonra da hızlı buhar gemilerinin kullanılmaya başlaması, Süveyş Kanalı'nın açılmasının yanı sıra malların dolaşımının kolaylaşması mikropların da bir limandan öteki limana kolayca taşınmasını kolaylaştırmıştır. Günümüzde farklı ülkelere giriş çıkışların çok fazla olması, hastalıkların yayılmasında en büyük etken olmuştur. 20. yüzyılın sonlarında grip menenjit, sarı humma, kolera ve daha önceki

yüzyıllarda da sürekli insanoğlunu tehdit eden veba ile mücadele yapılmıştır. 21. yüzyılda yaşanan salgınları incelediğimizde, küreselleşmenin de etkisi ile neredeyse her yıl başta grip olmak üzere birçok salgın hastalık baş göstermiştir. 21 yüzyıldaki salgın ve bulaşıcı hastalıklar incelendiğinde 2002-2003 yılında Asya ve Kanada'da görülen SARS koronavirus 775 kişinin hayatını kaybetmesine neden olmuştur. 2000'li yılların başından itibaren kolera ve veba halen varlığını sürdürmüştü ve can kaybına neden olmaya devam etmiştir. Daha önceki yüzyıllarda yaşanan salgın hastalık sıklıklarına bakıldığında yine 21. yüzyılın başlarından itibaren neredeyse her yıl bir salgın hastalık görülmüş ve MERS, Grip A virüsü H1N1, 2009 grip pandemisi (2009 yılında dünya çapında 14,286 hayatını kaybetmiş) ve son olarak ta neredeyse dünyadaki tüm ülkelerde görülen, 27,500 (Mart 2020 itibarıyla) kişinin hayatını kaybetmesine neden olan şiddetli akut solunum yolu sendromu koronavirusu 2 ya da kısaltmasıyla SARS-CoV-2, 2019-20

koronavirüs pandemisi ilan edilmesine neden olmuştur.

Tarih boyunca yaşanan küresel salgınlar

Son zamanların en büyük virüs salgınlarından biri olan korona virüsün yanı sıra, dünya genelinde bugüne kadar yayılan pek çok büyük virüs salgını oldu. Peki, bu salgınlar nelerdi ve dünyaya nasıl etkileri oldu?

Antoninus Vebası (Galen'in Vebası)

Milattan sonra 165-180 yılları arasında Roma İmparatorluğu'nda ortaya çıkan salgın, günde iki bin kişinin ölmesine sebep olan, dünyanın ilk büyük salgınlarından biri. Doğu seferinden dönen askerler tarafından yayılan veba salgını, akademisyenler tarafından çiçek hastalığı ya da kızamık olduğundan şüphelendi. Fakat gerçek sebebinin bilinmediğini belirtelim. Bu salgın, dönemin Roma İmparatoru Lucius Verus'un hayatını kaybetmesine sebep oldu. İmparatorun yanı sıra Roma'nın toplam nüfusunun yüzde 30'unun hayatını kaybetmesine neden oldu.

Jüstiyan Vebası

Milattan sonra 541 yılında ortaya çıkan Jüstiyan Vebası, yaklaşık 25 milyon insanın hayatını kaybetmesine neden oldu. Bilim insanları salgının nedenini Asya kökenli olarak düşünüyor, tarihçiler ise Mısır'dan geldiğini düşünüyor. Araştırmalar, Avrasya bozkırlarında keşfedilen 137 insanın iskeletinden alınan DNA

analizlerine dayandırılıyor. Farelerin tüyleri arasında gizlenen, bir milimetreden daha küçük 'Zenopsylla' isimli uçucu bir böcek, midesinde 'Pasteurella pestis' bakterisi taşıyordu. Farelerin tüyleri arasında hızlıca üreyen böcek, insan vücudunun herhangi bir noktasına konup ısırarak bakteriyi hızlı bir şekilde yaydı. Isırılan insanlar birkaç gün içinde hızlı bir şekilde öldü. Hastalık normal seyrinde devam ederken, zamanla kendi kendine yok oldu. O dönemin en kalabalık şehirlerinden biri olan Konstantinopol nüfusunun yüzde 40'ını kaybetti. Salgın nedeniyle iş gücü ve asker kaybeden Bizans'ın zayıflayıp, saldırılara açık hale gelmesine neden oldu. Bu da Avrupa tarihinin zamanla kökten değişmesine neden oldu.

Kara Veba

1346-1353 yılları arasında ortaya çıkan Kara Veba salgınıyla 75-200 milyon arasında insan hayatını kaybetti. Tam sayının bilinmemesiyle birlikte Avrupa nüfusunun salgının yaşandığı yıllar arasında yüzde 30 ile yüzde 60 oranında azaldığı belirtiliyor. Yaşanan salgının, tanrının ve kilisenin sorgulanması nedeniyle dinde reformun, aynı zamanda da hayatta da rönesansın başlamasının en önemli nedenlerinden biri olarak gösteriliyor.

Su Çiçeği

15. yüzyılda Avrupalılar yeni dünyayı

yani Amerika'yı keşfetti. Bu keşif sonucunda, kendilerinde bulunan bakteri ve mikropları da buraya getirdiler. Bunun sonucunda ise Avrupa'nın üçte birinin ölmesine neden olan suçiçeğini Amerika kıtasındaki yerlilere bulaştırdılar. Bu olay sonucunda Amerika kıtasındaki yerli nüfusun yüzde 90'ı hayatını kaybetti. 19. yüzyılın başına kadar her iki Amerika yerlisinden biri Avrupa'dan gelen hastalıklar nedeniyle öldü.

Cocoliztli Salgınları

16. yüzyılda Yeni İspanya adıyla bilinen ve şu an Meksika olan yerde, birkaç farklı hastalığın aynı dönemde ortaya çıkmasıyla yaşanmış salgın felaketine cocoliztli salgınları ismi veriliyor. Bugün yapılan incelemelere göre Salmonella bakterisi nedeniyle olduğu düşünülen salgınlar 1520 ile 1576 yılları arasında 15 milyona yakın insan öldürdü.

7 Farklı Kolera Salgını

Bugüne kadar yedi farklı kolera salgını yaşansa da, bunlardan en ölümcülü olan üçüncü salgındı. 1852 ile 1860 yılları arasında ortaya çıkan üçüncü salgın, içme sularının kirlenmesinden dolayı ortaya çıktı. Uzun zaman boyunca insanlar, dışkı ve atıklarını, su içme kaynaklarına dökünce sonucu Hindistan'da ortaya çıktı.

Dünyanın en kirli nehirlerinden biri olan Ganj Nehri, 2011'de yapılan bir araştırmaya göre 100 mililitresinde 1,1 milyar dışkı bakterisi barındırıyor. Yani bu oran kullanabileceğimiz en kötü suyun 500 bin katı. Hindular bu nehri kutsal gördükleri için, burada sürekli yıkıyorlar ve sürekli kolera oluyorlar 19 yüzyılda yaşanan büyük salgında kolera Hindistan'dan Afganistan'a ve sonrasında da Rusya'ya, Avrupa'ya, Afrika'ya ve son olarak Amerika'ya yayıldı. Kayıtlara göre sadece Rusya'da 1 milyon insanın ölümüne sebebiyet verdi. Kolera bulaşan her

1500 Öncesindeki Salgınlar

Konum	Tarih	Hastalık	Ölüm sayısı (tahminen)
Yunanistan	429-426 MÖ	Bilinmiyor, Tifüs olabileceği tahmin ediliyor.	75000-100000
Avrupa, Batı asya, Kuzey Afrika	165-180	Bilinmiyor, Belirtiler çiçek hastalığı ile benzer.	5 milyon; nüfusun %30'u.
Avrupa	250-266	Bilinmiyor, çiçek hastalığı olabileceği tahmin ediliyor	
Avrupa	541-542	Veba	25-50 milyon; nüfusun %40'ı.
Britanya Adaları	664-668	Veba	
Britanya Adaları	680-686	Veba	
Avrupa	1346-1350	Veba	75-100 milyon; nüfusun %30-60'ı.

1500-1699 Yılları Arasındaki Salgınlar

Konum	Tarih	Hastalık	Ölüm sayısı (tahminen)
Meksika	1545-1548	Viral kanamalı ateş	5-15 milyon; nüfusun %80'i
Meksika	1576	Viral kanamalı ateş	2-25 milyon; nüfusun %50'si
Seneca ulusu	1592-1596	Kızamık	
İspanya	1596-1602	Veba	
Güney Afrika	1600-1650		
İngiltere	1603	Veba	
Mısır	1609		
New England'ın güneyi, özellikle Wampanoag halkı	1616-1619	Nedeni bilinmiyor. Son yapılan araştırmalara göre salgının nedeni leptospiroz ile beraber Weil sendromu olduğunu göstermektedir. Klasik ağıklamalar sanhumma, hıyarcıklı veba, grip, çiçek hastalığı, su çiçeği, tifüs, veya hepatit B ve hepatit D'nin beraber etkileşiminin salgını başlatmış olma ihtimali olduğunu söylemektedir.	Nüfusun %30-90'ı
İtalya	1629-1631	Veba	280,000
Wyandot halkı	1630	Çiçek hastalığı	
On Üç Koloni	1633	Çiçek hastalığı	
On Üç Koloni	1634	Çiçek hastalığı	
İngiltere	1636	Veba	
Çin	1641-1644	Veba	
İspanya	1647-1652	Veba	
Güney Amerika	1648	Sanhumma	
İtalya	1656		
On Üç Koloni	1657	Kızamık	
Hollanda	1663-1664		24,148
İngiltere	1665-1666	Veba	100,000
Fransa	1668	Veba	40,000
İspanya	1676-1685		
Avusturya	1679	Veba	
On Üç Koloni	1687	Kızamık	
On Üç Koloni	1690	Sanhumma	

18. yüzyıldaki Salgınlar

Konum	Tarih	Hastalık	Ölüm sayısı (tahminen)
Kanada, Yeni Fransa	1702-1703	Çiçek hastalığı	5-15 milyon; nüfusun %80'i
İsveç	1710-1711	Veba	2-25 milyon; nüfusun %50'si
On Üç Koloni	1713		
On Üç Koloni	1713-1715	Kızamık	
Kanada, Yeni Fransa	1714-1715	Kızamık	
Fransa	1720-1722	Veba	
On Üç Koloni	1721-1722	Çiçek hastalığı	
On Üç Koloni	1729	Kızamık	Nüfusun %30-90'ı
İspanya	1730	Sanhumma	280,000
On Üç Koloni	1732-1733	Grip	
Kanada, Yeni Fransa	1733	Çiçek hastalığı	
Balkanlar	1738	Veba	>50,000
On Üç Koloni	1738	Çiçek hastalığı	
On Üç Koloni	1739-1740	Kızamık	
İtalya	1743	Veba	
On Üç Koloni	1747		
Kuzey Amerika	1755-1756	Çiçek hastalığı	
Kuzey Amerika	1759	Kızamık	
Kuzey Amerika, Karayipler	1761	Grip	24,148
Kuzey Amerika, şimdiki Pittsburgh bölgesi.	1763	Çiçek hastalığı	100,000
Rusya	1770-1772	Veba	>50,000
Pasifik Kuzeybatısı Kızılderilileri	1770s	Çiçek hastalığı	
Kuzey Amerika	1772		
Kuzey Amerika	1775	Sebebi bilinmiyor	
İngiltere	1775-1776	influenza	
İspanya	1778	Deng humması	
Ova Kızılderilileri	1780-1782	Çiçek hastalığı	
Pueblo Karayiplileri	1788	Çiçek hastalığı	
Birleşik Devletler	1788	Kızamık	
Yeni Güney Galler, Avustralya	1789-1790	Çiçek hastalığı	
Amerika Birleşik Devletleri	1793	Grip ve tifüs salgını	
Amerika Birleşik Devletleri	1793		
Amerika Birleşik Devletleri	1793-1798	Sanhumma	

5 kişinin 1'inde şiddetli ishal görüyor. Tedavi edilmezse bu kişilerin yarısı hayatını kaybediyor. Üçüncü salgınla birlikte doktorlar koleranın nedenini bularak, insanların bilinçlenmesini sağladı.

Üçüncü Veba Salgını

1855-1859 yılları arasında Çin'de başlayan ve sonrasında tüm dünyaya yayılan salgın, yalnızca Çin ve Hindistan'da 12 milyon insanın hayatını kaybetmesine sebep oldu. Jüstinyen Vebası ve Kara Veba'nın ardından gelen üçüncü veba olduğu için adına Üçüncü Veba denildi.

Tifüs Salgını

1914-1918 yılları arasında yaşanan Birinci Dünya Savaşı sırasında yaşanan Tifüs salgını, Tifüs bakterilerini taşıyan bitlerden dolayı Avrupa ve Asya'da toplam 25 milyon insana bulaştı. Sovyetler Birliği ülkelerinde 3 milyona yakın insan salgın nedeniyle hayatını kaybetti.

İspanyol Gribi

Birinci Dünya Savaşı'nın ardındaki yıllarda 500 milyon insana bulaşan İspanyol Gribi, H1N1 influenza virüsü nedeniyle, yüksek ateş ile dünya genelinde 50 ile 100 milyon arasında insanın ölümüne yol açtı. Bu rakam birinci ve ikinci dünya savaşında ölen insan sayısından kat kat fazla. Virüsün en kötü yanı, bulaşan kişinin bağışıklık sistemi ne kadar güçlüyse, ateşin o kadar fazla yükselmesi idi. Tarihteki en büyük salgınlardan biri olarak kayıtlara geçti.

Asya Gribi

1957 yılında Çin'de başlayan Influenza-4 virüsünün ördeklerde mutasyona uğrayarak insanlara bulaşması sonucunda ortaya çıktı. 4 milyona yakın insanın canını alan virüs, bulunan bir aşı sayesinde durdu. Bir yıl içinde 40 milyon kişi bu aşığı kendine yaptırdı.

HIV (AIDS)

20. yüzyılın ortalarında maymunlardan insanlara geçtiği anlaşılan HIV'nin ilk örneği 1959 yılında Kongo'da ortaya çıktı, teşhisi ve adı 1980'lerde konuldu. Son 30 yılda 36 milyon insanın canını alan HIV için kesin tedavi henüz bulunamadı. Yalnızca önlemler biliyor ve hastalığa yakalandıktan sonra bir ömür boyu ilaç kullanmak gerekiyor.

Koronavirüs

2019 yılının son aylarında ortaya çıkan virüs, ilk kez Çin'in Wuhan

kentinde görüldü. Yaklaşık 4 ayda tüm dünyaya yayılan virüsün bulaştığı kişi sayısı şu an 116 binden fazla ve ölü sayısı ise 4 bini geçti. 64 binden fazla insan sağlığına kavuşmuşken, tam olarak nereden yayıldığı ve tedavisi henüz bulunamadı.

2019-20 KORONAVİRÜS PANDEMİSİ VE ALINAN ÖNLEMLER

2019-20 koronavirüs pandemisi, 1 Aralık 2019 tarihinde Çin'in Hubei bölgesinin başkenti olan Vuhan'da ortaya çıkan virüs salgını. Çeşitli hastalarda belirli bir neden olmaksızın gelişen ve tedavi ile aşılar cevap vermeyen bir zatürre görülmesi üzerine SARS-CoV-2 olarak adlandırılan yeni bir koronavirüs teşhis edildi. Kişiden kişiye bulaşabilen virüsün bulaşma oranı 2020 Ocak ortasında büyüme gösterdi. İlerleyen zamanlarda Avrupa, Kuzey Amerika ve Asya-Pasifik'te yer alan çeşitli ülkelerde yaşanan virüs vakaları rapor edilmeye başlandı. 11 Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü tarafından küresel salgın ilan edildi. 13 Mart 2020'de Avrupa'nın artık koronavirüs krizinin merkez üssü haline geldiğini bildirdi. 29 Mart 2020 itibarıyla dünyada 710,000'den fazla vaka ve 150.734 iyileşme rapor edilirken toplamda 33.550 ölüm meydana gelmiştir. Virüs ile temastan semptomların oluşmasına kadar geçen sürenin 2 ile 27 gün sürdüğü hastalıkta, virüsün belirtiler ortaya çıkmadan önce de bulaşıcı olduğuna dair bazı kesin olmayan kanıtlar bulunmaktadır. Hastalık semptomları arasında yüksek ateş, öksürme ve nefes almada güçlük bulunmakta olup virüs ölüme sebep olabilmektedir. Hastalığın yol açtığı ilk ölüm 9 Ocak 2020'de meydana gelmiştir. Bilimsel çalışmalar, virüsün daha çok kişiye bulaştığını ancak bu kişilerde virüsün henüz tespit edilmediğini tahmin etmektedir. Çin dışında gerçekleşmiş ilk bulaşma Vietnam'da bir babanın oğluna geçirmesi şeklinde meydana gelmiş, ailenin rol oynamadığı ilk bulaşma vakası ise Çinli bir iş adamından Alman bir adama bulaşması ile 22 Ocak'ta Almanya'nın Bavyera eyaletinde yaşanmıştır. Çin dışında gerçekleşen ilk ölüm 1 Şubat 2020 tarihinde, COVID-19, Influenza B ve Pnömonokok'un bulaşmış olduğu bir adamın hayatını kaybetmesi ile Filipinler'de meydana gelmiştir.

Yanıt olarak Hubei eyaletindeki 57 milyon kişinin yaşadığı 16 şehir tam veya kısmi karantinaya alındı. Kentlerdeki tren, uçak ve uzun süreli otobüs seferleri durdurul-

19. yüzyıldaki Salgınlar

Konum	Tarih	Hastalık	Ölüm sayısı (tahminen)	Madde
İspanya	1800-1803	Sanhumma	5-15 milyon; nüfusun %80'i	
Osmanlı İmparatorluğu, Mısır	1801	Hıyarıklı veba	2-25 milyon; nüfusun %50'si	
Birleşik Devletler	1803	Sanhumma		New York
Mısır	1812	Veba		
Osmanlı İmparatorluğu	1812	Veba		İstanbul
Malta	1813	Veba		
Romanya	1813	Veba		Bükreş
İrlanda	1816-1819	Tifüs	Nüfusun %30-90	
Asya, Avrupa	1817-1824	Kolera	>>100,000	İlk kolera pandemisi
Amerika Birleşik Devletleri	1820-1823	Humma		Schuykill Nehri yakınlarında
İspanya	1821	Sanhumma		Barselona
Yeni Güney Galler, Avustralya	1828	Çiçek hastalığı	>50,000	Aborjinler arasında
Hollanda	1829	Sıtma		Groningen salgını
Güney Avustralya	1829	Çiçek hastalığı		
İran	1829-1835	Hıyarıklı veba		
Asya, Avrupa, Kuzey Amerika	1829-1851	Kolera	>>100,000	İkinci kolera pandemisi
Mısır	1831	Kolera		
Ova Kızilderilileri	1831-1834	Çiçek hastalığı		
İngiltere, Fransa	1832	Kolera	24,148	Londra, Paris
Kuzey Amerika	1832	Kolera	100,000	New York, Montreal diğer şehirler
Amerika Birleşik Devletleri	1833	Kolera	>50,000	Columbus, Ohio
Amerika Birleşik Devletleri	1834	Kolera		New York
Mısır	1834-1836	Hıyarıklı veba		
Amerika Birleşik Devletleri	1837			Philadelphia
Büyük Ovalar	1837-1838	Çiçek hastalığı		1837-38 çiçek hastalığı salgını
Dalmaçya	1840	Veba		
Güney Afrika	1840	Çiçek hastalığı		Cape Town
Amerika Birleşik Devletleri	1841	Sanhumma		Özellikle güneyde çok daha ciddi
Kanada	1847-1848	Tifüs salgını	20,000+	1847 tifüs salgını
Amerika Birleşik Devletleri	1847	Sanhumma		New Orleans
Dünya çapında	1847-1848	Grip		
Mısır	1848	Kolera		
Kuzey Amerika	1848-1849	Kolera		
Amerika Birleşik Devletleri	1850	Sanhumma		
Kuzey Amerika	1850-1851	Grip		
Amerika Birleşik Devletleri	1851	Kolera		Illinois, Büyük Ovalar ve Missouri
Amerika Birleşik Devletleri	1852			New Orleans
Rusya	1852-1860	Kolera	1,000,000	Üçüncü kolera pandemisi
Osmanlı İmparatorluğu	1853	Veba		Şu anda Yemen
Kopenhag, Danimarka	1853	Kolera	4,737	1853 Kopenhag kolera salgını
İngiltere	1854	Kolera	616	Geniş Caddede kolera çıkışı
Amerika Birleşik Devletleri	1855	Sarı humma		
Dünya çapında	1855-1950	Hıyarıklı veba		Üçüncü veba salgını
Portekiz	1857	Sanhumma		Lizbon
Victoria, Avustralya	1857	Çiçek hastalığı		
Avrupa, Kuzey Amerika, Güney Amerika	1857-1859	[47]		
Orta doğu	1863-1879	Kolera		Dördüncü kolera pandemisi
Mısır	1865	Kolera		
Rusya, Almanya	1866-1867	Kolera		
Avustralya	1867	Kızamık		Sidney
Irak	1867	Veba		
Arjantin	1852-1871	Sanhumma		Buenos Aires
Almanya	1870-1871	Çiçek hastalığı		
Fiji	1875	Kızamık	40,000	Fiji
Rusya İmparatorluğu	1877	Veba		Bakü, şu anda Azerbaycan
Mısır	1881	Kolera		
Hindistan, Almanya	1881-1896	Kolera	>>9,000	Beşinci kolera salgını
Montreal	1885	Çiçek hastalığı	3,164	
Dünya çapında	1889-1890	Grip	1,000,000	1889-1890 grip pandemisi

20. Yüzyıldaki Salgınlar

Konum	Tarih	Hastalık	Ölüm sayısı (tahminen)	Madde
Amerika Birleşik Devletleri	1918-1919	Grip	5-15 milyon; nüfusun %80'i	Londra gribi
Avrupa, Asya, Afrika	1899-1923	Kolera	>>800,000	Altıncı kolera pandemisi
Batı Afrika	1996	Menenjit		
Batı Afrika	1900	Sanhumma		
Çin	1910-1912	Hıyarcıklı veba	40,000	Harbin, Shenyang
Çin	1946	Hıyarcıklı veba		Harbin
Dünya çapında	1918-1920	[58]	75,000,000	1918 grip pandemisi
Dünya çapında	1957-1958	Grip	2,000,000	Asya Gribi
Dünya çapında	1961-1975	Kolera	280,000	Yedinci kolera salgını
Dünya çapında	1968-1969	Grip	1,000,000	Hong Kong gribi
Güney Amerika	1990s	Kolera		
Hindistan	1903	Veba	>50,000	
Hindistan	1974	Çiçek hastalığı	15,000	1974 Hindistan çiçek hastalığı salgını
Hindistan	1994	Veba	52	1994 Surat veba salgını
Hollanda	1971	Çocuk felci	5	Staphorst, Elspeet ve Uddel
Kongo havzası	1896-1906	Trypanosomiasis		
Kongo havzası	1960-günümüz	HIV/AIDS	>30,000,000	HIV/AIDS pandemisi
Mısır	1902	Kolera		
Mısır	1942-1944	Sıtma	24,148	
Mısır	1946	Tekrarlayan ateş	100,000	
Mısır	1947	Kolera	>50,000	
Rusya	1918-1922	Tifüs		
San Fransisko	1900-1904	Hıyarcıklı veba	113	Üçüncü veba pandemisi
Uganda	1900-1920	[55]		
Yugoslavya	1972	Çiçek hastalığı	35	1972 Yugoslavya çiçek hastalığı çıkışı

du. Salgın korkusu sebebiyle yeni yıl etkinlikleri iptal edildi, turistik yerler kapatıldı. Hong Kong da alarm seviyesini en üste çıkarıp okulları şubat ortasına kadar kapattı.

DÜNYA DA ALINAN ÖNLEMLER

- Dünya Sağlık Örgütü, koronavirüsün pandemi ilan etti.
- Kâbe'de tavaf kısıtlandı.
- İtalya'da tüm ülke karantina altına alındı.
- İspanya'da tüm ülke karantina altına alındı.
- Çin, Vuhan dahil 13 şehri karantina altına aldı.
- Fransa, ülke çapında alarm seviyesini 3'e yükseltti.
- 17 Mart 2020 tarihinden itibaren Fransa'da kısmi sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Bu kapsamda halka İçişleri Bakanlığının sitesinden alacağı belgeyi yanında bulundurarak, belgede yazılı 5 durum haricinde dışarı çıkmaması gerektiği söylendi. Buna uymayan ve belgeyi yanında bulundurmamışlara 135 euro ceza kesileceği İçişleri Bakanı Christophe Castaner tarafından açıklandı.
- Bulgaristan, virüsün yayılmasını engellemek için ülkede 13 Nisan 2020'ye kadar olağanüstü hâl ilan etti. Okullar, üniversiteler ve spor müsabakalarına bir ay ara verildi. Alınan OHAL kararıyla ilgili ülkenin

sınır geçişlerinin ve vatandaşların uluslararası yolculuklarının sınırlandırılması bekleniyor.

- Irak'ta, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını nedeniyle 14 Mart'tan itibaren Musul kentinde 2 gün sokağa çıkma yasağı ilan edildi.
- 2020 Avrupa Futbol Şampiyonası koronavirüs pandemisi nedeniyle 2021 yılına ertelendi.
- 2020 Eurovision Şarkı Yarışması koronavirüs pandemisi nedeniyle 2021 yılına ertelendi.
- 2020 Yaz Olimpiyatları koronavirüs pandemisi nedeniyle 2021 yılına ertelendi.

TÜRKİYE'DE ALINAN ÖNLEMLER

- Yunanistan ve Bulgaristan'a açılan sınır kapıları, koronavirüs (Kovid-19) önlemleri kapsamında yolcu giriş ve çıkışlarına kapatıldı.
- Aralarında İngiltere, İsviçre, Arabistan ve Mısır olmak üzere 20 ülkeye uçuşları askıya alındı.
- Umre ziyaretinden dönen kişiler Ankara, Konya, Kayseri ve Isparta şehirlerinde boşaltılan öğrenci yurtlarında Karantinaya alındı.
- 17 Mart tarihinde başlamak üzere, tiyatro, sinema, lokanta, kahvehane, internet kafe ve kapalı çocuk oyun alanlarının faaliyetlerinin durdurulmasına karar verildi.
- Bütün okullar 16 Mart Pazarte-

si'den itibaren 30 Nisana kadar tatil edildi.

- Marketlerdeki makarna, bakliyat ve el hijyeni rafları boşalırken, bu ürünlerin fiyatı arttı.
- Tıbbi maskeler karaborsaya düştü ve fahiş fiyatlarla satılmaya başlandı.
- Kolonya stoklarının azalmasıyla kolonya kuyrukları oluştu.
- İstanbul'da toplu ulaşım kullanımı %59,1 azaldı.
- Türkiye; Norveç, Hollanda, Almanya, İsveç, İspanya, Fransa, Belçika, Danimarka, İtalya, Avusturya, Irak, İran, Gürcistan, Azerbaycan, Çin ve Güney Kore olmak üzere 16 ülkeye kapılarını kapattı.
- Dezenfektan üreten meslek lisesi sayısı artırıldı.
- 21 Mart'ta İçişleri Bakanlığı tarafından 65 Yaş ve üstü ile kronik rahatsızlığı olanlara sokağa çıkma yasağı ilan edildi.
- Kritik grup olan 65 yaş üstü kişilerin uyarıları dikkate almayıp sürekli dışarıda bulunmaları sebebiyle Nevşehir Belediyesi 21 Mart 2020 tarihinde ALO 153 "Yaşlı İhbar Hattı" olarak belirledi.
- Özel şirketlerde alınan önlemler;**
- British Airways, Finnair, Qatar Airways, United Airlines ve Air Canada, çeşitli sebepler belirterek Çin'e uçuşlarını askıya aldı.
- Starbucks, Çin'deki şubelerinin yarısından fazlasını kapattı.
- Türk Hava Yolları, Çin'e uçuşlardaki talep azlığından dolayı Çin'e düzenlen uçuş seferlerini azaltma kararı aldı.
- Ikea, Çin'de bulunan mağazalarını kapatma kararı aldı.
- Tesla ve Apple Çin'deki bazı fabrikalarını geçici olarak kapattı.
- Volkswagen, fabrikalarında üretimi iki haftalığına durdurdu.
- Airbus, Michelin, Skoda, Brembo, Maserati, Renault Grubu, Fiat, Lamborghini ve Ferrari dahil birçok firma İtalya, İspanya, Fransa, Sırbistan, Slovakya ve Polonya'daki fabrikalarında üretime ara verdi.

- Toyota, Sakarya'da bulunan üretim tesisinde 2 hafta üretime ara verdi.

Bulaşma

Virüs insandan insana, havada veya yüzeylerde bulunan virüs içeren damlacıkların nefes yoluyla vücuda girmesiyle bulaşmaktadır. Hastalığın herhangi bir belirti göstermeden de insandan insana bulaşabileceğine dair bulgular mevcuttur, örneğin Almanya'daki ilk bulaşma olayı bu şekilde gerçekleşmiştir. Bunun gibi belirti göstermeden bulaşma vakalarının salgının yayılmasında ne kadar rol oynadığı bilinmemektedir, eğer oynadığı rol büyükse bu salgının kontrol edilmesini zorlaştıracaktır.

Belirtiler

Hastalık, 2-27 gün süren bir kuluçka süresinden sonra birden başlayan yüksek ateş, öksürük ve nefes darlığı ile karakterlidir. Bazı hastalarda boğaz ağrısı ve burun akıntısı da görülmüştür. Hastalık genellikle orta-ağır bir klinik seyir göstermektedir. Hastalığın komplikasyonları ağır pnömoni, septik şok, akut respiratuvar distres sendromu (ARDS), çoklu organ yetmezliği ve ölüm olarak duyurulmuştur.

Kaynaklar:

- Kılıç, Orhan (2019) Konya Ticaret Odası KONYA KİTABI XVII "Osmanlı Döneminde Konya ve Çevresinde Yaşanan Salgın Hastalıkların Göç Hareketlerine Etkisi" KTO Yayınları. Anadolu Ofset, Konya
- YILDIZ, Fatma (2014). "19. Yüzyıl'da Anadolu'da Salgın Hastalıklar (Veba, Kolera, Çiçek, Sıtma) Ve Salgın Hastalıklarla Mücadele Yöntemleri". Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Tarih Anabilim Dalı / Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı, Denizli.
- <https://www.ntv.com.tr/video/ntv-programlari/tarih-boyunca-kuresel-salginlar-dunyanin-haberi-13-mart-2020,PhOMVYIE6qz-IgDB03vQ> (Erişim tarihi: 16.03 2020)
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Salg%C4%B1nlar_listesi#Ayr%C4%B1ca_bak%C4%B1n%C4%B1z (Erişim tarihi: 15.03 2020)
- <https://www.milliyet.com.tr/teknoloji/populer-bilim/bugune-kadar-dunyaya-yayilan-en-buyuk-virus-salginlari-6163273> (Erişim tarihi: 16.03 2020)

21. Yüzyıldaki Salgınlar

Konum	Tarih	Hastalık	Ölüm sayısı (tahminen)	Madde
Orta Amerika	2000	Deng humması	5-15 milyon; nüfusun %80'i	
Nijerya	2001	Kolera	2-25 milyon; nüfusun %50'si	
Güney Afrika	2001	Kolera		
Asya, Kanada	2002-2003	SARS koronavirüs	775	SARS
Cezayir	2003	Veba		
Afganistan	2004	Laysmanyaz		
Bangladeş	2004	Kolera		
Endonezya	2004	Deng humması	Nüfusun %30-90	
Senegal	2004	Kolera	>>100,000	
Sudan	2004	Ebola		
Mali	2005	Sarıhumma		
Singapur	2005	Deng ateşi	19	2005 Singapur deng humması çıkışı
Angola	2006	Kolera		Luanda
Kongo	2006	Veba		Ituri
Hindistan	2006	Sıtma		
Hindistan	2006	Deng ateşi	50+	2006 Hindistan deng humması çıkışı
Hindistan	2006	Chikungunya virüsü		Chikungunya çıkışı
Pakistan	2006	Deng humması	50+	2006 Pakistan deng humması çıkışı
Filipinler	2006	Deng humması	24,148	
Mweka, Kongo Demokratik Cumhuriyeti	2007	Kongo Etiyopya	2007	Ebola
Hindistan	2008	Kolera	49	
Irak	2007	Kolera	10	2007 Irak kolera çıkışı
Nijerya	2007	Çocuk felci		
Porto riko, Dominik Cumhuriyeti, Meksika	2007	Deng humması		
Somali	2007	Kolera		
Uganda	2007	Ebola		
Vietnam	2007	Kolera		
Brezilya	2008	Deng humması		
Kamboçya	2008	Deng humması	20,000+	
Çad	2008	Kolera		
Çin	2008	El, ayak ve ağız hastalığı		
Madagaskar	2008	Hıyarcıklı veba		
Filipinler	2008	Deng humması		
Vietnam	2008	Kolera		
Zimbabve	2008-2009	Kolera	4,293	2008-2009 Zimbabve kolera çıkışı
Bolivya	2009	Deng humması	18	2009 Bolivya deng humması salgını
Gujarat hepatit çıkışı	2009		49	Hepatit B
Queensland, Avustralya	2009	Deng humması	1,000,000	
Dünya çapında	2009	Kabakulak		2000'lerdeki kabakulak çıkışı
Batı Afrika	2009-2010	Menenjit	931	2009-2010 Batı Afrika menenjit çıkışı
Dünya çapında	2009	Grip	14,286	2009 grip pandemisi
Hispanyola	2010-günümüz	Kolera	8,500+ (Mart 2014)	Haiti kolera çıkışı
Kongo Demokratik Cumhuriyeti	2011-günümüz		4,500+ (Şubat 2014)	
Vietnam	2011-günümüz	El, ayak ve ağız hastalığı	170	
Pakistan	2011-günümüz	Deng humması	350+	2011 Pakistan deng humması çıkışı
Darfur Sudan	2012	Sarıhumma	847 (10 Ocak 2013 itibarıyla)	2012 Darfur, Sudan'da sarıhumma çıkışı
Dünya çapında	2012-günümüz	MERS	449 (11 Haziran 2015 itibarıyla)	2012 Ortadoğuda SARS çıkışı
Batı Afrika	2013-2016	Ebola virüsü hastalığı	>11,300	Batı Afrika Ebola virüs salgını
Amerika	2013-2015	Chikungunya	183	2013-14 chikungunya çıkışı
Madagaskar	2014-günümüz	Hıyarcıklı veba	40	2014 Madagaskar veba çıkışı
Hindistan	2014-günümüz	Öncelikle Hepatit E, ancak Hepatit A da neden olabilir	36	2014 Odisha jaundice çıkışı
Hindistan	2015-günümüz	Grip A virüsü H1N1 alttipi	2,035	2015 Hindistan domuz gribi çıkışı
2015-günümüz	Amerika Zika virüsü çıkışı (2015 ve sonrası)			Zika virüsü
Afrika	2016	Sarıhumma	Yüzlerce (1 Nisan 2016 itibarıyla)	2016 Angola sarıhumma çıkışı
Çin Wuhan	2019-Günümüz	Şiddetli akut solunum yolu sendromu koronavirusu 2	>27,500 (Mart 2020 itibarıyla)	2019-2020 koronavirus pandemisi

TARİHTE SALGIN HASTALIKLARA KARŞI ALINAN TEDBİRLER

Eselden, hastalıkların yayılmasını önlemek için alınan tedbirlerin günümüzde alınan tedbirlerden çok farkı yoktu. Hastalık, kalabalık yerlerde hızla yayılabildiğinden toplantılar yasaklanmış, okullar tatil edilmiş, kütüphanelerde kitap dağıtımı durdurulmuş ve ulaşım araçları dezenfekte edilmiştir. (Fidan, 2020) Daha sıkı tedbirler de alınmış, mesela el sıkışma suç sayılıyordu. ABD ordusunda sabahları sirke ve suyla gargara yapmak mecburi olmuştu. En yaygın korunma biçimi ise ağıza takılan pamuklu maskeler olmuştur. Osmanlı'da salgın hastalıkların yayılmasını önlemek için okullarda bulunan öğrencilerin doktorlar tarafından düzenli sağlık muayenesinden geçirilmesi, çevre temizliği, hastalığa yakalanan fakir ve aciz kimselerin tedavisi için devlet tarafından hekim gönderilmesi, çocuklar için aşı kampanyaları düzenlenmesi, dış ülkelerden gelen bütün gemilere karantina uygulanmasının yanı sıra öğrenciye yiyecek satan bakkallar da denetimden geçirilmeye başlandı gibi tedbirler alınmıştır. Salgın hastalık çıkan yerlere tedavi amaçlı giden doktorların kordon dışına çıkmadan kendilerini dezenfekte etmeleri, hac mevsiminde Hicaz bölgesinde salgın hastalıkların yayılmasını önlemek için hastanelerin ıslahı, yeniden inşası, eczane, eczacı ve doktor temini ile su yollarının ıslahı ve diğer gerekli tesislerin ihtiyaca cevap verecek surette donatılması, okulların temizlenmek üzere tatil edilmesi, gibi birçok önlem alınmış ve Eczahâne-i Amire eczacıları tarafından bitki özlelerinden ilaçlar yapılmıştır (Fidan, 2020).

Bilinen ilk büyük veba salgını, VI. yüzyılda (M.S. 542) Akdeniz kıyılarında görülmüş, Mısır'a, Afrika'nın kuzeyine, Filistin ve Suriye'ye, Anadolu'ya, İtalya'ya, Galya'ya ve Germania'ya yayılmıştır. İkinci büyük salgın, XIV, yüzyıl ortalarına doğru (1346-53) Çin ve Orta Asya'da görülmüş, bütün Asya'yı kaplayıp, Anadolu yolu ile Avrupa ve Afrika'ya geçmiştir. Avrupa'lının 'kara ölüm' adını verdikleri akciğer vebası şeklinde ki bu çok büyük boyutlu pandemi, geçtiği yerlerle milyonlarca insanın yaşamına son vermiştir. Bundan sonra veba hiç unutulmamış, sık sık epidemik ve pandemiler görülmüştür. Avrupa'dan güney ve kuzey Amerika'ya atlamıştır. Bu pandemilerden ülkemiz de zarar görmüş, veba bizde de önemli kayıplara neden olmuştur. Avrupa'da 1630 Milano, 1665 Londra, 1721 Marsilya epidemileri meşhurdur. Daha sonra veba, iyice tanınıp, korunma koşulları ve yöntemleri uygulanmaya başlandığından, 1843'ten sonra Avrupa'dan, bunu izleyerek Anadolu'dan ve Ortadoğu'dan çekilmiştir. Ancak veba günümüzde dünyadan tamamen kaybolmuş da değildir (Arık, 1992:30).

Hız. Muhammed (S.A.V.), vebanın çıktığı yere girmeyi ve buradan çıkmayı yasaklamış ve elden geldiğince buna uyulmaya çalışılmıştır. Sonraki dönemlerde karantina uygulamaları giderek yaygınlaşmış ve örgütlenmiştir. Bu hususta birey ve toplumların iyice bilinçlenmesi, devletlerin vebaya karşı korunmak üzere bu gibi aldıkları önlemler, atıkları müspet adımlar ve yaptıkları mücadeleler

çok geçmeden etkisini göstermiş, tamamen yok olmasa dahi, hastalığın gerilemesine sebep olmuştur (Arık, 1992:31-32).

Çalışmada çeşitli dönemlerde yaşanan salgınlar ve bu salgınlara karşı alınan tedbirlerle ilgili kısa sürede bazı kaynakları inceleyerek siz değerli okuyucularımıza sunmaya çalıştık.

1- PEYGAMBERİMİZ HZ. MUHAMMED (S.A.V.) DÖNEMİNDEKİ SALGINLAR VE ALINAN TEDBİRLER

Asırlar boyunca salgın hastalıklar insanlık tarihini etkileyen, çok korkutan önemli gelişmeler olmuştur. Milyonlarca insanın ölümüne sebep olan salgınlar, bir ülkenin ekonomisini ve demografik yapısını ciddi anlamda etkileyebilmiştir. Bu durum tabii olarak gıda temininde zorluk yaşanmasına ve pahalılığa sebep olmuştur. Araplar salgın hastalıklar için veba ve taun kavramlarını kullanırlar. Taun, derinin hassas olduğu yerlerde ortaya çıkan çıban ve yaralarla kendisini gösterir. Sancı ve kusma gibi belirtileri vardır. Tauna yakalanan hastalığın etkisiyle baygınlık geçirebilir. Acı çekerek hayatını kaybeder. Geçmişte meydana gelen birçok taun salgınından söz edilir. Bunlardan biri Hız. Muhammed (S.A.V.) yaşadığı dönemde, 627 yılın-

da meydana gelmiştir. Şireveyh adı verilen bu taun Sasanilerin başkenti Medain'de görülmüştür. Hz. Ömer (ra) döneminde, 639 yılında meydana gelen Amvas veba salgını Suriye bölgesindeki Müslümanların faaliyetlerini ciddi anlamda etkilemiştir. 20 binden fazla insanın öldüğü bu taun sırasında Ebu Ubeyde b. Cerrah, Muaz b. Cebel gibi ashabın ileri gelenlerinden vefat edenler de olmuştur. Aynı yıl etkili bir kıtlık da yaşanmıştır. 670 yılında Kufe'de bir taun vakasıyla karşılaşmıştır. Muğire b. Şu'be bu taundan etkilenmek için Kufe'den ayrılmış, salgının etkisi geçtikten sonra döndüyse de hastalık kendisine bulaştı ve bundan dolayı vefat etmiştir. 685 yılında Mısır'da ortaya çıkan taun da çok sayıda insanın ölümüne sebep olmuştur. 698 yılında Şam bölgesinde ortaya çıkan taunun da tesiri kuvvetli olmuş, neredeyse bütün ahalinin ölüp gitmesine yol açmıştı. 706 yılında ortaya çıkan Feteyat taunu Basra, Vasıt ve Şam'da etkili olmuştur. 725 ve 733 yılında Şam'da şiddetli taun salgınları yaşanmıştır. 734 yılında ise Şam ve Irak bölgelerinde, özellikle Irak'ın Vasıt şehrinde etkili olan bir taun görülmüştür. Etkisi azalsa da bu taunun birkaç yıl sürdüğü anlaşılmaktadır (Demircan, 2020).

Bu salgınların dışında İslam dünyasında ya da diğer bölgelerde etkili olan birçok salgın hastalık ortaya çıkmıştır. Bunların yayılmasını engellemek için uygulanan en önemli yöntemlerden biri karantinedir. Günümüzde de koruyucu bir önlem olarak uygulanmaktadır. Hz. Peygamber'in bir yerde veba salgınının çıkması halinde oraya girilmemesini, oradakilerin de oradan ayrılmamalarını tavsiye ettiği bilinmektedir (Buhârî, "Tıb", 30). Hz. Ömer, Amvas vebasının etkili olduğu Şam bölgesine girdiğinde bu kurala uygun davranarak vebanın olduğu ordugâha girmedir. Daha sonra Dimaşk şehrindeki salgını etkisiz hale getirmek için Hz. Ömer'in vali olarak görevlendirdiği Amr b. el-As, insanları gruplara ayırarak çevredeki dağlara yerleştirdi ve birbirleriyle temas kurmamalarını istedi. Böylece hastalığın bulaştığı grupta bulunanların hepsi öldü, diğerleri ise kurtuldu. Bir süre sonra şehre girip yerleşmelerine izin verdi (Demircan, 2020).

2- SELÇUKLULAR ZAMANINDA ANADOLU'DA Veba SALGINLARI VE ALINAN TEDBİRLER

Selçuklular, zamanında. muhtelif yer ve tarihlerde bir çok veba salgınlarının olduğu görülmektedir. Bu veba salgınlarıyla ilgili olarak yerli

ve yabancı kaynaklar bir takım kayıt ve bilgiler vermişlerdir. Bunların bilhassa, başta Patrik Mihael ve 'Ebu'l-Ferec olmak üzere, Süryani, Urfa'lı Mateos ve Papaz Grigor gibi Ermeni, Eflaki gibi Acem İbnü'l Esir ve İbnü'l-Adim gibi Arap müelliflerin eserlerinde söz konusu edildikleri görülmektedir. Kayıtlara göre, Anadolu'da doğrudan doğruya veya dolayısıyla Selçuklu hakimiyeti altında bulunan bölgelerde ve müstakil diğer devletlerin hüküm sürdüğü sahalarda, veba salgınları bahis konusu olmuştur. Ayrıca, salgınların sınır tanımazlığı ve ilgili coğrafi alanın sıhhi bakımdan bir bütün teşkil ettiği göz önüne alınırsa, bir yerde baş gösteren bu tehlikeli ve öldürücü salgınlar diğer yakın bölgeleri de -uygun ortam ve şartlar doğrultusunda- etkisi altına almış olduğu kabul edilebilir. Bu veba salgınlarına ilişkin kayıtları kronolojik sırayla inceleyeceğiz. (Arık, 1992). Bizans'ın Anadolu kuvvetleri kumandanı Nikephoros Botaneiates, 7 Ocak 1078'de kendisini imparator ilan ettirerek, Türkiye Selçuklu devleti hükümdarı Süleyman - Şah'ın yardımını da sağlayıp, İstanbul üzerine yürümüş, aynı yılın martında ordusuyla İznik'e girdiği sıralarda, İstanbul'da bir başka isyan patlak

vermiş ve imparator Mikhail tacını terk ederek Studios Manastırı'na çekilmek zorunda kalmıştı. İşte bu sıralarda İstanbul'da büyük bir kıtlık ve veba salgınının hüküm sürmekte olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye Selçukluları devletin kurucusu ve ilk hükümdarı I. Rükneddin Süleyman - şah' (1075-86), Yine Ebu'l - Ferec'in kaydından, bu salgının, kuşatma sırasında başlayıp, Nikephoros'un imparator oluşundan sonra da bir süre devam ettiği anlaşılmaktadır. O sıralarda şehrin nüfusunun ne kadar olduğunu kesin olarak bilemiyoruz. Ebu'l - Ferec'in başkalarına atfen, ölenlerin sayısına ilişkin verdiği bilgiye inanılacak olursa, dört ayda toplam 160.000 kişi bu salgın sonucunda hayatını kaybetmiştir. Bu durumda ayda 40.000, günde 1300 kişiden fazla insan ölmüş demektir. (Arik, 1992).

Sultan I. Kılıç Arslan devrinde, Ermeniler'in 541.c-İ (27 Şubat 1092 - 25 Şubat 1093) yılında, Anadolu'da büyük bir veba salgınının çıktığı anlaşılmaktadır. Yalnızca Urfa'lı Mateos'un söz konusu ettiği bu salgında; pek çok kişi kırılmış, din adamları, papazlar ölüleri gömmeye aman ve imkan bulamamışlardı. Bir başka veba salgını, o sıralarda Türkiye Selçuklu Sultanı I. Mesud'un (1116-55) kayınbiraderi Danişmendli hükümdarı Melik Muhammed (ölm.'1143)'in hüküm sürdüğü' Malatya (Melitene)'da(70) meydana gelmiştir. Süryani Mihael'in bu hususta verdiği bilgiye göre, Yunanlılar'ın 1452'(1141) ci yılında söz konusu şehirde önce tavuklar vb. gibi kümes hayvanlarında baş gösteren ve bunları kırıp geçiren veba salgını, daha sonra başka küçük yaştaki çocuklar olmak üzere, birçok kimsenin de ölmesine sebep olmuştu. (Arik, 1992).

Yalnızca Ebul Ferec'in zikrettiği bir diğer kayda göre, Yunanlılar'ın 1463(1152) yılında,' yani Sultan I. Mesud zamanında "Meyat yerlileri" arasında büyük bir veba salgını meydana gelmişti. Bu salgın sonucunda 12.000 kişi hayatını kaybetmiştir. Süryani kaynaklarına göre, yine aynı hükümdar zamanında, Türkiye Selçukluları'nın başkenti

Konya'da ve Kilikya (Çukurova)'da büyük veba salgınları olmuştu. Bunlardan Konya'daki salgın sonucunda ne kadar insanın hayatını kaybettiğini bilemiyoruz. Kilikya'daki salgın ise, Selçuklular'ın buraya yaptıkları sefer esnasında Türk ordusunda baş gösteren ve özellikle hayvanlar arasında etkili olan veba salgını veya bir başka salgın olmalıdır. Ermeni prensi 'II. Thoros'un, Çukurova'da faaliyet- te bulunarak Bizanslılar'ın elindeki Tarsus, Adana, Masisa (Misis) ve Anazarbos (Anavarza) şehirlerini alması, zaman zaman Türk topraklarına saldırılar düzenlemesi üzerine, Sultan I. Mesut, Ermeniler üzerine yürümüş (1153), Ermeniler dağlara çekilerek ve geçitleri tutarak Selçuklu ordusuna hareket imkanı tanımamışlar, fakat sultana tabi olmayı kabul etmişlerdi. Sultan Mesud, ertesi yıl (1154) Çukurova'yı tekrar istilaya girişmiş ise de, o sırada çıkan veba salgını Selçuklu ordusunu zayıf bir duruma düşürmüştü ve süratle geri dönmek zorunda kalmıştı (Merçil, 1985:122).

Bir başka veba salgını, Sultan II. Kılıç Arslan devrinde (1156-92), Yunanlılar'ın 1476(1165) yılı içinde Grupia'da (1) çıkmış ve dört ay kadar etkili olmuştur. Burada vebadan ilk kez kimin öldüğü saptanarak, hastalığa yol açtığı düşünülen mikrop kaynağının bertaraf edilmesi yoluna gidilmesi dikkat çekicidir. İlk kaynağın tespiti ve üzerinde önlem alınması ile vebanın önüne geçildiği sanılmıştır. Halbuki hastalık bulaşıcı karakterde olduğundan, diğer insanlara da geçmiştir. Burada belki sadece bir kaynak imha edilmeye çalışılmıştır. Bu kaydın bizim için önem taşıyan asıl yönü ise, hastalık ve salgınlara karşı o devirlerde alınan veya alınmaya çalışılan tedbirler, başvuru çareler, denen- nen usullerin neler olduğuna dair bir fikir vermesidir. Sultan II. Kılıç Arslan devrinde, pek çok ülke ile, beraber Anadolu'da da Başka bir büyük veba salgınının meydana geldiği anlaşılmaktadır (Arik, 1992).

Sultan I. Alaeddin Keykubad zamanında (1220-37), başkent Konya'da bir veba salgını yaşanmış, bu salgında birçok kişinin öldüğü anlaşılmak-

tadır. Eflaki'nin bu hususta verdiği bilgiye göre, Konya'da baş gösteren bu salgın sonucunda Taberistan'lı Kadı Bahaeddin ile bütün kavmi de hayatını kaybetmişlerdi. Kadı Bahaeddin'in, yedi gün burnundan kan gelerek ölmesi, Konya'da vuku bulan bu salgın türünün "hıyarcıklı veba" olduğunu akla getirmektedir. Keza bu salgında devlet ne gibi tedbirler almış, hastalığın yayılmasını önlemek için ne gibi yollara başvurmuş- tur. Bunları da bilemiyoruz. Ancak hastalığı yakalananların tedaviye çalışıldıkları şüphesizdir. Konya hastanelerinin XIII. yüzyılda gayet faal olduğu ve hekimlerin tedavi ile meşgul oldukları bilinmektedir. Sultan II. Gıyaseddin Keyhüsrev (1237-46) zamanında, Köseadağ Savaşı'ndan sonra Malatya'da 1243-44'lerde bir başka veba salgınının ortaya çıktığı ve yine pek çok kimsenin öldüğü anlaşılmaktadır. Veba salgınlarının Selçuklu devri Anadolu'sundaki etki ve sonuçlarına bakıldığında, kitlesel ölümlerin yol açtığı büyük nüfus kayıplarının yaşandığı görülmektedir. Bu salgınların sonucunda Anadolu'nun genel demografik yapısında önemli değişiklikler meydana gelmiş olmalıdır. Salgınların iktisadi-ticari hayatta önemli sarsıntı ve aksaklıklara, bir takım mal ve hizmetlerde pahalılığa, enflasyona yol açtığı da kuşkusuzdur (Arik, 1992: 42-54).

3- OSMANLI DÖNEMİNDE YAŞANAN BAZI SALGINLAR VE ALINAN TEDBİRLER

Osmanlı Türkçesiyle, karantinaya karşılık usul-ı tahaffuz, karantina mahalleri içinse karantinahane veya tahaffuzhane terimleri kullanılmıştır. Tahaffuzhaneler tüm salgın hastalıklar, ama özellikle veba ve kolera için yapılmış mahaller olup Osmanlı Sıhhiye Meclisi'nin tesis edildiği günlerden itibaren, bu ülkenin top- raklarında kurulmuş önemli sağlık kuruluşlarıydı.

Tarih boyunca irili ufaklı sayısız veba salgını meydana gelirken tıp tarihi literatürüne kesin olarak girmiş üç kıtalararası salgın (pandemi) bulunmaktadır: VI. yüzyılda yaşanan Jüstinien Salgını, XIV. yüzyıldaki Kara Ölüm ve 1860'larda patlak verip 1890'larda şiddetlenen ve 1960'lara

kadar etkileri süren Üçüncü Veba Salgını. Bunlardan başka çok şiddetli ya da sınırlı etkide sayısız veba salgını kayıtlara geçmiştir. Avrupa'da Kara Ölüm'ün etkilerinin XVII. yüzyıla kadar sürdüğü öne sürülmektedir.

Avrupa şehirlerindeki son büyük salgınlar 1651'de Barselona, 1665'te Londra, 1679'da Viyana, 1703'te Amsterdam, 1720-22 arasında Marsilya ve 1770-71 arasında Moskova'da görülmüştür. Bu dönemde yaşanan salgınlarla mücadele özellikle alınan karantina, kordon ve dezenfeksiyon tedbirleri şeklinde olmuş; bu tedbirlerin sürekliliği ve bu sayede daha hijyenik koşulların oluşturulmasıyla veba Avrupa topraklarından çekilmek zorunda kalmıştır (Ayar&Kılıç 2017).

Osmanlı Devleti salgınlara karşı nasıl tedbir alıyordu?

1840 yılında Lebib Efendi başkanlığında toplanan Karantina Meclisi'nin ilk işi, İstanbul limanı ile Osmanlı Devleti'nin diğer limanları hakkında bir nizamname düzenlemek oldu. Bu nizamnamede, patenteler, gemilerin uymak zorunda oldukları kurallar, şüpheli veya bulaşık gemiler, mallar, karantina kanunları ve benzeri birçok konu hakkındaki uygulamalar izah edilmekteydi. Ardından karayoluyla gelenler için ayrı bir nizamname hazırlandığı gibi, zamanla gardiyanlar, müdürler ve karantina tabipleri için de ayrı ayrı talimatlar yürürlüğe sokuldu. Böylece Osmanlı Devleti, veba gibi salgın hastalıklara karşı etkin korunma yöntemi olan karantina usulünün tesisini gerçekleştirmiş oldu. Bu tür uygulamalarla devlet olası salgınların önüne geçmeye çalıştığı gibi diğer tedbirlerle birlikte halkı da bilinçlendirmeye çalışmıştır. Devlet çıkardığı nizamnameler, uyguladığı tedbirler ve yeni kurumlarla Avrupa'da yaşanan ölçekle olmasa da halk nezdinde bir sağlık uyarısı/bilinci yerleştirmeye de gayret etmiştir. Hıfzıssıhha kavramının yine aynı dönemde kullanılmaya başlanması ve önemini artırması da bu uygulamaların hayata geçirilmesi sayesinde olmuş hem devlet eliyle hem de gazeteler yoluyla toplumda bir kamu sağlığı bilinci oluşturulmaya çalışılmıştır. Çoğunlukla şarkiyatçı

araştırmacıların hastalığın kabul lenilmesi ile ilgili Osmanlı devlet ve toplumuna yakıştırdığı kadercı tavır tespiti bütün bunlar düşünüldüğünde şüphe uyandırmaktadır (Ayar&Kılıç 2017).

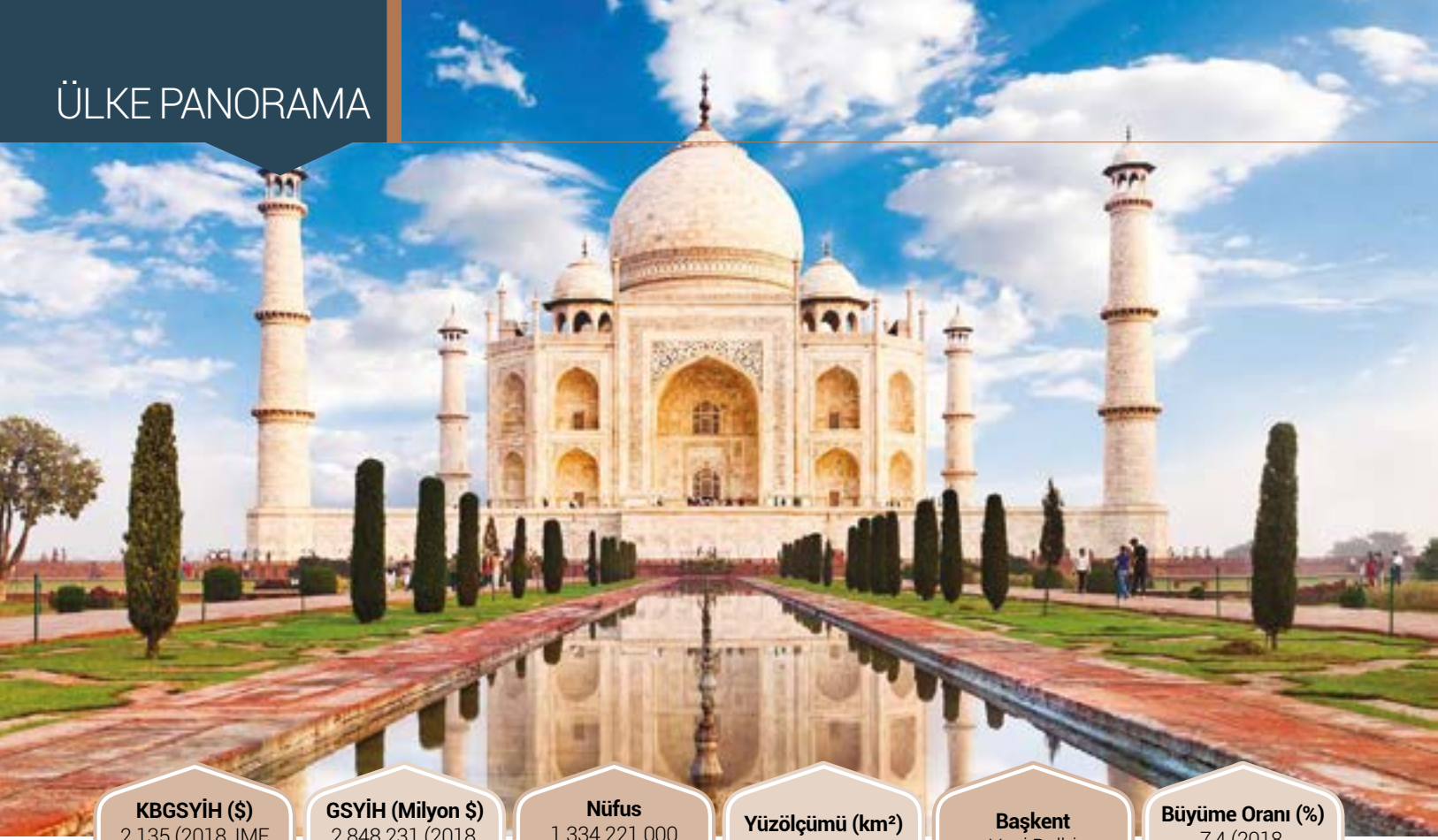
Karantina Meclisi (Meclis-i Umur-ı Sıhhiye)'nin ilk uygulamalarında, doğal olarak öncelikle İstanbul'un salgın hastalıklardan korunmasının amaçlandığı görülmektedir. Karantina önlemleri alınırken, bir taraftan da başkent ve çevresinin sağlık durumu kontrol altına alınmaya çalışılmıştır. İstanbul'da yaşamını yitirenlerin defnedilmesi hakkında, meclis tarafından hazırlanan tezkirelerin kullanılmaya başlanması da önemli bir gelişmeydi. Buna göre, şehirde salgın hastalık ortaya çıktığı zamanlarda, hangi hastalıktan olursa olsun ölümler meydana geldiğinde, durum Karantina Meclisi'ne ihbar edilmeye başlandı. Böylece salgın hastalıkların ortaya çıkışından vakit kaybedilmeden haberdar olunması ortamı sağlanarak, vebadan ölümler gerçekleştiğinde de hastanın bulunduğu yerin meclisin tembihine göre temizlenmesi usulü getirildi (Sarıyıldız 1993: 344). (Akt: Ayar&Kılıç 2017: 163-181) 1850 yılında ise, İstanbul dâhilinde sıklıkla mevcut olan mezarlıklara ölü gömülmesi yasaklanarak, cesetlerin şehir dışındaki kabristanlara gömülmesi için defn-i emvât nizamnamesi yayımlandı (Ahmet Mithat 1318: 456). (Akt: Ayar&Kılıç 2017: 163-181) XX. yüzyılın başlarında farelerle baş edilebilirse veba ile de baş edilebileceği artık Osmanlı sağlık otoritelerince de bilinen bir gerçektir. Bu yüzden de Osmanlı'nın sağlık uygulamaları alanında başlıca kurumları olan gerek Meclis-i Umur-ı Sıhhiye'de gerekse Hıfzıssıhha-i Umumi Komisyonu'nda bu kemirgenlerin nasıl yok edileceği ile ilgili sayısız müzakere yapılmıştır. Nitekim bu çalışmalar sonucunda Sıhhiye Meclisi bir nizamname hazırlayarak, 1902 yılının başından itibaren yürürlüğe girmesini sağlamıştır. Bununla, hangi gemilerde fare itlafı yapıp yapılmayacağı ve itlaf işleminde izlenecek metot ile uygulamalar esnasında kullanılacak kimyasal maddeler belirlenerek

bir düzene koyulmuştur. Böylece, bilhassa limanlara gelen gemiler vasıtasıyla hasta farelerin İstanbul veya İzmir gibi şehirlere girişine meydan verilmemeye çalışılmıştır. (Ayar&Kılıç 2017:172)

Dezenfeksiyon uygulamaları şehirlerdeki vebanın kökünü kazıyan muhtemelen en etkili yol oldu. Bu şekilde fare ve diğer haşeratin yaşamasına elverişli mekânlardan ortadan kaldırılarak olası salgınların önü alındı. Veba ve kolera gibi illetler için "tathirat" ile ifade edilen sıhhi temizlik/arındırma faaliyetlerinin, bilhassa İstanbul'daki uygulamalarına dair aşağı yukarı XIX. yüzyılın son çeyreğine kadar geriye giden örnekler bulunmaktadır. Bu yüzyılın sonlarında Cidde'de olduğu gibi, vebayı önleyebilmek amacıyla bir ara, getirilen fare başına halka para verildiği de olmuştur. Aynı yerdeki salgınlarda Hicaz Sıhhiye İdaresi'nin farelerle etkin bir mücadele için, diğer önlemlere ilave olarak fare kapanları tedarik ederek halka dağıtması da kayda değer bir durumdur (Sarıyıldız 1996: 126-127). (Akt: Ayar&Kılıç 2017: 173).

Kaynaklar:

- AYAR, Mesut & KILIÇ Yunus (2017). "Osmanlı'da Vebanın Sona Erişine Dair Bir Değerlendirme" Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi /J 17/2 Kış 2017, ss. 163-181
- ARIK, Feda Şamil (1992). Selçuklular Zamanında Anadolu'da Veba Salgınları, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- DEMİRCAN, Adnan (2020). İslam Toplumu Salgın Hastalık Ve Afetlerle Nasıl Mücadele Etmisti, (Erişim Tarihi: 08.04.2020). <https://www.derintarih.com/dosya/islam-toplumu-salgin-hastalik-ve-afetlerle-nasil-mucadele-etmisti/>
- FİDAN, Adem, (2020) Yedikita Dergisi "İnsanlığın Korkulu Rüyası Salgın Hastalıklar", (Erişim Tarihi: 10.04.2020) <https://yedikita.com.tr/insanligin-korkulu-ruyasi-salgin-hastaliklar/>
- MERÇİL, Erdoğan (1985). Müslüman-Türk Devletleri Tarihi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Turan, SZT, 191-92

KBGSYİH (\$)
2.135 (2018, IMF
Tahmin)

GSYİH (Milyon \$)
2.848.231 (2018,
IMF Tahmin)

Nüfus
1.334.221.000
(2018, IMF Tahmin)

Yüzölçümü (km²)
3.287.263

Başkent
Yeni Delhi

Büyüme Oranı (%)
7,4 (2018,
IMF Tahmin)

HİNDİSTAN

Hindistan güney Asya'da yer almakta olup; güneyinde Hint Okyanusu, batısında Pakistan, kuzeyinde Çin, Bhutan ve Nepal, doğusunda ise Bangladeş ve Myanmar ile komşudur. Yüzölçümü bakımından dünyanın yedinci büyük devletidir. Hindistan'ın güneyinde tropikal muson iklimi hakim iken kuzeyinde iklim ılımandır. Hindistan'ın güney ve orta kesimleri platolardan oluşurken batısında çöller, kuzeyinde ise Himalaya Dağları yer alır.

2018 yılında nüfusu 1,34 milyar kişiye ulaşan Hindistan'da 2000-07 yılları arasındaki nüfus artış hızı yıllık %1,5 oranında gerçekleşmiştir. Bu oran 2009 ve 2010 yılında da yaklaşık aynı kalmıştır. 2017 yılında nüfus artış oranı %1,14'tür. Bu oran 90'lı yıllarda %1,9, 80'li yıllarda %2,1 ve 60'lı yıllarda %2,3 oranlarında gerçekleşmiştir. Hindistan'da her yıl yaklaşık 10 mil-

yon kişi işgücüne katılmaktadır. Bu durum hükümetin eğitimin kalite ve miktarını artırmak için yatırım yapması gerekliliğini göstermektedir.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Hindistan doğal kaynaklar bakımından çok zengin bir ülke değildir. Hindistan dünya yüzeyinin %2,4'ünü kaplamasına rağmen,

dünya nüfusunun %17'sini barındırmaktadır. Bu yüzden doğal kaynak ihtiyacı fazladır. Hindistan'daki en önemli madenler kömür, demir ve boksittir.

Petrol ve gazın büyük çoğunluğu ithal edilmektedir. Büyük coğrafi ve iklimsel farklılıklar bölgeler arasında gelir dağılımı ve ekonomik geliş-

GSYİH'nın Sektörler İtibariyle Dağılımı (%)

Sektör	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*
Tarım	18,2	17,7	17,9	17,1	16,5	15,9
Sanayi	30,0	29,8	29,3	29,1	29,2	29,4
Hizmetler	43,3	44,6	45,3	46,5	46,9	47,2

(*) Tahmin
Kaynak: EIU

Sektörler İtibariyle Ekonomik Büyüme (değişim, %)

Sektör	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*
Tarım	0,2	0,8	6,0	3,3	3,8	3,6
Sanayi	6,9	9,8	6,7	5,6	8,2	8,5
Hizmetler	11,0	10,7	8,5	8,3	9,4	9,7

(*) Tahmin
Kaynak: EIU

Hindistan Ekonomisine İlişkin Beklentiler:

	2015	2016	2017	2018*	2019*	2020*
Reel GSYİH Büyüme Oranı (%)	8,1	7,1	6,7	7,6	7,7	7,5
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort., %)	4,9	4,9	3,3	4,5	5,0	4,6
Mal İhracatı, (FOB, milyar \$)	272,4	268,6	304,1	341,1	372,6	394,0
Mal İthalatı, (FOB, milyar \$)	409,2	376,1	452,2	528,9	560,8	579,4
Cari İşlemler Dengesi (milyar \$)	-22,5	-12,1	-38,2	-72,4	-75,6	-65,9
Döviz Kuru, US\$/INR (ort.)	64,15	67,20	65,12	68,69	72,72	70,23

(*) Tahmin
Kaynak: IMF, EIU

mişlik farklılıklarının sebeplerinden birisidir. Gelişmiş ülkelerin tersine bir durum olarak çalışan nüfusun %60'ı tarım sektöründe istihdam edilmiştir. Göç artmasına rağmen hala sınırlıdır ve Hintlilerin büyük çoğunluğunun geçimi toprağa bağlıdır. Ekilebilir arazinin %40'ı sulanabilir durumdadır ve geriye kalan arazilerde tarımsal üretim yıllık muson yağmurlarına bağımlıdır.

Genel Ekonomik Durum

Hindistan ekonomisi iki farklı yapıya sahiptir. Bir yanda, orta sınıfın en zekilerini çalıştıran modern ve küresel rekabet gücüne sahip bilgiye dayalı hizmetler sektörü, diğer yanda çoğunlukla az eğitilmiş işgücünün çalıştığı ve rekoltesi yağışlara bağlı tarım sektörü yer almaktadır. İmalat sektörü geleneksel olarak kalitesiz mallar nedeniyle yetersiz olmasına rağmen, bu durum son yıllarda değişmeye başlamıştır. Hizmetler sektöründeki güçlü büyüme neticesinde sektörün GSYİH içinde payı 2017 yılında %46,5 olarak gerçekleşirken, sanayinin payı %29,1, tarım sektörünün payı ise %17,1 olmuştur. 2018 yılı tahminlerine göre ise ana sektörlerin GSYİH'dan aldıkları pay şu şekildedir: Tarım %16,5; sanayi %29,4 ve hizmetler %47,2.

Son yıllarda ekonominin tarıma bağımlılığı azalmış olsa da GSYİH'deki dalgalanmalar hala yıllık muson yağmurlarının sonuçlarına bağlıdır. Toprak sahiplerinin çoğunluğu geçinecek kadar tarım yapabilmektedirler ve çoğu çiftçi ailesi yoksulluk sınırının altında yaşam sürdürmektedirler. Hindistan özellikle kırsal alanda dünyadaki en kötü insani gelişim indekslerinin bazılarını sahiptir. Buna karşın,

Hindistan aynı zamanda çok sayıda yüksek nitelikli işgücüne ve birkaç tane uluslararası endüstriyel gruba da sahiptir.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Hindistan'da yabancı yatırımcılar şirketin öz sermayesi, şirket karlarında oy hakkı, zorunlu devlet onaylamaları ve sermaye kontrolleri yollarıyla kontrol altında tutulmaktadır. 1991 yılından bu yana devlet bu kısıtlamaları rahatlatan ekonomik reformlar uygulamaktadır. Buna rağmen hala bir dizi karmaşık kısıtlamalar bulunmaktadır. Yabancı yatırımlar hala bazı sektörlerde yasaktır. Gayrimenkul, çok markalı perakendecilik, hukuk hizmetleri, güvenlik hizmetleri, nükleer enerji ve demiryolları gibi birçok alanda ve alt sektörlerinde yabancı yatırımlar yasaklanmıştır. Uydu kentler gibi bazı gayrimenkul projelerine yabancı yatırım izni verilebilmektedir. Hindistan'da ikamet etmeyen Hintliler konut ve gayrimenkullere yatırım yapabilmektedir. Ayrıca yabancı yatırımın %49 ile sınırlı olduğu sivil havacılık şirketlerinin %100'ünü ellerinde tutabilmektedirler. Hindistan'da ikamet etmeyen Hintlilerin çifte vatandaşlık hakları vardır ve Hindistan vatandaşı gibi yatırım yapabilmektedirler. Yurtdışına sermaye çıkışı Hindistan

vatandaşları için giderek kolaylaşmaktadır.

Mevcut şirketler de yabancı ortaklığa gidebilmek için otomatik yatırım izni alabilmektedir. Koşullar şunlardır:

- 1) Yabancı payı artışı şirketin öz sermayesi artışı ile birlikte olmalıdır (yabancı yatırımcı mevcut hisseleri satın almak yoluyla yatırım yapamaz),
- 2) Yapılan yatırım döviz girdisi sağlamalıdır,
- 3) Hindistan şirketinin yönetim kurulu buna onay vermelidir

Dış Ticaret**Genel Durum**

Hindistan'ın ihracatı 2018 yılında % 9,2 oranında artarak 323,1 milyar Dolara ulaşmıştır. Aynı yıl ülkenin ithalatı ise % 14,3 oranında artmış ve 507,6 milyar Dolar olmuştur. Ülkenin dış ticaret hacmi % 12,3 artarak 830 milyar Dolara aşmış, dış ticaret açığı ise % 24,5'lik bir artışla 184,5 milyar Dolara yükselmiştir.

İhracatında Başlıca Ürünler

2018 yılı itibarıyla ülkenin ihracatındaki başlıca ürünler: İşlenmiş petrol ürünleri, elmaslar, müceverat, ilaçlar, pirinç, binek araçlar, kabuklu hayvanlar, otomotiv aksam ve parçaları, sığır eti ve işlenmemiş alüminyum olmuştur.

İthalatında Başlıca Ürünler

2018 yılı itibarıyla ülkenin ithalatındaki başlıca ürünler: Ham petrol, işlenmemiş altın, elmaslar, telefon cihazları, taşkömürü, petrol gazları, palm yağı, otomatik bilgi işlem makineleri, optik okuyucular, transistörler, otomotiv yan sanayi ürünleri,

Türkiye ile Ticaret

Türkiye ile Hindistan arasında ticaret hacminde gözlenen artışa rağmen, ticaret dengesi sürekli olarak ülkemiz aleyhine sonuçlanmak-

Hindistan'ın Dış Ticaret Göstergeleri (milyon USD)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2013	366.600	466.100	832.700	-99.500
2014	317.600	459.400	777.000	-141.800
2015	264.381	390.745	655.126	-126.364
2016	260.327	356.705	617.032	-96.378
2017	295.847	444.053	739.900	-148.206
2018	323.056	507.580	830.636	-184.524

Kaynak: TradeMap

tadır. İki ülke arasında en yüksek ticaret hacmine 2014 yılı içerisinde ulaşılmıştır. 2017 yılında ihracat, %16,4 oranında artarak ile 758,6 milyon dolar olmuştur. Hindistan'dan ithalat ise %8,0 oranında artış kaydedilmiştir.

İhracat Potansiyeli Olan Başlıca Sektörler

Hindistan'ı 1,3 milyar nüfuslu yoksul bir ülke olarak değil, ciddi bir satın alma gücüne sahip 200-300 milyon tüketicinin yaşadığı, istikrarlı bir makro-ekonomik yapıya sahip ve gümrük vergileri ile miktar kısıtlamalarının her geçen gün azaldığı bir pazar olarak görmek, daha sağlıklı bir yaklaşımdır. İlaç sanayi çok gelişmiş olan Hindistan ilaç sanayisi hammaddelelerinde potansiyel bir pazardır. Nüfus özellikleri nedeniyle de zeytinyağı, sert kabuklu meyveler, kuru meyveler başta olmak üzere gıda ürünlerinde büyük potansiyel ihtiva etmektedir. Hindistan'da sağlıklı yaşam için zeytinyağı kullanımı yaygınlaşmaktadır. İnşaat – müteahhitlik iki ülke arasında en fazla potansiyel arz eden sektördür. 2001 yılında ilk kez bir Türk müteahhitlik firması Hindistan'da bir otoyol ihalesi almıştır. Ayrıca Hindistan'da mevcut bulunan ihalelere katılmak üzere Hintli firmalar ile ortaklaşa çalışmalar yürüten ve orada temsilcilik ofisi açmış bulunan firmalar mevcuttur. Müteahhitlik hizmetlerinin gelişmesi çeşitli mal gruplarında ihracat artışına yol açacaktır. Hindistan'da altyapı yapımı gele-

Türkiye-Hindistan Dış Ticaret Değerleri (milyon dolar)

Yıllar	İhracat	İthalat	Denge	Hacim
2007	348,2	2299,7	-1951,5	2647,9
2008	542,7	2457,9	-1915,2	3000,6
2009	411,2	1891,3	-1480,1	2302,5
2010	606,8	3409,9	-2803,1	4016,7
2011	756,1	6498,7	-5742,6	7254,8
2012	791,7	5843,6	-5051,9	6635,3
2013	586,9	6367,8	-5780,9	6954,7
2014	586,6	6898,6	-6312,0	7485,2
2015	650,3	5613,6	-4963,3	6263,9
2016	652,0	5757,2	-5105,2	6409,2
2017	758,6	6216,8	-5458,2	6975,4

Kaynak: TradeMap

neksel olarak kamu sektörünün görev alanındadır. Ancak özellikle son yıllarda altyapıya olan büyük talebin ve kalitenin iyileştirilmesi ihtiyacının karşılanması amacıyla özel sektörün ve yabancı sermayenin katılımı teşvik edilmektedir. İhracat potansiyeli yüksek ürünler olarak aşağıdaki ürünler görülmektedir:

- Salça ve meyve suları
- Bisküvi, şekerleme, çikolata vb.
- Makarna
- Zeytinyağı
- Kuru ve sert kabuklu meyveler; incir, kayısı, fındık vb.
- Konfeksiyon (özellikle kadın ve erkek takım elbise)
- Makine halısı
- Cam eşya
- İnşaat malzemeleri (özellikle seramik, fayans, banyo takımları)
- Otomotiv parçaları
- Mobilya (özellikle ev mobilyaları)
- Altın mücevherat

- Tekstil makineleri
- Tekstil kimyasalları
- Kağıt peçete, havlu vb.

Türkiye-Hindistan Yatırım İlişkileri
Hindistan'da yatırım yapılabilecek sektörler olarak aşağıdaki sektörlerin öne çıktığı görülmektedir:

- Tarımsal ürün ve gıda işleme
- Mobilya
- Tekstil ve konfeksiyon
- Deri işleme, konfeksiyon ve ayakkabı
- Halı
- İnşaat malzemeleri
- Tekstil kimyasalları
- Otomotiv yan sanayii
- Cam eşya
- Kuyumculuk
- Turizm
- Otelcilik

Türk firmalarının Hint yatırımlarından aldığı pay oldukça düşük düzeyde olmasına karşın, son yıllarda artış yönünde bir eğilim gözlenmektedir. Ülkemizde toplam 248 adet Hint ortaklı firma faaliyet göstermektedir. İki ülke arasında son dönemde yapılan karşılıklı yatırımlardan bazıları aşağıda özetlenmiştir (Veriler Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı'ndan alınmıştır)

Kaynaklar:

- 1- <https://www.ticaret.gov.tr/yurt-disi-teskilati/afrika>
- 2- <http://www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home/dislilikler/ulkeler/ulke-detay>
- 3- <https://deik.org.tr/turkiye-asya-pasifik-is-konseyleri-turkiye-cin-is-konseyleri>

Türkiye'nin Hindistan'a İhracatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
	TOPLAM İHRACAT	650.319	651.703	758.604
2515	Mermer ve traverten, ekosin, su mermeri, kireçli taşlar	59.615	51.740	81.773
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmış külçeler	15.956	36.073	50.921
8409	Sadece veya esas itibarıyla 84.07 veya 84.08 pozisyonlarındaki motorların aksam ve parçaları	12.641	14.583	23.207
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	13.866	12.038	22.362
4104	Sığır (buffalo dahil) ve at cinsi hayvanların dabalıkmış veya crust (arakurutmalı) post ve derileri	5.163	8.185	17.325
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	138.058	12.460	17.031
8450	Ev veya çamaşırhane tipi yıkama makinaları (yıkama ve kurutma tertibatı bir arada olanlar dahil)	6.127	10.137	16.016
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1.035	2.169	15.681
2528	Tabii boratlar ve bunların konsantreleri	11.371	12.811	14.649
2836	Karbonat; peroksikarbonat; amonyum karbonat içeren ticari amonyum karbonat	5.030	2.398	13.232
7202	Ferro alyajlar	723	9.341	11.743
7106	Gümüş (altın veya platin yaldızlı gümüş dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	8.322	13.484	11.344
2519	Magnezit, erimiş yanmış manyezi ve diğer magnezyum oksit	5.379	5.081	10.807
3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)	2.943	7.665	9.328
8422	Bulaşık, şişe vb yıkama ve kurutma makinaları, şişe, kutu çuval vb doldurma, etiketleme makinaları, ambalaj vb makinalar	5.292	5.644	9.274
8451	Dokuma ipliklerin, mensucatın yıkanması, temizlenmesi, kurutulması, ütülenmesi, sarılması, katlanması vb için makinalar	5.279	7.715	8.753
2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	6.987	4	8.292
8479	kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makinalar ve mekanik cihazlar	2.268	6.681	7.754
5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	7.164	6.672	7.406
8483	Transmisyon milleri, kranklar; yatak kovanları ve mil yatakları; dişliler ve sistemleri; vidalar; dişli kutuları volan vb.	4.962	5.662	7.398
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	3.046	4.164	7.368
8481	Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar) ve benzeri cihazlar	3.090	7.270	7.315
7113	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	3.865	9.320	7.302
8446	Dokuma makinaları (tezgahlar)	5.083	7.435	6.830
3816	Ateşe dayanıklı çimentolar, harçlar, betonlar vb. Karışımlar	4.802	7.317	6.731
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	6.439	5.959	6.552
2706	Taşkömürü, linyit ve turbun damıtılmasından elde edilen katran	1.458	4.472	5.253
8437	Tohum, hububat, kuru baklagilleri temizleme, tasnif etme ayıklama ve öğütmeye mahsus makina ve cihazlar	5.353	3.793	5.166
4707	Kağıt ve karton döküntü ve kırıntıları	7.815	6.674	5.121
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	2.208	869	4.699
2508	Diğer killer, andaluzit, siyanit ve silimanit, mülit, şamot ve dinas toprakları	2.122	3.352	4.281
8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar ve insan veya yük taşımaya mahsus benzeri gemiler	0	0	4.221
404	Peynir altı suyu ve tabii süt bileşenlerinden ibaret diğer ürünler	252	1.036	4.220
8431	Özellikle 84.25 ila 84.30 pozisyonlarındaki makina ve cihazlar ile birlikte kullanılmaya elverişli aksam ve parçalar	1.639	1.344	4.027
2530	Tarifenin başka yerinde yer almayan mineral maddeler	3.114	3.343	3.975
3916	Plastikten monofiller, ince ve kalın çubuklar ve profiller (enine kesitinin en geniş yeri > 1mm)	3.865	4.718	3.892
8438	Yiyecek ve içeceklerin sınav amaçlarla hazırlanması veya imaline mahsus makina ve cihazlar	2.148	4.617	3.850
808	Elma, armut ve ayva (taze)	38	1.412	3.826
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	1.820	1.946	3.779
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)	2.571	3.363	3.733

Kaynak: ITC – TRADEMAP

OSMANLI DÖNEMİNDE KONYA VE ÇEVRESİNDE YAŞANAN

SALGIN HASTALIKLARIN GÖÇ HAREKETLERİNE ETKİSİ

Orhan KILIÇ

* Prof. Dr. / Fırat Üniversitesi İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi Tarih Bölümü

Giriş

Osmanlı coğrafyasında devamlı ve geçici veba odakları bulunuyor, hastalık bu odaklar arasında çeşitli nedenlere dayalı olarak yayılma gösterebiliyordu. Devamlı veya kalıcı veba odaklarında, hastalık belli ve düzenli periyotlarla kendini gösterir. Geçici veba odakları ise salgın hastalık taşıyıcıların bölgeye gelmesi veya veba hastalığının adeta deposu olarak görülen kemirgen merioneslerin geçici odaklara uğraması ile ilgilidir. Bu çerçevede düşünüldüğünde ve değerlendirildiğinde, Anadolu coğrafyası, geçici veba odakları içerisinde kabul edilir. Osmanlı coğrafyasındaki diğer geçici veba odakları ise Batı Balkanlar, Eflak-Boğdan, İstanbul ve Mısır'dır. Araştırmamıza konu olan Konya ve çevresi, Anadolu geçici odağı içerisinde yer almaktadır. Geçici veba odağı içerisinde yer almasına rağmen Konya havalisinin zaman zaman önemli veba salgınlarına sahne olduğu söylenebilir. Veba hastalığına sebep olan kara sıçanların varlıklarından hareketle, veba odakları hakkında net bir durum tespiti yapmak oldukça zordur. Zooarkeoloğlara göre, tarihi süreç içerisinde belli bölgelerde kara sıçanların varlıklarını tespit edememenin temel sebebi, arkeolojik kazılarda tarihsel katmanlardan kemik toplanamıyor olmasıdır. Çünkü kara sıçan gibi küçük kemirgenlerin kemikleri ancak elekten geçirildikten sonra görülebilirler. Bu durum

kara sıçan yayılımı konusundaki bilgilerin yetersiz olması sonucunu doğurmaktadır. 20. yüzyıla ait birkaç dağılım kaydı, kara sıçanı oldukça yaygın bir tür olarak ortaya koymasına rağmen Anadolu, Suriye ve Doğu Akdeniz'deki varlığının boyutu epey sapma gösterir. Mesela, Neuhauser adlı bir bilim adamı 1930'ların başında Konya'da hiç sıçan yakalamamış ve kara sıçanın yaşamasına uygun habitatı henüz doldurmadığına kanaat getirerek, bunların birçok Anadolu kasabasındaki varlıklarının çok eskiye dayanmadığını iddia edecek bir değerlendirme yapmak zorunda kalmıştır.

Salgın hastalıklar sadece vebadan ibaret değildir. Sıtma ve çiçek hastalığı da Osmanlı döneminde insanların toplu ölümüne yol açan diğer önemli salgın hastalıklardır. Bu hastalıklar veba kadar yaygın ve veba gibi çok kısa sürede ölüme yol açmadığı için biraz daha geri planda kalmışlardır. Sıtma hastalığı durgun sular, bataklıklar ve sahil yerleşmelerinde kendini daha çok gösterir. Bu anlamda Konya'da Beyşehir Gölü ve gölün etrafında zaman zaman oluşan göletlerin, sıtma hastalığına davet çıkaran uygun ortamlar olduğunu söylemek mümkündür. Nitekim Beyşehir Gölü merkezli önemli sıtma salgınlarının yaşandığı da tespit edilmektedir. Salgın hastalıkların olumsuz etkisi sadece insanların ölümü ile sınırlı değildir. İşgücü azalmakta, üretim

düşmekte, fiyatlar yükselmekte ve toplumda ciddi ekonomik krizler yaşanabilmektedir. Bir diğer önemli sonucu ise insanların salgın görülen yerlerden hızla uzaklaşmak istemesidir. Tarihin her devrinde insanlar içgüdüsel olarak salgın görülen yerlerden bir an önce kaçma yönünde bir tavır geliştirmişlerdir. Yaşanan göç hadiseleri sonucunda, terk edilen yerler harab veya viran oluyor, göç alan yerler ise hazırlıksız bir nüfus fazlalığı ile karşı karşıya kalıyorlardı. Bu durum elbette iskân coğrafyasını da derinden etkiliyordu. Salgın hastalık görülen yerleri terk etmek, yani göç hadiselerinin yaşanması, İslâm ve Hristiyan toplumlarında farklı şekillerde tezahür etmektedir. İslâm dünyasında salgın olan yerden kaçmak yerine, bulunduğu yerde kalma konusunda ağırlıklı bir tavır vardır. Hâliyle, bu kaderci bir yaklaşımdır. Bunun en önemli sebeplerinden birisi de hastalığın Allah'tan geldiği inancıdır. Sahih olduğu konusunda ağırlıklı kabul gören bir hadis sebebiyle; salgın hastalığa yakalanan birisinin hastalık olan yerden çıkmaması gerektiği, buna rağmen ölüm olması halinde ise ölen kişinin şehit olacağına inanılıyordu. Bu inanışın bir gereği olarak veba veya tâ'undan ölen kişilerin mezar taşlarına bazen şehid oldukları yazılmıştır. Mesela, Arîf Mehmed adlı kişinin 1812 (H. 1227) tarihli mezar taşında Mat'ünen şehid ibaresi bulunmaktadır. Veba hastalığına

bu yönüyle bir kutsiyet yüklenmesi sebebiyle, zaman zaman kaynaklarda tâ'ûn-ı mübârek olarak da nitelendiriliyordu. Osmanlı tebaası olsun olmasın, Hristiyan toplumlarda yaşayan insanlar salgın olan yerlerden hızla ayrılmak istiyorlardı. Osmanlı coğrafyasında yaşayan gayrimüslimlerin terk-i diyar etmeleri bunlarla bağlantılı birtakım iktisadi konuları da doğrudan etkiliyordu. Terk edilen yerlerde vergi gelirleri azalıyor, yeni gittikleri yerlerde yeniden kayıt altına alınmaları uzun bir süreyi gerektiriyordu. Ödenmesi gereken vergiler mukataa haline getirilmiş ve iltizama verilmiş ise devlet ile mültezimler arasında oluşan yeni duruma göre bir güncelleme yapılmasına da ihtiyaç duyuluyordu. Bütün bunlar salgın hastalıkların arkasından veya salgın hastalıklar sırasında yaşanan göç hadiselerin olumsuz sonuçları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu araştırma, çalışmanın bütünü bağlamında hâliyle Konya ve çevresi ile sınırlandırılmıştır. Ancak Osmanlı döneminde Konya'nın Karaman Vilayeti/Eyaleti'nin paşa sancağı olması göz ardı edilmemelidir. Bu sebeple, yer yer Karaman diye ifade edilenden, Konya ve havalisinin anlaşılması gerektiğinin altını çizmekte fayda mülâhaza ediyoruz.

1- Konya ve Çevresinde Yaşanan Salgın Hastalıklar

14. yüzyılın ortasında Avrupa'yı kasıp kavuran ve Kara Ölüm (Black Death) olarak bilinen meşhur veba salgının Anadolu coğrafyasında da etkili olduğu gözlemlenmiştir. Dönemin birçok kaynağı İstanbul'dan giren salgının Karadeniz'in güney ve batı sahilleri, Ege ve Akdeniz sahilleri ile İznik, Bursa, Konya Kayseri, Divriği, Sivas ve Erzincan'ı etkilediğini göstermektedir.

Bu salgının Konya'yı etkilediği konusunda bir anekdot şöyledir: 14. yüzyıl Anadolu mutasavvıfı ve Hacı Bektaş'ın müridi olan Pir Ebi Sultan, Konya'da yaşanan bir salgın sırasında (muhtemelen Kara Ölüm) iki oğlunu birden kaybeder. Birkaç gün sonra üçüncü oğlu da hastalığa yakalanıp ölünce, derin acı içindeki karısı mutasavvıftan, üçüncü oğlunun hayatını kendilerine bağışlaması

için Allah'a dua etmesini ister. Bunun üzerine üçüncü oğul hayata döner.

16. yüzyıla kadar Konya ve havalisini derinden etkileyen bir salgınla ilgili kaynaklarda herhangi bir bilgiye tesadüf edilememiştir. Ancak 16. yüzyıldan itibaren veba salgınlarının zaman zaman Konya ve çevresinde yaşandığı tespit edilmektedir.

1347-1600 yılları arasında Osmanlı coğrafyasında yaşanan veba salgınları hakkında kıymetli bir araştırması bulunan Nükhet Varlık, 17. yüzyıla kadar Osmanlı coğrafyasında yaşanan veba salgınlarını belli evreler halinde inceler. Veba salgınlarının ilk evresi olarak değerlendirdiği 1453-1517 evresinde Konya'nın etkilenmediğini görülmektedir. Varlık'ın verdiği bilgilere göre, veba salgınının ikinci evresi olan 1517-1570 yıllarında Anadolu coğrafyasında veba salgınlarından etkilenen yerlerden birisi de Konya'dır.

1565 yılında Karaman Eyaleti bünyesinde bir salgın yaşandığını arşiv belgeleri teyit etmektedir. 1565 yılı sonbaharında Karaman'da eşkiya teftişi görevinde bulunan Beyşehir sancakbeyi Bayezid Bey'e gönderilen bir hükümden Karaman Vilayeti'nin bir kısmının tâ'ûn yani vebadan muzdarip oldukları anlaşılmaktadır (Bkz. Ek-1).

Konya'nın yanı sıra İstanbul, Bursa, Sinop, Trabzon, Erzurum, Ankara ve Halep'in 1517-1570 evresinin Anadolu coğrafyasındaki önemli etkilenme merkezleri olduğu ileri sürülmektedir.

Salgının üçüncü evresi olan 1570-1600 yıllarında Konya'nın vebadan doğrudan etkilenmediğini ancak Karaman Vilayeti'nin bir kısmının veba trafiğinin üzerinde olduğunu söyleyebiliriz. Veba salgının bu dönemde Karaman Eyaleti sınırları içerisinde Konya'nın batısından Kıbrıs'a ve oradan Suriye coğrafyasına giren bir hareketi olduğu görülür. Bu hareketi teyit eden 1571 tarihli bir hükümden, 1571 yılından önce başlayan ve 1571 ilkbaharında özellikle Yörük grupları etkileyen bir veba salgının Karaman Vilayeti'ndeki etkisine dikkat çekilebilir. 1571 yılında Yörük taifesi tâ'ûndan etkilenmiş ve çok sayıda insan ölünce hizmete yarar

eşkinici ve yamak sayısında azalma olmuştur. Yörükleri aynı zamanda madden ve manen zayıf düşüren salgın hastalık sebebiyle Yörük muharriri Kâtib Hamza'ya yazılan 14 Mart 1571 tarihli bir hükümle, defter harici Yörüklerden her ocağa beşer nefer yamak yazması istenmiştir (Bkz. Ek-2).

1572 yazında Kıbrıs'a gönderilen Karaman sipahilerinden bir kısmı burada veba hastalığına yakalanarak ölmüş ve timârlarının oğullarına veya akrabalarına verilmesi hususundaki emir 28 Temmuz 1572 tarihli bir hüküm ile Karaman beylerbeyine gönderilmişti (Bkz. Ek-3). Bu olay; Konya, Kıbrıs ve Suriye veba hattının varlığını teyit edici mahiyettedir.

Konya ve içerisinde bulunduğu Karaman Eyaleti'nde 18. yüzyıl boyunca 2 veba salgını vakasına rastlanır. Bu durum Konya ve Karaman'ın denizle doğrudan bağlantısı olmaması ile izah edilmektedir. Nitekim 18. yüzyılda Osmanlı coğrafyasında yaşanan toplam 238 veba salgını vakasının birçoğunun kaynak ve yayılma alanları itibariyle liman şehirleri olduğu tespit edilmiştir. Bu arada şunu belirtelim ki, vebanın deniz yoluyla geldiği konusunda yaygın bir kanaat vardır. Bir geminin mürettebatı ve yolcularına bulaşan veba hastalığı, büyük bir ihtimalle geminin mahzenindeki fareler arasında da bulunmaktaydı. Geminin boşaltılmasından sonra şehirlere yayılan insanlar ve fareler buradaki türdeşlerine hastalığı bulaştırıp büyük salgınlara yol açıyorlardı. Karaman ve Konya bağlamında düşünüldüğünde, bu durum farklılık arz eder ve dolayısıyla Karaman ve Konya havalisinin Anadolu geçici odağı içerisindeki bir bölge olduğu sonucuna varılır. Zira Ege Bölgesi'nde görülen 1783 ve 1831 salgınlarının karayolu ile Karaman'dan geldiği ifade edilir. 18. yüzyılda Konya ve çevresinde veya Karaman Eyaleti sınırları içerisinde yaşanan iki veba salgınından biri 1742, diğeri ise 1764 yıllarında olmuştur. 1742 salgını kıtlık ile beraber seyretmiş ve bölgeden göç hadiseleri de yaşanmıştır. 1764 yılında yaşanan veba salgını ise özellikle

Karaman Eyaleti dahilinde bulunan Bozulus Türkmân Cemaati üzerinde etkili olmuş bu cemaatin büyük bir kısmı Anadolu, Aydın, Karaman, Sivas, Ankara, Hüdavendigâr, Saruhan ve Sultanönü taraflarına dağılmak zorunda kalmışlardır.

1825 yılında başlayan ve 1825-1828'e doğru Toroslar'ın kuzeyinden itibaren Konya'ya, güneyde Tarsus ve Adana'ya kadar uzanan ve 1831 yılında da etkisini hissettiren şiddetli bir veba salgını söz konusudur. Bu salgın Toroslar'ın merkezindeki Mut'u adeta kasıp kavurmuş ve üzücü sonuçları ağıtlara konu olmuştur. Toroslar'da ve Karaman havalisinde yaşanan bu veba salgını ile ilgili bilgi veren İzmir'deki Fransız konsolosuna göre, 1831 yılında veba Karaman Eyaleti'nin içlerinde oldukça etkili seyretmiştir. O'na göre salgın daha sonra yayılarak Fethiye Körfezi'ne ve Antalya'ya ulaşmıştır. 1836 yılında Karaman'ın iç kısımlarında, Konya'nın kuzeyinde Ilgın'a doğru ve Beyşehir Gölü'nün kuzeyinde veba görülmektedir. 1837'de de Konya ve Karaman'da veba salgını devam eder. Bu salgın 1838'den 1840 yılına kadar Karaman yaylasının batısında ve diğer yakın bölgelerde etkisini hissettirmiştir.

1836 yazında Ilgın'da yaşanan veba salgını İngiliz seyyah J. W. Hamilton şöyle anlatmaktadır:

Ilgın'da veba azmıştı ve her gün 8-10 vaka görülüyordu... Köy sanki bir çöldü, sakinlerinin hemen hepsi ölmüştü... Ovada (Ilgın) yaklaşık sincip büyüklüğünde bir cins kemirgen kaynıyordu. Bunları Küçük Asya'nın başka kısımlarında da görmüştüm; ama bir cins köstebek mi, aktavşan mı, kır faresi mi, yoksa hamster mi belirleyemedim. Bazılarını vurmaya çalıştım, ama çok kurnazlar, deliklerinden çıkmaya yanaşmıyorlar. Yaralandıklarında bile deliklerine kaçıyorlar. Renkleri sarımsı kahverengi ve Rusya'nın güney bölgelerinde çok görülürler. Bu bölgede bu cinse 'bozkır faresi' denir.

19. yüzyılın ortalarında veba artık yavaş yavaş etkisini kaybetmeye başlamıştır. Karantina uygulamaları ve kurulan sağlık büroları bu konuda etkili olmuştur. 1839-1841 yılları arasında kurulan 17 karantina bü-

rosundan yalnızca Kütahya, Ankara, Kayseri ve Konya'dakiler varlığını sürdürmüş diğerleri vebanın ortadan kalkması sebebiyle kapanmışlardır. Konya ve çevresinde yaşanan salgın hastalıkların sadece veba ile sınırlı olmadığı sıtma salgınlarının da özellikle 19. yüzyılın ortalarından itibaren bölgeyi birçok bakımdan olumsuz etkileyen bir seyir izlediği anlaşılmaktadır. Konya sınırları içerisindeki Beyşehir Gölü önemli sıtma odaklarından birisiydi. Gölde belli aralıklarla meydana gelen yükselme ve alçalmalar gölün çevresinde bir takım bataklıklar oluşmasına sebep oluyor ve buraları sivrisinek yatağı haline gelerek bir sıtma odağı ortaya çıkıyordu. Osmanlı döneminde göl çevresinde yaşanan sıtma salgınları sebebiyle birçok insan hayatını kaybetmiştir.

1868, 1878 ve 1893 yıllarında Konya ve çevresinde yaşanan sıtma salgınları muhtemelen Beyşehir Gölü'nden kaynaklanan salgınlardır.

Konya Ovası'nı sulama maksadıyla hazırlanan bir proje, 20. yüzyılın başlarında sıtma hastalığı bağlantılı ciddi boyutlarda bir sorun haline gelmiştir. Bu proje 1908 yılında başlamış ve 1912 yılında hayata geçirilmiştir. Projenin uygulanmaya başlanmasından sonra Konya Ovası ciddi sıtma salgınları ile karşı karşıya kalmıştır. Projenin esası; Beyşehir Gölü suyunun, Beyşehir Çayı aracılığı ile Karaviran Gölü'ne dökülmeden suni kanallar vasıtasıyla Konya Ovası'na taşınmasından ibaretti. Proje tamamlandığında Beyşehir Gölü kaynaklı sürekli yaşanan sıtma vakalarına bu sefer sulama kanallarından kaynaklanan sıtma salgınları da eklenmiştir. Bu sebeple Konya Ovası'nda tarımla uğraşan halkın neredeyse tamamı özellikle hasat zamanlarında sıtma hastalığı ile mücadele etmek zorunda kalmışlar ve maalesef devlet de yeterli sağlık yardımını yapamamıştır. Bu durum Cumhuriyet döneminde de yaşamaya devam etmiştir. Yapılan araştırmalarda bu süreçte yani sulama projesi çerçevesinde yaşanan sıtma salgınları sebebiyle sıkıntı çeken halkın tek geçim kaynakları olan tarlalarını bırakıp göç ettiklerine dair bir bilgiye tesadüf edilmemektedir.

2- Hayvanlara Bulaşan Hastalıklar

İnsanlara bulaşan salgın hastalıklar yanında hayvanları da etkileyen hastalıklar da bulunmaktaydı. Bu hastalıklar elbette hayvancılıkla iştigal eden konar-göçer unsurları daha çok etkiliyordu. At, deve, küçükbaş hayvanlara bulaşan hastalıklar konar-göçer unsurlar için bir afet olarak değerlendirilebilir. Bunlara ilave olarak büyükbaş hayvanlara bulaşan ve onların ölümüne sebebiyet veren hastalıklar ise yerleşik halk üzerinde etkili oluyordu. Hayvancılıkla iştigal eden gerek konar-göçer, gerekse yerleşik halde yaşayan halk, küçük ve büyükbaş hayvanlara bulaşabilen şap hastalığı, sığır ve at vebası ile mücadele etmek zorundaydı.

1578 yılında Türkmenler'den toplanan 2000 koyun daha İstanbul'a gidemeden yolda hastalığa yakalanmış ve telef olmayanlar mahallinde dağıtılarak zarar asgariye indirilmeye çalışılmıştır (Bkz. Ek-4). Bunların dışında keleş diye adlandırılan bir koyun hastalığı ile kızıl kurt, sıracı, sakavu ve karakuş gibi adlarla bilinen at hastalıkları da Yörüklerin aşına olduğu hayvan hastalıkları idi. Bu hastalıklarla mücadele de yine geleneksel usullerle yapıyordu. Mesela kızıl kurt hastalığı için atın şişen bölgesine çamur ve barut sürülürdü. Kükürt, peynir suyu, bal ve hastalıklı yeri dağlamak diğer tedavi usullerinden idi.

3- Konya ve Çevresinde Salgın Hastalık Kaynaklı Göç Hareketleri

Osmanlı döneminde Konya ve çevresinde zaman zaman birçok göç olayına rastlanmıştır. Bu göç hareketlerinin önde gelen sebepleri iktisadi ve sosyal sebeplerdir. İnsanların geçimlerini sağlamaları ile ilgili olarak yaptıkları faaliyetlerin herhangi bir sebeple akamete uğraması, bu bölgeyi terk ederek iştigal alanına uygun bir coğrafyaya yerleşmelerini gerektirebiliyordu. Bunun yanı sıra insanların can ve mal güvenliklerini rahatça sağlayacak bir yerleşme yeri veya coğrafyada yaşama istekleri de iskân yerlerini seçmede önde gelen unsurlardan birisidir. Celali hareketi olarak adlandırdığımız eşkıyalık faaliyetlerinden en çok etkilenen yerlerden birisi Konya olmuştur. Öyle ki 1603 yılında ünlü Celali şeflerinden

Deli Hasan, Konya şehrine hâkim olmuş ve üzerine beş-altı kez serdar gönderilmesine rağmen bir sonuç alınamamıştır. Bu yıllarda eşkiyanın Anadolu'daki birçok yerdeki halkı huzursuz ettiklerini yansıtan ve Konya ile de bağlantılı olan bir olay ise şöyledir:

1603 yılı Mart-Nisan aylarında (Şevval 1011) Kaymakam vezir Saatci Paşa zamanında Anadolu eyaletlerindeki kapu halkı ve yeniçeriler, Şeyhülislam Sunullah Efendi ve Kadiaskerler huzurunda toplanarak Padişah'a sunulmak üzere bir mahzar verirler. Bu mahzarda; Eyâletlerde Celâli peyda olup, memâlikler de 'aduv segbânlar zabtında; mîr-i mirânlar dahl etmezler. Anadolu Eyâleti ve Karaman ve Sivas ve Mar'aş ve Adana ve Haleb ve Erzurum ve Rakka ve bi'l-cümle Celâli temlik edüp, vilâyet a'yânları terk-i vatan edüp, fukarâ vü re'âyâ kûhistânlarda hânûmânlarından cüdâ düşüp, 'avrat u oğlanların birağub, (üftân- ü) hizân oldular. Çift (ü) sığır kalmadı; 'âlem tehayyürde, Tüfenglere kâdir olanlar segbân olduğu mukarrer. Ahvâl görülüp, bir tedarük olmaz ise sonra nedâmet çekilür demişlerdir. Bu olay, can ve mal güvenliği kalmayan insanların yaşadıkları yerleri terk ettiklerini gösteren tipik bir örnek olarak verilebilir. Osmanlı döneminde süreklilik arz eden sel, şiddetli soğuk ve sıcaklar, kuraklık ve kıtlık hadiselerinin de göç hareketlerine sebep olduğu izahlanmaktadır. Yukarıda kısmen değinilmiş olmakla birlikte, bu araştırmanın esas teması olan salgın hastalıkların da göç hareketlerine etkisi bir vakıdır.

Şurası unutulmamalıdır ki, insanların doğup büyüdüğü, atalarının mezarının bulunduğu, karnını doyurduğu ve barındığı vatanlarını terk etmesi kolay değildir. Tarihin her devrinde yaşanan göç hadiselerinin büyük bir kısmının aşılması güç olan bir olumsuz hâlden kaynaklandığı bilinmektedir. Dolayısıyla insanların terk-i diyar etmesi için ortaya çıkan sebebin tahammül edilemez boyutlara gelmesi beklenir. Ortaya çıkan sebep tahammül edilemez boyutlara ulaştığında, insanların daha rahat, emin ve güvenli yaşadığı

bir coğrafyaya göç etmesi doğaldır. İnsanlar göç etme mecburiyetinde kaldıklarında yaşadıkları yerin coğrafi özellikler bakımından çok farklı bir yerde olmasını arzu etmezler. Yani deniz kenarında yaşayanların yüksek ve karasal iklimin hüküm sürdüğü bir yerde yeni yaşam alanlarını kurmaları çok zordur. Bunun tersi için de aynı handicap söz konusudur. Tarla tarımı yapan birisinin, bir sahil yerleşme yerinde deniz ve deniz ürünleri ile ilgili bir faaliyette bulunması yolunda alacağı bir karar da çok zordur. Bu değerlendirmeler çerçevesinde Konya ve Karaman Eyaleti dahilinde yaşayan insanların çiftini çubuğunu bırakıp, tabiri caiz ise sudan bir sebeple başka diyarlara göç etme arzusu içinde bulundukları yaygın bir davranış biçimi olmamıştır. Toroslarda yaşayan Yörük grupların yaylak ve kışlak mahalli arasında gidip gelen ve tamamıyla hayvancılığa dayanan bir hayat tarzına sahip olmaları, onların da herhangi bir sebeple alelacele yer değiştirmelerini zorlaştırmıştır. Yukarıda açıklamaya çalıştığımız üzere Konya ve Karaman Eyaleti sürekli bir salgın hastalık odağı değildir. Ancak belli tarihlerde ciddi salgın olaylarına sahne olduğu da bilinmektedir. Bu bağlamda salgın olayları görülse de buna bağlı olarak göç hareketlerinin çok yoğun olmadığı söylenebilir.

Osmanlı döneminde salgın hastalık bağlantılı olarak Konya ve havalisinde yaşanan göç olayları hakkında kronolojik olarak şunları söyleyebiliriz:

Karaman Eyaleti sınırları içinde yaşayan bir kısım halkın salgın hastalıklar sebebiyle başka yerlere göç ettikleri ilgili ilk bilgilerimiz 1565 yılına aittir. Karaman Eyaleti'nde muhtemelen 1565 yılının önceki yılında başlayan ve etkilerini 1565 yılında da gösteren veba salgını sırasında halkın bir kısmının bulunduğu yerleri terk ederek başka yerlere göç ettikleri anlaşılmaktadır. 1565 yılı sonbaharında Karaman'da eşkiya teftişi görevinde bulunan Beyşehir sancakbeyi Bayezid Bey'e gönderilen bir hükümden Karaman'ın bir kısmının veba (tâ'ün) salgını ile karşı karşıya olduğu, vebadan ölen

kişilerin evlerinin boş kaldığı kaçıp gitmeye kadir olanların ise sıhhatli olduğu duyulan yerlere göç ettiği tespit edilmektedir. Bayezid Bey'den durum anlatıldığı gibi ise teftiş görevini erteleyip Beyşehir Sancağı'na geri dönmesi istenmiştir (Bkz. Ek-1). Bu salgının olduğunu öğrendiğimiz hükümdeki ifadeler, insanların evlerini terk edecekleri boyutta bir veba salgınına ortaya koymaktadır. İnsanlar veba salgının yaşanmadığı, kendilerince daha sağlıklı olan yerlere göç etmeyi uygun bulmuşlardır. Ancak hükmün münderecatından göçün hangi boyutlarda gerçekleştiği ve hangi dine mensup insanların göç ettiğine dair bir bilgiye tesadüf edilememektedir.

1570-1572 yıllarında yaşanan veba salgını sırasında birçok ölüm hadisesinin yaşandığı anlaşılrsa da Konya ve çevresinden bir göç hareketi olup olmadığına dair bir bilgiye tesadüf edilememektedir.

Salgın hastalıkların 1520-1580 yılları arasında Konya ve çevresinde veya Karaman (Ortagüney Anadolu) göç yoluyla bir nüfus kaybına etki etmediği anlaşılmaktadır. Çünkü bu süreçte ciddi bir nüfus artışı söz konusudur. Bu bölgeden bir göç hadisesi yaşanmış olsa bile bunun çok düşük boyutlarda ve iç göç kapsamında değerlendirilebileceğini söyleyebiliriz. Nitekim, 1520-1530'larda 750.000 olarak tahmin Karaman Vilayeti nüfusu, 1570-1580'lerde 1,3 milyona yükselmiştir.

Sadece Konya merkezli düşünüldüğünde 1520-1530'larda 6.185 olan Konya şehir nüfusunun, 1571-1580'lerde 15.356 olduğu tahmin edilmektedir. Bu sayı 1584 yılı Konya mufassal tahrir defterindeki verilerden hareketle tahminen 18.491 olarak hesaplanmaktadır. 18. yüzyılda yaşanan iki veba salgınının Konya ve Karaman Vilayeti dahilinde yaşayan insanların küçük bir kısmının yerlerini terk etmesine sebep olduğu net bir şekilde anlaşılmaktadır.

1742 yılında Konya ve Larendede çevresinde yaşanan veba salgını ve kıtlık sebebiyle bir kısım köy ahalisinin veba ve kıtlıktan dolayı yerlerini terk ettikleri görülmektedir. Larendede kazasına bağlı Sultan Selim Han Evkafı

köylerinden olan Sıdrova köyünün ahalisi de dağılmış ve 1 avarız hanesi olarak kabul edilmiş vergilerinin tahsili gerçekleşmemiştir. Bu 1 hane, Larende kazasının asıl hanelerine ilave olunmuştur. Dolayısıyla kaçan halkın vergisi bir anlamda kalanların üzerine yüklenmiştir. Bu konu ile ilgili yapılan bir dizi yazışmadan anlaşıldığı kadarıyla veba şiddetlidir. Halkın bir kısmı ölmüş, bir kısmı ise köylerini tamamen terk etmiştir. Başka bir yere göç etmeye kudreti ve maddi gücü olmayan bir iki kişi kalmış, onların da bırakın vergi ödemeyi kendi nafakalarını bile temin etmekten çok uzak oldukları anlaşılmıştır. Larende nâibinin durumu merkeze bildiren arzında köyde kalan reayanın da tahammüllerine göre vergilerini vermesi teklif edilmiş, defterdar gibi mali bürokratların da görüşlerine başvurulmuştur. Hiç şüphe yok ki Sıdrova köyünü vuran salgın, diğer köylerde veya yerleşim yerlerinde de etkili olmuştur.

1764 yılı başlarında Karaman Vilayeti dahilinde bulunan Bozulus Türkmân Cemaati'ne mensup unsurlar veba illeti sebebiyle Anadolu, Aydın, Karaman, Sivas, Ankara, Hüdevendigâr, Saruhan ve Sultanönü taraflarına dağılmışlardır. Bu konu ile ilgili yazışmalardan Bozulus Türkmân Cemaati içerisindeki Kara Halil, İzzeddin, Keşne, Süleyman Hacı, Hamza Hacı, Emrüdlü, Danişmendli ve Ortacıyan (Ebuhi ile birlikte) cemaatlerinin bulundukları yerleri terk ettikleri anlaşılmaktadır. Bu göç hadisesinin hangi boyutlarda olduğu kaç kişinin göç ettiğini net olarak tespit etmek güçtür. Ancak yıllık 7.991 gurusu olan Bozulus Türkmân mukataası gelirin 5.889 akçeye düştüğü dikkate alınırsa, Bozulus Türkmân Cemaati'nin yaklaşık % 75'inin eyalet içi veya eyalet dışındaki çevre yerlere dağıldıkları söylenebilir. Bu unsurların gittikleri yerlerde kayıt dışı kalmaları ve hatta birtakım eşkiya grupları ile birlikte hareket ettikleri de vurgulanarak, buradaki yöneticilerin bunları tespit edip Esbkeşân Mukataası kaleminde Turgudlu Kazası köylerinden Atlandı olarak bilinen ancak Defter-i Hâkânî'de Kızılmişân olarak kaydedilen derbendci köye yerleştirilmeleri

mukataa sahibi tarafından talep edilmiştir. Bu talebin hilafına emir verilerek, bahse konu cemaatlerin Konya Sancağı'ndaki Sefür Köyü derbendine derbenci yazılmaları konusunda 20 Şubat 1764 tarihli bir emir-i şerif çıkmıştır.

Şunu belirtelim ki hayat tarzları sebebiyle salgın hastalıklara ya-kalanma riski oldukça fazla olan konar-göçer unsurların kendilerine veya hayvanlarına bulaşabilecek bir salgın hastalıktan kurtulmak maksadıyla bulundukları yerlerden hızla uzaklaşmak gibi tavır göstermeleri yadırganacak bir durum değildir. Nitekim konar-göçerlerin can ve mal kaybı yaşadıkları birçok salgına hastalıklar, eşkiya baskınları veya benzer beşeri veya doğal sebeplerle Yörüklerin ciddi zararlara uğramaları halinde koyun ve insan sayısında bir azalma söz konusu olursa aşiretlerin müracaatı halinde yeni vergi tahrirleri yapıldı. Bu süreç içerisinde çeşitli muafiyetler de getirilebiliyordu. Yukarıda veba salgınları içerisinde zikrettiğimiz ve muhtemelen 1825 yılında başlayan salgın neredeyse bütün Konya havalisini içerisine almış Tarsus ve Adana'ya kadar uzanmıştır. 1828 yılında da halen etkisi hissedilen salgın özellikle Toroslar'ın merkezindeki Mut'u adeta kasıp kavurmuş ve üzücü sonuçları ağıtlara konu olmuştur. H. 1243 (M. 1827-1828) yılına tarihlenen ve Hasan adlı bir halk ozanının yazdığı ağıt tarzı şiir salgının halk üzerinde yarattığı etki ve boyutlarını yansıtmak bakımından kıymetli haizdir. Bu bakımdan aşağıda aynen vermi-yi uygun görüyoruz.

*Gelin ağalar bir tarih eyleyek
Bin iki yüz kırk üç oldu bu sene
Medet Allah, insanın devri döndü
Cümle âlem ağlaşırlar bu sene
Felek benim dört yanımdan taşıladı
Gelin, kızdan, koç yiğitten başladı
Kadir Mevlâm hak emrini işledi
Hidâyet Mevlâ'dan geldi bu sene
Emir Mevlâ'dandır, evler yıkıldı
Nice ana, baba belî büküldü
Koç yiğitler katar ile çekildi
Şehitler bayrağın çekti bu sene
Gitti koç yiğitler, ağlar anası
İş Mevlâ'dan geldi, nedir çaresi*

*Sağ u sol yanında veba yarası
Kudret hançerini vurdu bu sene
Umudum kalmadı oğlana, kıza
Okundu da defteri çıktı yüze
Vuralım kardaşlar yumruğu yüze
Ala gözden yaşlar aktı bu sene
Ecel oku cümlemizin başında
Gündüz hayalimde gece düşümde
Bir ben değil, cümle âlem başında
Âleme bir ateş düştü bu sene
Kadir Mevlâm, durmayup insan alır
Kimi hasta düşmüş, kimi de ölür
Hidâyet Mevlâ'dan elden ne gelir
Çok mâmur lar viran kaldı bu sene
Kimi de gelmiş ah çeküp oturur
Sevgili olanlar yârin göçürür
Kimi yuvasından yavru uçurur
Çok mâsumlar viran kaldı bu sene
Hasan'ım der, kendi kendin şaşırır
Göz yaşıyla deryaları taşırır
İnsanın tâciri gelmiş deşirir
Cümle veresiye alır bu sene*

Bu ağıt, salgın hakkında önemli ipuçları vermektedir. Ağıtın her mısraında veba salgının şiddetli olduğu net bir şekilde anlaşılmaktadır. Esas konumuz olan göç hususunda ise yaşlı olanların kaderine razı olarak yerinde oturduğunu, "Sevgili olanlar yârin göçürür" ifadesiyle de genç sayılabilecek bir zümrenin kaçmayı yeğledikleri yani göç ettikleri vurgusu vardır.

Şiirde anlatılan ve verilen mesajlar bir yana, diğer kaynaklarda da zikredilen ve neredeyse 8-10 yıl bölgede etkili veba salgını sebebiyle göç hareketlerinin kaçınılmaz olarak yaşandığını söylemek yanlış olmasa gerek.

Konya ve çevresinde veba kaynaklı yaşanan bu göç olaylarının yanı sıra çok etkili ve kapsamlı olmasa da sıtma hastalığı bağlantılı birtakım göç hadiselerinin yaşandığı gözlemlenmiştir. Konya sınırları içerisindeki Beyşehir Gölü önemli sıtma odaklarından biriydi. Yukarıda dikkat çekilen ve Konya'da yaşandığı kaydedilen 1868, 1878 ve 1893 sıtma salgınlarının Beyşehir Gölü merkezli olduğunu düşünüyoruz.

1900'lü yıllarda buraya yerleşen Çeçenler'in sıtma hastalığından muzdarip oldukları için yakın mesafeli bir iç göç yaşadıkları da tespit edilmektedir.

20. yüzyılın başlarında Beyşehir Gölü

civarında sazlık kenarlarında bulunan köylerin özellikle çocuk ölümlerine sebebiyet vermesi bu köylerin nüfusunda ciddi azalmalara sebep olmuştur. Mesela, 19. yüzyılın son on yılında Beyşehir Gölü kıyısındaki Kireli Köyü'nün nüfusu 500-600 hane iken 1909 yılında 200 haneye düşmüştür. Bu nüfus azalmasının her ne kadar salgın hastalığın doğal bir sonucu olduğu düşünülse de, birçok bakımdan bir cazibe merkezi olması gereken göl çevresindeki nüfus azalmasının bir kısmının göçler sebebiyle olabileceğini de göz ardı etmemek lazımdır.

Sonuç

Salgın hastalık odakları bağlamında değerlendirildiğinde, Anadolu coğrafyasındaki Konya merkezli Karaman Vilayeti'nin geçici veba odakları içerisinde olduğu kabul edilir. Karaman Vilayeti; Toros Dağları, Konya Ovası ve Akdeniz sahilleri gibi farklı karakterdeki coğrafyaları içerisinde barındırır. Bu özelliğinden dolayı Konya/Karaman insanının iştiğal alanı içerisinde daha çok tarla ve bahçe tarımı ile hayvancılığı görmek mümkündür. Karaman Vilayeti'nde bir kısım halk yerleşik hayat sürerken, bir kısmı da konar-göçer olarak yaylak-kışlak arasında gidip geliyordu. Her iki hayatın da meşakkatli yanları olmasına rağmen, insanların uzun yılların alışkanlığıyla doğup büyüdükleri yerlerde nesil be-

nesil yaşama arzusu içinde oldukları görülür. Bu bakımdan insanların her zaman ve şartta, doğup büyüdükleri coğrafyayı terk etmelerinin çok da kolay olmadığını söylemek gerekir. Karaman Eyaleti sınırları içerisinde yaşayan insanların salgın hastalıklara maruz kalsa da çok ciddi manada bir göç yaşadığını söylemek zordur. Bunun temel sebebi, insanların yerini-yurdunu, işini-aşını ve evini-barkını gideceği yerde aynen veya kısmen bulup bulamayacağı endişesidir. Bunun elbette ki sosyo-psikolojik başka sebepleri de vardır. Ayrıca bölgede yaşayan kahir ekseriyetteki Müslüman nüfusun kadercı bir yaklaşım ile Allah'tan gelen bu musibeti çok da sorgulamadan kabullendiği ve ölürse Cennet'le mükâfatlandıracağı gibi vebaya yüklediği kutsi bir değer de vardı.

Bu çerçevede düşünüldüğünde ve değerlendirildiğinde, Konya ve havalisinde yaşanan veba veya diğer salgın hastalıklar sebebiyle, çok büyük boyutlu ve ağırlıklı olarak bir nüfusun bir yerden kalkıp çok daha farklı bir coğrafyaya gittiği şeklindeki bir göçten söz etmek mümkün gözükmemektedir. Karaman Eyaleti'nde yaşanan salgın hastalıklar sonucu bir kısım halk elbette daha sağlıklı buldukları coğrafyalara kaçmıştır. Ama kaçılan bu coğrafyalar çoğunlukla eyalet içi yerler olmuştur. 1764 salgınında ko-

nar-göçer cemaatlerden bir kısmının Ankara, Aydın, Sivas, Bursa, Manisa ve Eskişehir taraflarına gitmeleri, Konya havalisinden en uzun mesafeli ve en kapsamlı bir yer değiştirme olarak görülmektedir. Osmanlı iskân politikası ve uygulamalarında her isteyen oturduğu yeri terk edip bir başka yere topluca gitmesi mümkün değildi. Çünkü bunlar vergi mükellefi idi ve ödedikleri vergiler mukataa ve iltizama konu oluyordu. Konar-göçerler ancak devletin izin verdiği ölçüde yer değiştirebilirlerdi aksi halde ciddi ve sıkı bir takibata uğruyorlardı. Nitekim 1764 salgını sırasında Konya ve çevresini terk eden Bozulus Türkmân cemaatlerinden 8 cemaat, gittikleri yerlerden getirtilerek devletin uygun gördüğü yerlere derbentçi yazılmışlardır. Bu mülahazalar çerçevesinde Konya ve çevresinde salgın hastalıkların kendi doğası ve mecrasında, sürekli olmasa da geçici olarak kendini gösterdiği söylenebilir. Ancak bu boy gösterişin sonucunda Konya ve çevresinin demografik yapısında köklü, kalıcı ve olumsuz yönde seyreden bir değişimden söz etmek zordur. 16. yüzyılın başlarındaki nüfusun yüzyılın son çeyreğinde neredeyse % 80 oranında artması, Konya'nın göç vermeyip göç aldığını, hatta başka yerlerdeki salgın hastalık mağdurlarının sığınacakları bir cazibe merkezi olduğunu düşündürmektedir.

KAYNAKLAR

- 1- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı (BOA)
a- Mühimme Defterleri (MD)
No: 5, 12, 19, 35
b- Cevdet Tasnifi
C. ZB., Dosya No: 33, Gömlek No: 1614.
C.ML., Dosya No: 535, Gömlek No: 21977
2- Kaynak Eserler
NAİMA MUSTAFA EFENDİ, Tarih-i Na'ima, Hazırlayan: Mehmet İpşirli, C. II, TTK yay., Ankara 2007.
Topçular Kâtibi 'Abdülkâdir (Kadri) Efendi Tarihi (Metin ve Tahlil), C. I, Yayına Hazırlayan: Ziya Yılmaz, TTK yay., Ankara 2003.
3- Araştırma/İnceleme Eserler
AKAY, Tolga, "II. Abdülhamid Döneminde Konya Ovası Sulama Projesi'nin İnşasıyla Yaşanan Sıtma Salgını ve Alınan Tedbirler", Tarihîsel Süreçte Anadolu'da Sıtma, Editörler: Şükran Köse, Çağrı Büke, Fevzi Çakmak, Eren Akçiçek, Gece Kitaplığı yay., Ankara, 2017, s. 247-258.
ERGENÇ, Özer; Osmanlı Klasik Dönemi Kent Tarihçiliğine Katkı XVI. Yüzyılda Ankara ve Konya, Ankara Enstitüsü Vakfı yay., Ankara,

- Ocak 1995.
ERTAŞ, Mehmet Yaşar -Fatma Yıldız, "19. Yüzyılda Anadolu'da Sıtma'nın Görüldüğü Yerler ve Alınan Önlemler", Tarihîsel Süreçte Anadolu'da Sıtma, Editörler: Şükran Köse, Çağrı Büke, Fevzi Çakmak, Eren Akçiçek, Gece Kitaplığı yay., Ankara, 2017.
GÜNDÜZ, Tufan; "Konar-Göçer", TDV İslâm Ansiklopedisi, C. 26, İstanbul, 2002, s. 161-163.
KILIÇ, Orhan, Genel Hatlarıyla Dünyada ve Osmanlı Devleti'nde Salgın Hastalıklar, Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi yay., Elazığ, 2004.
KILIÇ, Orhan, "Orta ve Yeniçağlarda Salgın Hastalıklar, Göç ve İskân", Geçmişten Günümüze Göç II, Editör: Osman Köse, Canik Belediyesi Kültür Yayınları Yayın No: 55-17-01, Samsun, 2017, s. 1237-1247.
KILIÇ, Orhan; "Yaylak ve Kışlak Arasında Geçen Bir Ömür: Toroslar'da Yörük Olmak", Ermenek Araştırmaları-I, Editörler: Hüseyin Muşmal, Ü. Erol Yüksel, Mehmet Ali Kapan, Palet yay., Konya, Aralık 2018, s. 297-310.
MUŞMAL, Hüseyin -Berna Korucu Üçüncü, "XIX. Ve XX. Yüzyılda Beyşehir Gölü Çevre-

- sinde Görülen Sıtma Hastalığı ve Hastalığa Karşı Alınan Bazı Önlemler", Tarihîsel Süreçte Anadolu'da Sıtma, Editörler: Şükran Köse, Çağrı Büke, Fevzi Çakmak, Eren Akçiçek, Gece Kitaplığı yay., Ankara, 2017, s. 517-533.
ÖZTELLİ, Cahit, Uyan Padişahı!, İstanbul, 1976.
PANZAC, Daniel, Osmanlı İmparatorluğu'nda Veba (1700-1850), Çeviren: Serap Yılmaz, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, Ekim 1997.
VARLIK, Nühket, Akdeniz Dünyasında ve Osmanlılarda Veba (1347-1600), Çeviri: Hazal Yalın, Kitap Yayınevi, 1. Baskı, İstanbul, Kasım 2017.
WHITE, Sam, Osmanlı'da İsyan İklimi Erken Modern Dönemde Celâli İsyanları, Çeviren, Nurettin Elhüseyni, Alfa/Tarih yay., İstanbul, Ekim 2013.
YALMAN (YALKIN), Ali Rıza, Cenupta Türkmen Oymakları I, Hazırlayan: Sabahat Emir, Kültür Bakanlığı yay., Ankara, 1977.
Not: Bu makale KTO Konya Kitabı XVII Geçmişten Günümüze Göçler I. Cilt 333. Sayfada yayınlanmıştır.

Büşra AYDIN

KTO Karatay Üniversitesi

İslam Ekonomisi ve Finans Bölümü Öğrencisi

KAPİTALİST EKONOMİK
SİSTEM VEİSLAM EKONOMİSİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI

Pek çok müslüman alim İslam'ın müstakil bir ekonomik sistem olduğunu savunmayı denemiştir. Bunların içinden en etkili olan isimlerden Muhammed İkbal şiirleri aracılığıyla, kapitalizm ve sosyalizmle karşılaştırdığında İslam'ın müstakil bir ekonomik sistem sunduğuna dair bir farkındalık oluşturmayı denemiştir. Aralarında Mevdudî, Seyyid Kutup, Bâkır es-Sadr gibi dikkate değer isimlerinde literatür çalışmaları da olmuştur. Bu düşüncüler, riba yasağı, zekat yükümlülüğü, tüketici ve ticari davranış düzenlemelerinde helal ve haram kavramı, özel mülkiyetin sınırlandırılması gibi ayırıcı özellikleri olarak atıfta bulunmuşlardır. Bu konuda İslâm Ekonomisi ve Finans Bölüm başkanı Prof. Dr. Hamdi Döndüren'in değerlendirmesi şöyledir:

Ekonomi (oikonomia) kelimesi, Latince bir sözcük olup, başlangıçta "ev ve çiftlik yönetimi" ni ifade etmek üzere kullanılmıştır. Bu konuda Sokrat'ın yaptığı tanım şöyledir: "Ev hanımı, evin ortak esenliği için gerekli olan unsurun yarısını teşkil eder. Erkek, çalışmasıyla elde ettiği kazancı eve getirir, kadın onu gerektirdiği şekilde ev ihtiyaçları için kullanır. Eğer bu kullanım yerinde ise ev mutlu, aksi halde çökmeğe mahkum olur." (Türk Ansik., "İktisat" mad., MEB,

Ankara 1972).

Bu tanıma, İslâm'ın manevi bir açılım getirdiği görülür. Hz. Aîşe'den; "Rasulullah buyurdu ki, bir kadın ev için yapacağı harcamayı doğrulukla yaparsa, infak ecir alır, kocası da bu parayı kazandığı için sadaka sevabı alır, veznedar da bunun gibi sadaka sevabı alır. Bunların birinin alacağı ecir, diğerinkini etkilemez." (Zeylaî, Nasb, III, 475)

İktisadi ve ticari hayat genel olarak emanet ve vekâlet ilişkisine dayandığı için, bu konuda sorumluluk üstlenenlerin, dürüst davranmasının karşılığı olarak kazanacakları ecir, başka bir hadiste şöyle ifade edilmiştir: "Bir veznedar, elinin altındaki emanetleri (mal ve parayı), gönül hoşluğu ile hak sahiplerine ulaştırırsa, bunları sadaka olarak dağıtmış gibi ecir alır." (Buhârî, İcâre, 1, Vekâle, 16; Müslim, Zekât, 79; Nesâî, Zekât, 57, 67)

Buna göre İslâm iktisadı şu şekilde tanımlanabilir: Ekonomik kaynakların aşırılığa düşmeden, israf ve saçıp-savurma olmadan meşrû ve en verimli bir şekilde elde etme, üretme, dağıtma ve kullanma ölçü ve sınırlarını inceleyen bir ilimdir. (Döndüren, Hamdi, İslâmî Ölçülerle Ticaret Rehberi, s. 30, 32)

İslam İktisadını sosyal bir bilim olarak geliştirme hareketi, İslami

ekonomik sistemi çalışma ve onu, günümüzde uygulama hedefiyle güdülenmiştir. Son on yıl içinde yaşanan finansal krizler, ekonomi ve finans alanında yeni arayışlara yöneltmiş, İslam Ekonomisi ve Finansı birçok ülke ve araştırmacı tarafından gündeme alınmıştır. Özellikle başta İngiltere olmak üzere Amerika ve diğer Avrupa ülkelerinde sistem mercek altına alınıp, çalışma grupları kurulmakta ve bu sistem ayrıntılı bir şekilde incelenmektedir.

Sovyetler birliğinin dağılması ve Çin hariç bütün eski sosyalist devletlerin kapitalizmi benimsemesiyle sosyalizm neredeyse yok olduğu için dünyaya hakim olan sistem kapitalizmdir. Hatta Çin bile kapitalizme yakınlaşmak için aşamalı olarak kendi ekonomik sisteminde değişiklik yapmaktadır. İslamî ekonomik sistemle gerçek kıyaslanacak -eğer varsa- olan kapitalizmdir.

Özel Mülkiyet

Kapitalist ekonomik sistemde özel mülkiyet insan sahipliğine verilirken, İslam Ekonomisinde mülkün sahibi Allah'tır, insan yalnızca mülkün emanetçisi konumuna sahiptir. Mülkiyetin mahiyeti Kur'an-ı Kerim'de şu şekildedir: "Göklerde ve yerde ne varsa Allah'a aittir." (2/284) Kainatta yaratılan her şeyin sahibi şüphesiz ki Allah'tır. İnsana faydalanılması ama-

cıyla yetki verilmiştir. Kapitalist ekonomik sistemde özel mülkiyetin sınırları çizilmemiştir. İslam Ekonomisi ise özel mülkiyetin belli ellerde toplanmasını yasaklamıştır. Kuran'da Servet birikimi Haşr suresi 7.ayette "o mallar, içinizden yalnız zenginler arasında dolaşan bir servet haline gelmesin" şeklinde ifade edilmiş olup Tevbe suresi 34. aayette "altın ve gümüş biriktirip gizleyerek onları Allah yolunda harcamayanları elemli bir azapla müjdele" denilerek mal, mülk ve para birikiminin Allah için toplum yararına sarf edilmesi istenmiştir. İslam'ın bu bakış açısı da kapitalist sistemde varolan burjuvazi sınıfının oluşumuna da engel olmuştur.

İslam toplumu ve insanı birbirini ezmeyecek şekilde inşaa etmiştir. Komünizm, bireyi toplum için feda etmiş, kapitalizmde toplumu birey için feda etmiştir. İslam, arada bir denge oluşturmak ve bireyi, topluma karşı korumak için öbür hakların yanında ona mülkiyet hakkı da tanımıştır. Buna karşılık toplumu korumak içinde bu hakkı edinmekte ve kullanmakta birçok kayıtlar, şartlar ve sınırlar koymuş, toplumu da büsbütün pasif bir toplum halinde bırakmamıştır.

Seçim ve Teşebbüs Özgürlüğü

Kapitalist ekonomik sistemde bireyler diledikleri seçimi yapmada hakkı olduğu gibi İslam ekonomisinde de seçim insana bırakılmıştır. Bu hak İslam ekonomisinde bireylerin sınırsız harcama yapacakları anlamına gelmez çünkü İslam'da israf yasağı olduğu gibi İslam insanın iktisadi hayatında da ahlaki ve manevi değerlerini düşünmesini ister. Bireylerin özgürlükleri sosyal sonuçlardan hiçbir zaman bağımsız olmadığı için harcama yaparken mutlaka toplum çıkarları da hesaba katmalıdır. Eğer bu alışveriş toplumun çıkarına zarar veriyorsa İslam bu duruma müdahale ederek kısıtlamalar getirmektedir. Kapitalist ekonomik sistemde ise bireyler her türlü ticari faaliyetlerinde dış zorlama ve baskıyla karşılaşmazlar. Toplumun sosyal çıkarları gözetiliyor olsa dahi ahlaki ve manevi değerlerin piyasayı etkilemesi söz konusu değildir.

Kapitalist sistemin olmazsa olmazlarından biri de teşebbüs özgürlüğü adını verdiğimiz; üretim yapma ve yaptığı ürünü dilediği gibi satmasıdır. Sistem devleti yalnızca organizatör olarak gördüğünden piyasada zorlama ve baskı yoktur. İslam ekonomisinde devleti organizatör olarak gördüğünden, kapitalist sistemle bakış açısı benzer denebilir. Ayrıldığı nokta ise Müslümanların bir teşebbüste bulunurken hırs, açgözlülük ve ihtirasa yer vermemeleri zorunludur.

Kişisel Çıkar

Kapitalist ekonomik sistemde sadece kişisel çıkara değer verilir ama ahlaki ve ekolojiyi dürüst bir akılla gözetmeyen kişisel menfaat, doğanın ve yerel toplumların yok oluşuna, istismara, savaşa ve bütün insanlığın yıkılışına sebep olur. Kişisel çıkar, kapitalistleri her yerde mutlaka sadece menfaatleri için diğer insanlara ve doğaya karşı verilen zararı önemsemeden kâr peşinde koşmalarına zorlar. İslam ekonomisinde ise toplum yararı kişisel çıkardan üstün tutulur. İslam'da ki insan tipi sadece kendi çıkarını düşünen ve bu doğrultuda hareket eden rasyonel insan veya faydacı insan denilen "homo economicus"a oldukça uzaktır. Önemli olanın Allah'ın rızasını kazanmak olduğu ve açgözlülüğten, maddi ihtirastan, sadece kişisel çıkarı düşünmekten uzak bir insan modeli yalnızca "İslam ekonomisi"nde mevcuttur.

Faiz ve Kâr

Riba gibi yasaklayıcı önlemler, önceden belirlenen faiz, haksız kazanç olduğundan ve üretken bir ekonomik faaliyetin bir sonucu olmadığından dolayı yasaktır. İslam ekonomisi kar ve zararı paylaşmayı, risk almayı, önceden belirlenen sermayeyi paylaşmayı amaçlar. Bireylerin ekonomiye aktif bir şekilde entegre olmaları için motive eder. Faizi yasaklamanın amacı sadece sosyal adaleti sağlamak değil aynı zamanda sosyal optimalin yanı sıra ekonomik optimali gerçekleştirmektir.

SONUÇ

İslam ekonomisinde toplumun çıkarı her durumda kişisel çıkardan ön planda tutulmaktadır. Kapitalist sistemde olduğu gibi bireylere ve-

rilen özgürlüğün toplumsal çıkarı olumsuz etkilemesine izin verilmez. Birey yaptığı her türlü ekonomik faaliyetinde kişisel çıkarıyla birlikte toplum çıkarını da gözetmekle mükellef kılınmıştır. İslam ekonomisi özel mülkiyette serbestlik tanıdığı halde buna bir sınırlandırma getirerek, servetin birikimine mani olmuştur. Ayrıca insanların sahip oldukları servetin sınırsız harcanması da israf yasağı nedeniyle mümkün değildir. Bundan dolayı İslam ekonomisi servet birikimi yerine paylaşmayı, kişisel çıkar yerine toplumun çıkarını gözetmeyi esas alır. İslam'da tekelcilik ve karaborsacılık toplumun çıkarını gözetmek için yasaklanmış aynı zamanda narh uygulaması ile piyasada kalite denetimi de sağlanmıştır. Getirilen bu tip yasaklarla İslam ekonomisinin bireyin daha fazla kazanmasını sağlayan ve bireysel çıkarı gözetken değil toplumsal çıkarları koruyan bir yapıya sahip olduğunu görmekteyiz. Kapitalizm ve onun uygulama alanı olan Kapitalist ekonomik sistem, İslam dini ve onun ekonomik alana yansımaları olan İslam ekonomisi tam anlamıyla birbirine benzememektedir. Her iki sistemin de insana ve topluma bakış açısı birbirinden çok farklıdır. İslam ekonomisi bir kapitalist ekonomik değil; devletin de gerektiği durumlarda sisteme katkı sağladığı, paylaşımcı, toplumcu, insani ve ahlaki içeren bir ekonomik sistemdir.

KAYNAKÇA

- Khan, M.A. (2018) "İslam İktisadi Meseleleri", (s.99-100)
Tabakoğlu, Ahmet (2010) "İslam İktisadına Giriş", Dergah Yayınları
Yeniçeri, Celal (1980), "İslam İktisadının Esasları", Şamil Yayınevi
Qazi, Bilal Ahmed (2015), "İslam İktisadi ve Piyasa", İGİAD Yayınları
Acar, Mustafa (2010) "Serbest Piyasa Ekonomisi ve İslam'daki Algılaşması", Kondrad-Adenauer-Stiftung Yayını.
Döndüren, Hamdi, İslâmî Ölçülerle Ticaret Rehberi, Erkam Yayınevi, İstanbul 2014; Delileriyle Ticaret ve İktisat İlmihi, Erkam Yayınevi, İstanbul 2005.

TÜRKİYE'NİN EKONOMİK GÖRÜNÜMÜ

ENFLASYON

Aylık
%0,57

Yıllık
%11,86

Mart 2020 - TÜFE

BÜYÜME

Çeyrek Büyüme
%+0,9

2019

İŞSİZLİK

İşsizlik Oranı
%13,7

2019

DIŞ TİCARET

İhracat Aylık (%)
%+2,3

İthalat Aylık (%)
%+9,8

Şubat 2020

BÜTÇE

Aylık Açık
86,1 Milyar TL

Faiz Dışı Açık
2 Milyar TL

Şubat 2020

CARİ AÇIK

Aylık Açık
- 117 Milyon \$

Yıllık Açık
- 1,2 Milyar \$

Şubat 2020

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

Yıllık Değişim
%+7,5

Şubat 2020

KAPASİTE KULLANIMI

Aylık Değişim
-0,7 puan

Mart 2020

TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ

Aylık
%+1,7

Mart 2020

KONUT SATIŞLARI

Yıllık
%3,4

Şubat 2020

FİNANSAL YATIRIM

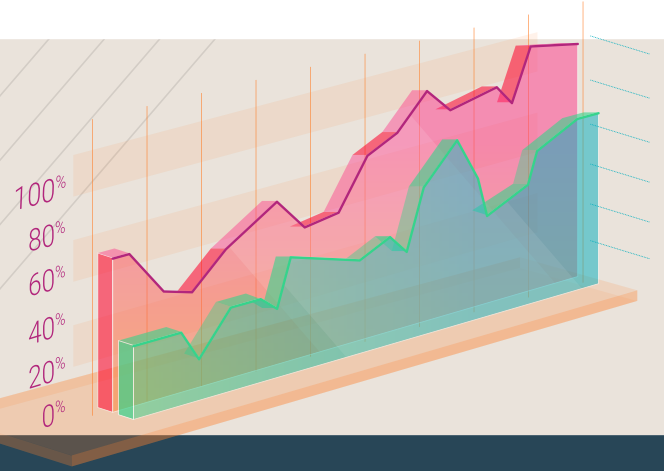
En Yüksek Getiri Euro
%5,41

Mart 2020

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

Hakan KARAGÖZ

KTO-Ekonomik Araştırmalar ve Proje Uzmanı

ENFLASYON

Mart ayında TÜFE yıllık %11,86, aylık %0,57 arttı.

TÜFE'de (2003=100) 2020 yılı Mart ayında bir önceki aya göre %0,57, bir önceki yılın Aralık ayına göre %2,29, bir önceki yılın aynı ayına göre %11,86 ve on iki aylık ortalamalara göre %13,33 artış gerçekleşti.

TR52 Konya-Karaman Bölgesinde Mart ayında enflasyon yıllık %11,15 artış göstermiştir.

Yurt içi ÜFE, yıllık %8,50, aylık %0,87 arttı.

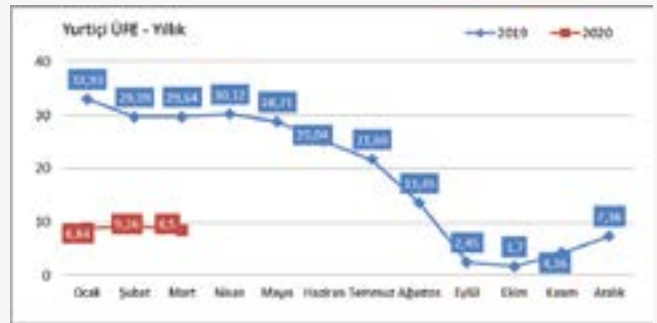
Yİ-ÜFE (2003=100) 2020 yılı Mart ayında bir önceki aya göre %0,87, bir önceki yılın Aralık ayına göre %3,22, bir önceki yılın aynı ayına göre %8,50 ve on iki aylık ortalamalara göre %12,61 artış gösterdi.

Kaynak: TÜİK

En Fazla Artan (Aylık)			En Fazla Azalan (Aylık)		
S.	Ürün Adı	Oran(%)	S.	Ürün Adı	Oran(%)
1	Temel eczacılık ürünleri	7,71	1	Kok ve rafine petrol ürünleri	-22,46
2	Ana metaller	3,39	2	Ham petrol ve doğalgaz	-14,79
3	Diğer mamul eşyalar	2,90	3	Tütün ürünleri	-3,74

Kaynak: TÜİK

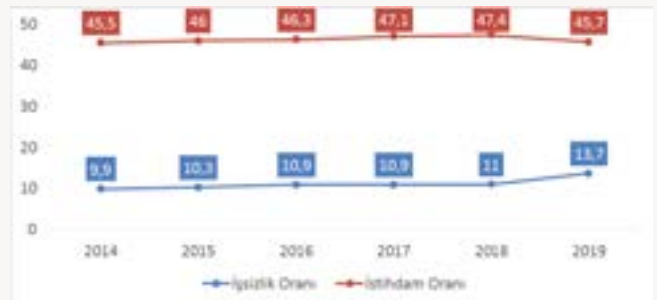
İmalat Sanayi					
En Fazla Artan (Aylık)			En Az Artan (Aylık)		
S	Sektör Adı	Oran	S	Sektör Adı	Oran
1	Temel eczacılık ürünleri	7,71	1	Kok ve rafine petrol ürünleri	-22,46
2	Ana metaller	3,39	2	Ham petrol ve doğalgaz	-14,79
3	Diğer mamul eşyalar	2,90	3	Tütün ürünleri	-3,74

İSTİHDAM VE İŞSİZLİK

2019 yılında işsizlik oranı %13,7.

Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2019 yılında bir önceki yıla göre 932 bin kişi artarak 4 milyon 469 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 2,7 puanlık artış ile %13,7 seviyesinde gerçekleşti. Tarım dışı işsizlik oranı 3,1 puanlık artış ile %16,0 oldu.

Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2019 yılı Aralık döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 92 bin kişi artarak 4 milyon 394 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 0,2 puanlık artış ile %13,7 seviyesinde gerçekleşti. Tarım dışı işsizlik oranı 0,2 puanlık artış ile %15,8 oldu.

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

Kaynak: TÜİK

Kaynak: Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

DIŞ TİCARET

Şubat ayında ihracat %2,3, ithalat %9,8 arttı.

Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı işbirliğiyle oluşturulan genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2020 yılı Şubat ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre %2,3 artarak 14 milyar 653 milyon dolar, ithalat %9,8 artarak 17 milyar 634 milyon dolar olarak gerçekleşti. Şubat ayında dış ticaret açığı %72,0 artarak 1 milyar 733 milyon dolardan 2 milyar 981 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2019 Şubat ayında %89,2 iken, 2020 Şubat ayında %83,1'e geriledi.

İhracatta Almanya, ithalatta Rusya ilk sırayı aldı

Şubat ayında ihracatta ilk sırayı Almanya aldı. Almanya'ya yapılan ihracat 1 milyar 341 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 906 milyon dolar ile Irak, 857 milyon dolar ile Birleşik Krallık, 766 milyon dolar ile İtalya ve 740 milyon dolar ile ABD takip etti. İlk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın %31,5'ini oluşturdu. İthalatta ise Rusya Federasyonu ilk sırayı aldı. Şubat ayında Rusya Federasyonu'ndan yapılan ithalat 1 milyar 714 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 1 milyar 712 milyon dolar ile Çin, 1 milyar 623 milyon dolar ile Almanya, 1 milyar 133 milyon dolar ile ABD ve 750 milyon dolar ile Irak izledi. İlk 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın %39,3'ünü oluşturdu.

Kaynak: TÜİK

MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ

Merkezi yönetim bütçe gelirleri Şubat ayı itibarıyla 86 milyar 136 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri 71 milyar 729 milyon TL, genel bütçe vergi dışı gelirleri ise 9 milyar 385 milyon TL olmuştur.

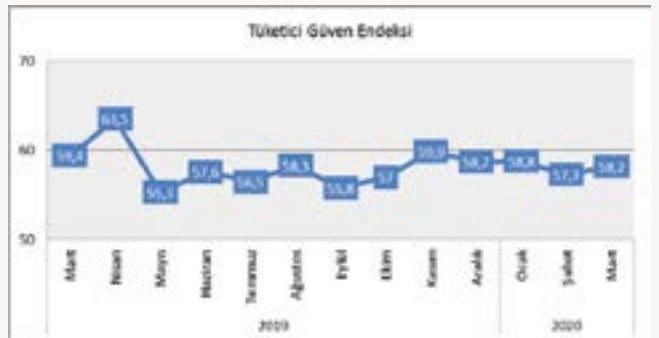
Merkezi yönetim bütçe giderleri Şubat ayı itibarıyla 93 milyar 499 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Faiz harcamaları 14 milyar 162 milyon TL, faiz hariç harcamalar ise 79 milyar 336 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Merkezi yönetim bütçesi 2019 yılı Şubat ayında 16 milyar 775 milyon TL açık vermiş iken 2020 yılı Şubat ayında 7 milyar 363 milyon TL açık vermiştir. 2019 yılı Şubat ayında 2 milyar 71 milyon TL faiz dışı açık verilmiş iken 2020 yılı Şubat ayında 6 milyar 800 milyon TL faiz dışı fazla verilmiştir.

TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ

2020 Mart ayında tüketici güveni azaldı.

Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası işbirliği ile yürütülen tüketici eğilim anketi sonuçlarından hesaplanan mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi, Mart ayında bir önceki aya göre %1,7 oranında arttı; Şubat ayında 57,3 olan endeks, Mart ayında 58,2 oldu.

Tüketici Güven endeksindeki artış; hanenin maddi durum ve işsiz sayısı beklentileri değerlendirmelerinin iyileştiğini göstermektedir.

Kaynak: TÜİK, Veriler, 2019 yılından itibaren mevsim etkilerinden arındırılmış şekilde yayınlanmaya başlanmıştır.

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

2020 Şubat ayında sanayi üretimi yıllık %7,5 arttı.

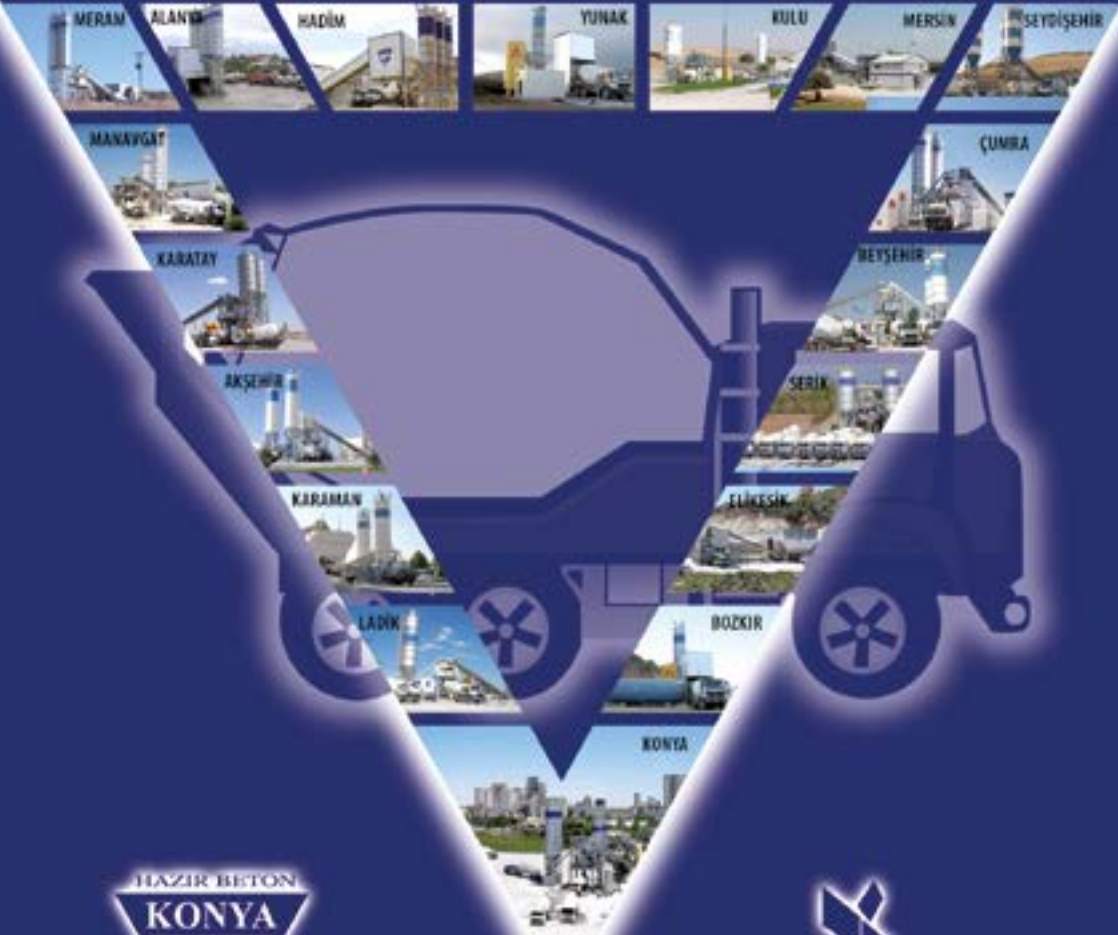
Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, 2020 yılı Şubat ayında (yıllık);

- Madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi %1,7,
- İmalat sanayi sektörü endeksi %8,
- Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %4,4 arttı.

Kaynak: TÜİK

HAZIR BETON KONYA

"Temel Sigortanız"

KONYA HAZIR BETON SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

Horozluhan Mh. Cihan Sk. No:15 42300 Selçuklu / KONYA | Tel : +90 (332) 346 03 69 - 70 | Fax: +90 (332) 346 16 12
www.konyahazirbeton.com.tr | konyahb@vicat.com.tr

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

KAPASİTE KULLANIM ORANI

2020 yılı Mart ayında imalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı, bir önceki aya göre 0,7 puan azalarak yüzde 75,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Kaynak: TCMB

DÖNEMSEL GAYRİ SAFİ YURT İÇİ HASILA

GSYH 2019 yılında %0,9 arttı.

Üretim yöntemine göre dört dönem toplamıyla elde edilen yıllık GSYH, zincirlenmiş hacim endeksi olarak (2009=100), 2019 yılında bir önceki yıla göre %0,9 arttı.

Üretim yöntemine göre cari fiyatlarla GSYH, 2019 yılında bir önceki yıla göre %14,9 artarak 4 trilyon 280 milyar 381 milyon TL oldu.

2019 yılında kişi başına GSYH cari fiyatlarla 51 834 TL, ABD doları cinsinden 9 127 olarak hesaplandı.

GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde; 2019 yılında bir önceki yıla göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak; finans ve sigorta faaliyetleri toplam katma değeri %7,4, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri %4,6, diğer hizmet faaliyetleri %3,7 ve tarım sektörü %3,3 arttı. İnşaat sektörü %8,6, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri ise %1,8 azaldı.

Kaynak: TÜİK

CARİ AÇIK

2020 Şubat ayında Cari denge, 1,2 milyar \$ açık vermiştir.

Cari işlemler açığı, bir önceki yılın Şubat ayında 117 milyon ABD doları açık veren cari işlemler hesabında, bu yılın aynı ayında 1.230 milyon ABD doları açık gerçekleşmiştir.

FİNANSAL YATIRIM ARAÇLARI

2020 Mart ayında finansal yatırımlar araçları arasında en yüksek aylık reel getiriye %5,41 oranlarıyla Euroda gerçekleşti. TÜFE ile indirildiğinde Amerikan Doları %3,92, külçe altın %3,21 ve mevduat faizi (brüt) %0,15 oranlarında kazandırırken; DİBS %1,33 ve BIST 100 endeksi %19,65 oranlarında yatırımcısına kaybettirdi.

KONUT SATIŞLARI

Türkiye'de 2020 Şubat ayında 108.670 konut satıldı

Türkiye genelinde konut satışları 2020 Mart ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %3,4 oranında artarak 108.670 oldu. Türkiye genelinde 2020 Mart ayında ipotekli konut satışları bir önceki yılın aynı ayına göre %90,4 oranında artış göstererek 43_329 oldu.

AFAD GÖNÜLLÜSÜ OL Ki

CANIN SAĞ OLSUN!

AFAD Gönüllüsü olalım, sevdiklerimize ve komşularımıza yardım edelim. Hayat kurtaralım.

f /afadbaskanlik

AFAD

Ayrıntılı bilgi için: www.afad.gov.tr

**AFETLERE
HAZIRLIK YILI**
#AfetlereHazırOl

KONYA EKONOMİK GÖSTERGELERİ

Perakende Güven Endeksi

Şubat 2020'ye göre

Konya

17,9 puan azaldı

Türkiye

7,1 puan azaldı

Mart 2019'a göre

Konya

8,4 puan azaldı

Türkiye

9,0 puan azaldı

Geçen aya göre;

Geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi

30,6 puan kötüleşti

Mevcut stok düzeyi

12,4 puan azaldı

Satış beklentisi

35,3 puan kötüleşti

Geçen yılın aynı dönemine göre;

- En yüksek düşüş: Tekstil, hazır giyim ve ayakkabı sektörü (19,8 puan)

Hizmetler Sektörü Güven Endeksi

Şubat 2020'ye göre

Konya

2,2 puan azaldı

Türkiye

2,6 puan azaldı

Mart 2019'a göre

Konya

19,4 puan arttı

Türkiye

9,5 puan arttı

Geçen aya göre;

Geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi

4,3 puan iyileşti

Geçtiğimiz 3 ayda hizmet talebi

3,7 puan kötüleşti

Talep beklentisi

7,3 puan kötüleşti

Geçen yılın aynı dönemine göre;

- En yüksek artış: Yayımcılık faaliyetleri sektörü (42,9 puan)
- Düşüş yalnızca: Oteller ve restoranlar sektörü (9,9 puan)

İnşaat Sektörü Güven Endeksi

Şubat 2020'ye göre

Konya

8,8 puan
azaldı

Türkiye

6,6 puan
arttı

Geçen aya göre;

Mevcut siparişlerin durumu

6,5 puan kötüleşti

Mart 2019'a göre

Konya

15,3 puan
arttı

Türkiye

24,3 puan
arttı

İstihdam beklentisi

11,0 puan kötüleşti

Geçen yılın aynı dönemine göre;

- Bina inşaatı sektörü 19,6 puan arttı
- Bina dışı yapıların inşaatı sektörü 6,3 puan azaldı
- Özel inşaat faaliyetleri sektörü 8,6 puan azaldı

İstihdam İzleme Bülteni (Aralık 2019)

Aralık 2018'e göre

Sigortalı ücretli çalışan sayısı

Konya

%2,0
arttı

Türkiye

%0,6
arttı

Esnaf sayısı

Konya

%1,8
arttı

Türkiye

%0,9
arttı

Çiftçi sayısı

Konya

%8,2
azaldı

Türkiye

%13,7
azaldı

Kamu çalışanı sayısı

Konya

%1,3
arttı

Türkiye

%2,3
arttı

Dış Ticaret Bülteni (Şubat 2020)

Ocak 2020'ye göre

İhracat

Konya

%2,1
arttı

Türkiye

%0,6
arttı

İthalat

Konya

%11,0
arttı

Türkiye

%8,0
azaldı

Şubat 2019'a göre

İhracat

Konya

%7,4
arttı

Türkiye

%2,6
arttı

İthalat

Konya

%44,6
arttı

Türkiye

%8,2
arttı

- En çok ihracat Irak'a (%12,3)
- En çok ithalat Çin'den (%19,1)

*Endeksi olumlu etkileyen hareketler yeşil, olumsuz etkileyenler kırmızı ile gösterilmiştir.

**Konya Ticaret Odası, her ay perakende sektöründen 300, hizmetler sektöründen 300 ve inşaat sektöründen 200 firmayla yüz yüze anketler yapmaktadır. Endeksler, anketlerden elde edilen veriler analiz edilerek hesaplanmaktadır.

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE
www.kto.org.tr

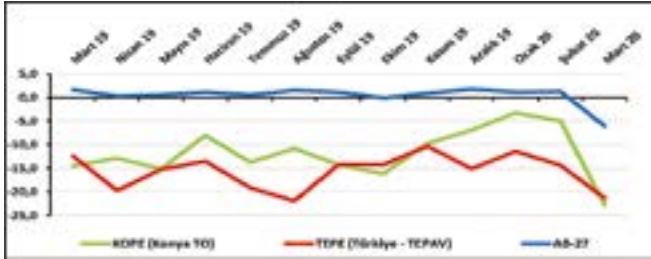
tepav

www.tepav.org.tr

KONYA PERAKENDE GÜVEN ENDEKSİ

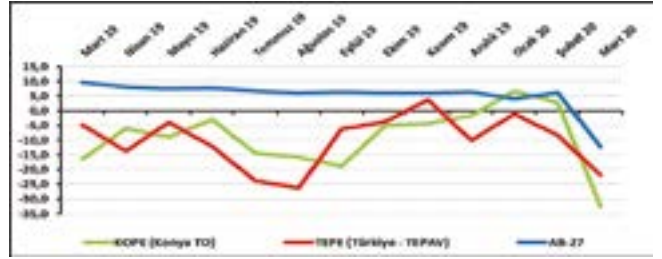
MART-NİSAN 2020

Şekil-1. KOPE ile TEPE karşılaştırılması* (Mart 2019 – Mart 2020)

*Mevsimsellikten arındırılmış seriler

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi* (Mart 2019 – Mart 2020)

*Mevsimsellikten arındırılmış seriler

COVID-19, KONYA PERAKENDE GÜVENİNDE DÜŞÜŞE NEDEN OLDU

Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE) Mart 2020'de hem geçen yıla hem de geçen aya kıyasla düşüş gösterdi. Geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergeleri, Mart 2019'a ve Şubat 2020'ye göre azaldı. Konya perakende sektörü, Mart 2020'de Türkiye genelinden daha kötü performans sergiledi.

Konya'da perakende güveni geçen aya ve geçen yıla kıyasla azaldı:

Mart 2020'de TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE) -21,4 puan değerini alırken, KOPE -22,8 puan değerini aldı. Geçen yılın aynı dönemine göre KOPE 8,4 puan, TEPE 9,0 puan azaldı. KOPE geçen aya göre 17,9 puan, TEPE ise 7,1 puan azalış gösterdi. Konya perakendesi, Türkiye genelinden ve AB-27'den daha kötü performans gösterdi. KOPE değerinin geçen yıla kıyasla azalışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve önümüzdeki 3

ayda satış beklentisi göstergelerindeki düşüş etkili oldu.

Mart 2020'de Konya'da faaliyet gösteren perakendecilerin yüzde 28'i önümüzdeki 3 ayda satışlarının artmasını beklerken, satışlarının düşmesini bekleyenlerin oranı yüzde 49 düzeyinde oldu. Satışlarında bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 23 olarak belirlendi.

Gelecek 3 aydaki satış beklentileri Mart 2019'a göre 16,4 puan, Şubat 2020'ye göre 35,3 puan azaldı. Gelecek 3 aya ilişkin satış beklentilerinde Konya, Mart 2020'de Türkiye genelinden ve AB-27'den daha kötü performans sergiledi.

Konya'da perakendecilerin işlerdeki toparlanma algısı azaldı:

Mart 2020'de işlerdeki toparlanma algısı geçen aya göre 15,4 puan azalarak -54,7 değerini aldı. İşlerdeki toparlanma algısı geçen yılın aynı ayına göre ise 17,7 puan azaldı.

İşlerinin geçen yılın aynı dönemine göre arttığını belirtenlerin oranı Mart 2020'de

yüzde 11,3 olurken, azaldığını belirtenlerin oranı yüzde 66 oldu. KOPE anketine katılanların yüzde 22,7'si ise işlerinin geçen yılın aynı dönemine göre değişmediğini belirtti. Mart ayında Konya'daki perakendecilerin işlerdeki toparlanma algısının Türkiye genelindeki perakendecilere kıyasla daha düşük seviyede olduğu görüldü.

Perakende güveni mart ayında en fazla "tekstil, hazır giyim ve ayakkabı" sektöründe azaldı:

Konya'da perakende sektörüne alt sektörler itibarıyla bakıldığında, perakende güveni mart ayında geçen yılın aynı dönemine göre tüm sektörlerde azaldı. "yiyecek, içecek ve tütün ürünleri", "diğer(a-karyakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)", "birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar" ve "mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri" sektörlerinde değişim ortalamasının üzerinde; "elektrikli ev aletleri, radyo ve tele-

Tablo-1. Konya Perakende Güven Endeksi*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2018	6,2	3,0	-1,3	-3,1	-0,4	-0,1	3,4	-3,2	-7,4	-8,4	-14,4	-12,6
2019	-15,8	-17,0	-14,4	-12,9	-15,1	-8,0	-13,7	-10,9	-14,2	-16,2	-9,7	-6,8
2020	-3,3	-4,9	-22,8									

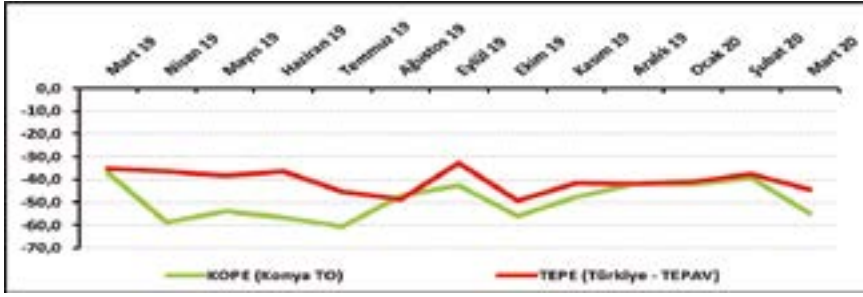
Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin beklenti*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2018	20,8	18,3	12,2	4,3	10,1	15,3	15,9	-1,5	-0,2	-2,4	-6,3	-12,4
2019	-15,5	-25,0	-16,2	-6,0	-8,9	-3,0	-14,5	-15,8	-18,9	-5,1	-4,3	-1,7
2020	6,8	2,7	-32,6									

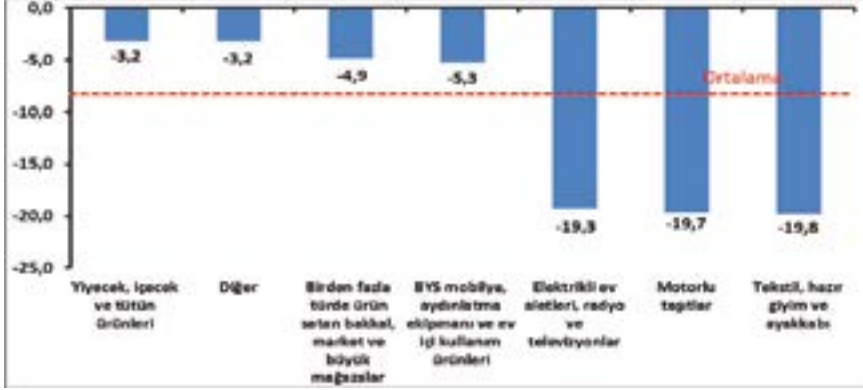
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2018	-19,3	-12,3	-10,7	-21,4	-15,3	-24,7	-24,3	-16,3	-26,7	-37,0	-51,3	-42,7
2019	-41,0	-46,7	-37,0	-58,7	-54,0	-56,7	-60,7	-47,0	-42,7	-56,0	-47,7	-42,0
2020	-42,3	-39,3	-54,7									

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu* (Mart 2019 – Mart 2020)

Şekil-4. Alt sektör bazında KOPE'nin Mart 2019'da bir önceki yıla göre değişimi* (puan)

vizyonlar", "motorlu taşıtlar" ve "tekstil, hazır giyim ve ayakkabı" sektörlerindeki değişim ortalamanın altında gerçekleşti. "Tekstil, hazır giyim ve ayakkabı" sektörü mart ayında perakende güveninde en fazla düşüş sergileyen sektör oldu.

Konya perakendesinde beklentiler kötüleşti:

KOPE ve TEPE değerleri sorular bazında karşılaştırıldığında, Mart 2020'de "geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu", "önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş, satış, satış fiyatı ve istihdam beklentileri", "geçen yıla göre işlerin durumu" ve "gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi" göstergelerinde daha kötü bir performans sergilediği görüldü. "Geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu", "önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş, satış ve istihdam beklentileri" ve "geçen yıla göre işlerin durumu" göstergeleri hem Mart 2019'a göre hem de Şubat 2020'ye göre

azaldı. "Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi" göstergesi Mart 2019'a kıyasla artarken, Şubat 2020'ye kıyasla azaldı. "Gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi" göstergesinde ise bir önceki yıla kıyasla değişim görülmezken, bir önceki aya kıyasla artış yaşandı.

Perakende güveninde Türkiye, AB-27 ve Euro Bölgesi'nden daha kötü durumda:

AB-27 ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi değerlerine bakıldığında Yunanistan'ın mart ayında geçen yıla göre en fazla artış yaşanan ülke olduğu görüldü. Yunanistan'ı; İsveç, Belçika ve Slovakya takip etti. Malta, Finlandiya ve Avusturya ise perakende güveninde geçen yıla göre en fazla düşüş yaşanan ülkeler oldu. Perakende güveni geçen yıla kıyasla AB-27 ve Euro Bölgesi'nde azaldı. Türkiye, geçen yıla göre perakende güveni değişiminde AB-27 ve Euro Bölgesine göre daha kötü performans sergiledi.

Tablo-5. AB-27 Ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları* (Mart 2019'a göre)

Ülkeler/ (Puan)	Mart 2019'a göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim	Mart 2020
Yunanistan	13,9	21,3
İsveç	6,1	19,1
Belçika	3,0	-12,4
Slovakya	1,9	26,6
Sırbistan	1,9	16,8
Çek Cumhuriyeti	1,6	17,5
Litvanya	-0,9	5,4
Fransa	-1,3	-8,5
Makedonya Cumhuriyeti	-1,6	6,6
Romanya	-2,2	10,5
Bulgaristan	-2,9	15,5
Portekiz	-3,1	-1,6
Arnavutluk	-3,9	3,2
Karadağ	-4,6	14,6
Polonya	-4,9	-1,9
Estonya	-5,7	5,5
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	-5,8	-5,4
Hollanda	-6,6	2,3
İtalya	-6,7	0,4
AB-27	-7,8	-6,1
Letonya	-7,9	-3,9
Euro Bölgesi-19	-8,6	-8,3
Türkiye	-9,0	-21,4
Hırvatistan	-9,6	6,6
İspanya	-11,4	-1,4
İrlanda	-12,0	-3,4
İngiltere	-13,4	-12,9
Danimarka	-13,5	-2,2
Macaristan	-14,5	-3,4
Slovenya	-14,8	9,3
Almanya	-16,9	-20,2
Avusturya	-17,1	-25,1
Finlandiya	-17,9	-14,5
Malta	-50,9	-22,3

Tablo-4. KOPE ve TEPE soru bazında detaylı sonuçlar* (puan)

Sorular	KOPE (Konya) 03/2019	KOPE (Konya) 02/2020	KOPE (Konya) 03/2020	Bir önceki aya göre değişim 03/2020	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 03/2020	TEPE (Türkiye) 03/2020
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-46,4	-31,8	-62,4	-30,6	-16,0	-50,9
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz?	19,3	14,3	26,7	12,4	7,4	16,3
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-17,6	0,0	-32,2	-32,2	-14,6	-22,2
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-16,2	2,7	-32,6	-35,3	-16,4	-8,4
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-8,1	1,2	-27,8	-29,0	-19,7	2,0
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	25,0	51,3	27,0	-24,3	2,0	39,0
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-37,0	-39,3	-54,7	-15,4	-17,7	-37,7
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	-4,3	-5,3	-4,3	1,0	0,0	6,0

KONYA HİZMETLER SEKTÖRÜ GÜVEN ENDEKSİ

MART-NİSAN 2020

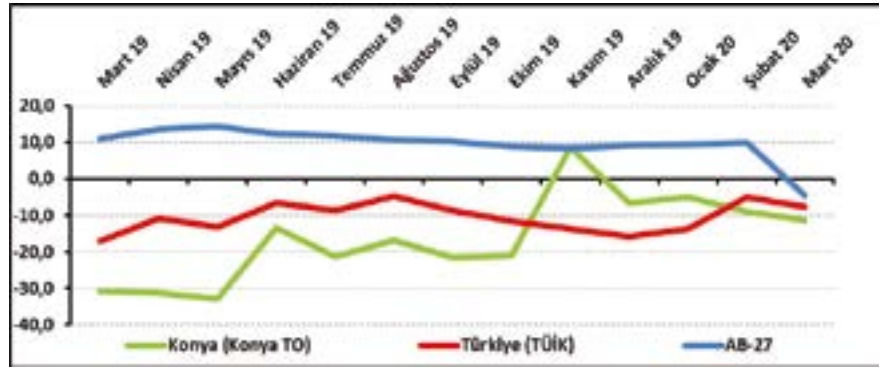
KONYA HİZMETLER SEKTÖRÜNÜN ÇALIŞAN SAYISI BEKLENTİSİ ARTTI

Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi, geçen aya göre düşerken, geçen yılın aynı ayına göre yükseldi. Önümüzdeki 3 ayda hizmetlere olan talep beklentisi Şubat 2020'ye göre düşerken, Mart 2019'a göre yükseldi. Konya hizmetler sektörünün önümüzdeki dönemde hizmetlere olan talep beklentisi, Türkiye genelinden daha yüksek bir değer aldı. Önümüzdeki 3 ayda fiyat beklentisinde düşüş gözlenirken, çalışan sayısı beklentisinde geçen aya göre artış gözlemlendi.

Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi geçen yıla göre yükseldi:

Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi geçen aya göre 2,2 puan düşerken, geçen yıla göre 19,4 puan yükselerek -11,2 puan değerini aldı. Türkiye genelini temsil eden Hizmetler Sektörü Güven Endeksi ise Mart 2020'de geçen aya göre 2,6 puan düşerken, geçen yıla göre 9,5 puan yükselerek -7,7 puan değerini aldı.

Şekil-1. Hizmetler Sektörü Güven Endeksi karşılaştırması* (Mart 2019 – Mart 2020)

*Mevsimsellikten arındırılmış seriler

Buna karşın AB-27'yi temsil eden hizmetler sektörü güven endeksi Mart 2020'de bir önceki aya göre 14,6 puan, geçen yılın aynı dönemine göre 15,6 puan düşerek -4,6 puan değerini aldı. Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi, Mart ayında Türkiye genelinden daha kötü performans sergiledi. Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksinin geçen aya göre düşmesinde en çok gelecek 3 ayda verilen hizmetlere olan talep beklentisindeki düşüş etkili oldu.

Konya hizmetler sektörünün yüzde 41'i önümüzdeki dönemden umutlu:

Önümüzdeki 3 ayda verilen hizmetlere olan talep beklentisinin denge değeri Mart 2020'de bir önceki aya göre 7,3 puan düşerken, geçen yılın aynı dönemine göre 12,3 puan yükselerek 10,7 puan değerini aldı. Önümüzdeki 3 ayda verilen hizmetlere olan talep beklentisi bir önceki aya göre hem Konya ve Türkiye genelinde hem AB-27'de

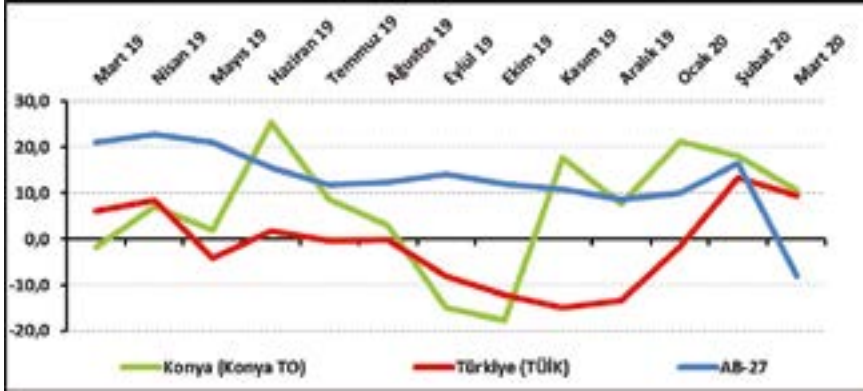
Tablo-1. Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	6,4	7,3	3,6	5,8	1,3	-6,1	1,8	-8,8	-12,0	-6,0	4,2	5,8
2016	-6,3	-3,3	-1,7	-1,7	-8,6	-4,8	-2,0	-9,4	-4,1	-11,5	-10,7	-20,7
2017	-20,0	-12,7	-8,0	0,0	-1,2	1,7	3,2	-8,5	-11,3	-8,3	-8,0	-4,0
2018	-7,9	-5,7	-10,7	-1,6	-10,3	-13,7	-6,2	-12,0	-21,6	-33,8	-31,1	-28,4
2019	-29,3	-32,7	-30,7	-31,3	-32,8	-13,3	-21,3	-16,8	-21,4	-21,0	8,6	-6,6
2020	-5,1	-9,0	-11,2									

Tablo-2. Önümüzdeki 3 ayda verilen hizmetlere talep beklentisi* (%arttı – %azaldı)

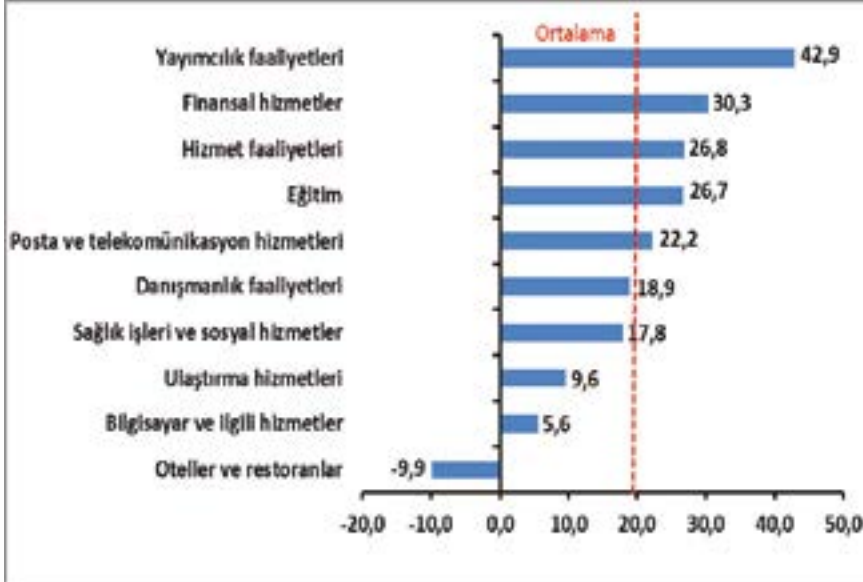
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	34,7	38,0	25,7	24,7	26,3	5,0	28,7	6,3	8,7	22,7	46,3	35,3
2016	20,7	33,0	35,3	35,3	23,7	29,7	23,0	28,1	21,3	8,0	2,7	2,0
2017	7,0	19,4	27,7	36,3	19,7	22,7	29,7	6,7	-9,7	-2,3	0,3	10,3
2018	12,7	18,7	15,3	25,3	7,7	14,0	21,7	3,0	-6,3	-15,3	-9,7	-5,0
2019	-1,0	0,0	-1,7	7,0	2,0	25,3	8,7	3,0	-15,0	-17,7	17,7	7,7
2020	21,3	18,0	10,7									

Şekil-2. Önümüzdeki 3 ayda verilen hizmetlere talep beklentisi* (%arttı - %azaldı)
(Mart 2019 – Mart 2020)

*Mevsimsellikten arındırılmış seriler

Şekil-3. Alt sektörler bazında endeksin Mart 2020'de bir önceki yıla göre değişimi (puan)

düştü. Mart ayında Konya, Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi.

Mart 2020'de Konya'da hizmetler sektöründe faaliyet gösteren firmaların yüzde 41'i önümüzdeki 3 ayda verdikleri hizmetlere olan talepte artış beklerken, yüzde 30,3'ü talepte düşme beklediklerini ifade etti.

Mart ayının lideri yayımcılık faaliyetleri sektörü oldu:

Mart ayında Konya'da hizmetler sektörüne alt sektörler itibarıyla bakıldığında, "yayımcılık faaliyetleri" sektörünün en iyi performans gösteren sektör olduğu görüldü. Bu sektörü "finansal hizmetler", "hizmet faaliyetleri", "eğitim", "posta ve telekomünikasyon hizmetleri", "danışmanlık faaliyetleri", "sağlık işleri ve sosyal hizmetler", "ulaştırma hizmetleri" ve "bilgisayar ve ilgili hizmetler" sektörleri takip etti. Bu sektörlerde geçen yıla göre artış yaşandı. "Oteller ve restoranlar" sektörlerinde ise geçen yıla göre düşüş yaşandı.

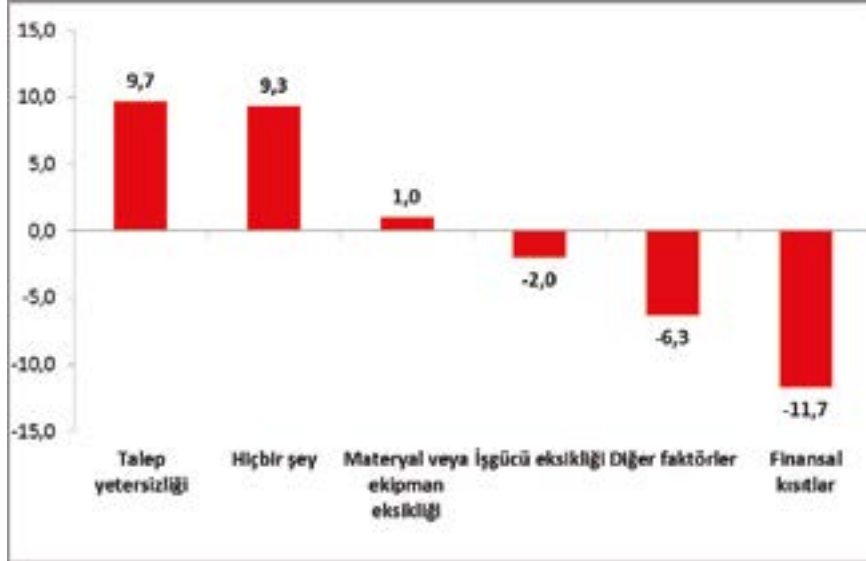
Firmaların yüzde 31,3'ü talep yetersizliğinden şikâyet ediyor:

Konya'da hizmetler sektöründe faaliyetleri kısıtlayan faktörlerin geçen yıla göre değişimleri incelendiğinde talep yetersizliğinden, materyal veya ekipman eksikliğinden şikâyet edenlerin oranında ve faaliyetlerini kısıtlayan hiçbir şeyin olmadığını söyleyenlerin oranında

Tablo-3. Soru bazında detaylı sonuçlar* (puan)

Sorular	KOPE (Konya) 03/2019	KOPE (Konya) 02/2020	KOPE (Konya) 03/2020	Bir önceki aya göre değişim 03/2020	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 03/2020	TEPE (Türkiye) 03/2020
Geçtiğimiz üç ayda işleriniz nasıl değişti?	-47,3	-29,7	-25,3	4,3	22,0	-15,7
Geçtiğimiz üç ayda şirketinizin verdiği hizmetlere olan talep nasıl değişti?	-43,0	-15,3	-19,0	-3,7	24,0	-16,8
Gelecek üç ayda şirketinizin verdiği hizmetlere olan talebin ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	-1,7	18,0	10,7	-7,3	12,3	9,4
Geçtiğimiz üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısı nasıl değişti?	-17,3	-12,0	-13,7	-1,7	3,7	-12,2
Gelecek üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısının ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	-6,7	6,0	8,3	2,3	15,0	6,3
Gelecek üç ayda şirketinizin verdiği hizmetlerin fiyatlarının ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	14,3	43,0	35,3	-7,7	21,0	15,1
Geçen yılın aynı dönemine göre iş hacminizde (hizmet satışlarınızda) nasıl bir gelişme oldu?	-45,7	-26,3	-24,7	1,7	21,0	

Şekil-4. Faaliyetleri kısıtlayan temel etkenlerin Mart 2020'de bir önceki yıla göre değişimi (puan)

geçen yıla göre artış gözlenirken; iş-gücü eksikliğinden, diğer faktörlerden ve finansal kısıtlardan şikayet edenlerin oranında geçen yıla göre düşüş yaşanmıştır.

Mart ayında hizmetler sektöründe faaliyet gösteren firmaların yüzde 31,3'ü faaliyetlerini kısıtlayan temel etmenin talep yetersizliği olduğunu dile getirmiştir. Firmaların yüzde 27,7'si finansal kısıtların, 15,3'ü diğer faktörlerin, yüzde 1,7'si materyal veya ekipman eksikliğinin ve yüzde 1,3'ü işgücü eksikliğinin faaliyetlerini kısıtladığını vurgulamıştır. Faaliyetlerini kısıtlayan hiçbir şeyin olmadığını ifade edenlerin oranı ise yüzde 22,7 olmuştur.

Konya hizmetler sektörü, gelecek döneme ilişkin göstergelerde Türkiye genelinden daha yüksek:

Konya ve Türkiye, Hizmetler Sektörü Güven Endeksi Anketi soruları bazında karşılaştırıldığında, mart ayında Konya'nın gelecek döneme ilişkin tüm göstergelerde Türkiye'ye göre daha

iyi bir performans sergilediği görüldü. Tüm göstergelerde geçen yıla göre artış yaşandı. Geçtiğimiz üç ayda "işlerin durumu", gelecek üç ayda "çalışan sayısı beklentisi" ve geçen yılın aynı dönemine göre "iş hacmi" göstergelerinde geçen aya göre artış yaşanırken, diğer tüm göstergelerde düşüş yaşandı.

Mart ayında hizmetler sektöründe Türkiye, AB'ye göre daha kötü performans sergiledi:

AB-27 ülkeleri ve Türkiye'nin Hizmetler Sektörü Güven Endeksi değerlerine bakıldığında, Yunanistan'ın geçen yıla göre en fazla artış yaşanan ülke olduğu görüldü. Yunanistan'ı; Türkiye, İngiltere, Arnavutluk ve Bulgaristan takip etti. Geçen yıla göre en fazla düşüş ise İrlanda'da yaşandı. İrlanda'yı, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve İtalya takip etti. Türkiye Hizmetler Sektörü Güven Endeksi, geçen yıla göre AB-27 ve Euro bölgesine kıyasla daha iyi performans sergiledi.

Tablo-4. AB-27 Ülkeleri ve Türkiye'nin Hizmetler Sektörü Güven Endeksi karşılaştırmaları (Mart 2019'a göre)

Ülkeler/ (Puan)	Mart 2019'a göre Hizmetler Sektörü Güven Endeksi'ndeki Değişim	Mart 20
Yunanistan	14,7	20,2
Türkiye	9,5	-7,7
İngiltere	1,7	-8,1
Arnavutluk	-0,3	8,5
Bulgaristan	-3,2	8,5
Estonya	-4,4	-0,3
Fransa	-5,4	-3,5
Romanya	-5,4	-0,5
Sırbistan	-6,1	12,2
Polonya	-8,3	-7,3
Makedonya	-9,4	12,2
Danimarka	-9,6	-1,4
Slovakya	-9,6	-2,3
Macaristan	-9,9	-3,2
Litvanya	-10,5	10,3
İspanya	-12,6	2,1
Çek Cumhuriyet	-13,0	23,2
Hollanda	-13,7	0,2
Slovenya	-15,2	5,8
AB-27	-15,6	-4,6
Letonya	-16,0	-9,3
Euro Bölgesi-19	-16,2	-5,2
Avusturya	-16,3	4,0
Finlandiya	-19,3	-6,0
Portekiz	-19,5	-9,5
Karadağ	-20,4	5,4
İsveç	-21,0	-2,7
Belçika	-21,1	-11,0
Almanya	-21,2	-3,5
Malta	-23,3	-2,8
Hırvatistan	-25,5	1,5
İtalya	-25,6	-21,8
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	-27,0	2,7
İrlanda	-32,1	-4,1

KONYA İNŞAAT SEKTÖRÜ GÜVEN ENDEKSİ

MART-NİSAN 2020

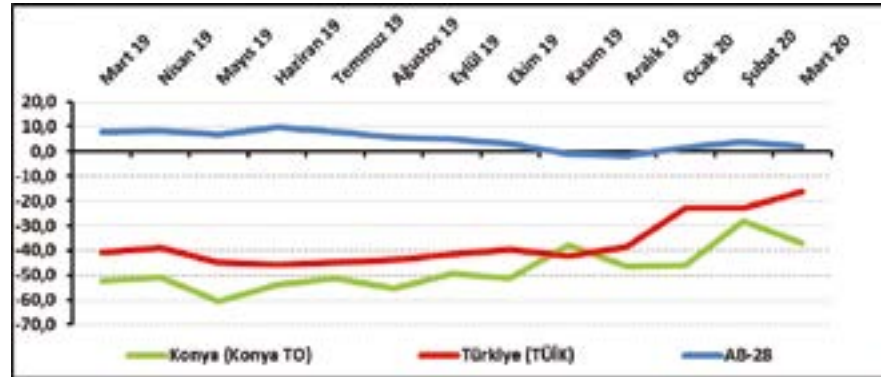
KONYA İNŞAAT SEKTÖRÜNÜN ÇALIŞAN SAYISI BEKLENTİSİ DÜŞTÜ

Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi geçen aya göre düşerken, geçen yılın aynı dönemine göre yükseldi. Mevcut siparişler ise; Mart 2019'a göre yükselirken, Şubat 2020'ye göre düştü. Konya inşaat sektörünün fiyat beklentisinde, önümüzdeki dönem işlere olan talep beklentisinde ve çalışan sayısı beklentisinde geçen aya göre düşüş gözlemlendi.

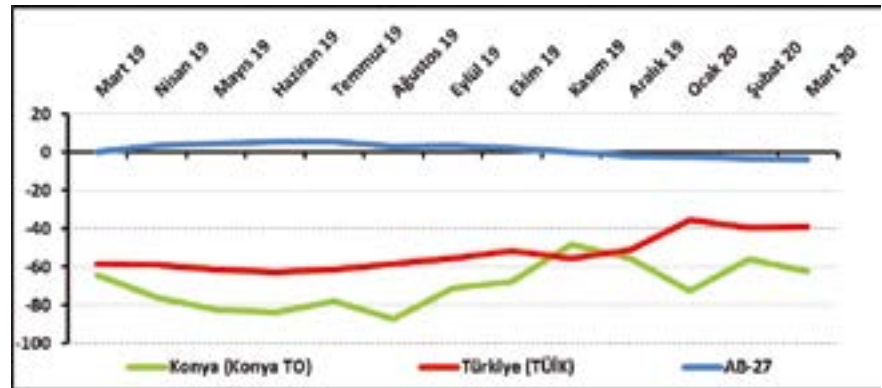
Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi geçen yıla göre yükseldi:

Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi, Mart 2020'de geçen aya göre düşerken, geçen yılın aynı dönemine göre yükseldi. Endeks değeri, geçen yılın aynı dönemine göre 15,3 puan yükselirken, geçen aya göre 8,8 puan düştü ve -37 puan değerini aldı. Mart 2020'de Türkiye genelini temsil eden inşaat sektörü güven endeksi -16,4 puan, AB-27'yi temsil eden güven endeksi ise 2,1 puan değerini aldı. Mart ayında inşaat sektörü güven endeksi geçen aya göre Konya ve AB-27'de düşerken, Türkiye genelinde yükseldi. Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi, mart ayında Türkiye genelinden

Şekil-1. İnşaat Sektörü Güven Endeksi karşılaştırılması* (Mart 2019 – Mart 2020)

Şekil-2. Mevcut siparişlerin durumu* (%normalin üzeri – %normalin altı) (Mart 2019 – Mart 2020)

Tablo-1. Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-16,3	-8,3	-14,0	-14,0	-15,8	-20,5	-26,3	-24,0	-28,0	-37,0	-24,6	-30,0
2016	-25,3	-19,5	-21,3	-22,8	-23,5	-18,5	-23,5	-23,0	-29,5	-29,0	-28,5	-24,8
2017	-26,0	-19,0	-23,0	-21,8	-18,2	-19,5	-23,8	-27,5	-28,5	-32,3	-30,8	-29,9
2018	-30,6	-27,3	-29,5	-30,1	-27,8	-31,3	-35,6	-40,0	-50,8	-50,8	-60,3	-66,4
2019	-64,3	-46,9	-52,3	-51,0	-60,5	-54,0	-51,3	-55,3	-49,5	-51,3	-37,8	-46,5
2020	-46,0	-28,3	-37,0									

Tablo-2. Mevcut siparişlerin durumu* (%normalin üzeri – %normalin altı)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-32,0	-28,0	-28,5	-26,5	-26,5	-30,0	-37,0	-29,5	-31,0	-43,5	-33,7	-35,0
2016	-37,0	-34,5	-34,5	-35,5	-35,0	-35,0	-36,0	-34,0	-38,5	-38,5	-35,0	-34,5
2017	-37,5	-34,0	-38,0	-39,0	-29,4	-30,5	-31,0	-32,5	-30,5	-36,5	-30,0	-35,5
2018	-38,2	-34,0	-40,0	-35,7	-28,5	-39,0	-35,7	-43,5	-60,0	-62,5	-67,5	-78,6
2019	-71,4	-58,5	-64,5	-76,0	-82,5	-84,0	-78,0	-87,5	-71,0	-68,0	-48,5	-55,5
2020	-72,5	-56,0	-62,5									

Tablo-3. Önümüzdeki 3 aydaki çalışan sayısı beklentisi* (%arttı – %azaldı)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-0,5	11,5	0,5	-1,5	-5,0	-11,0	-15,5	-18,5	-26,0	-30,5	-15,6	-25,0
2016	-13,5	-4,5	-8,0	-10,0	-12,0	-2,0	-11,0	-12,0	-20,5	-19,5	-22,0	-15,0
2017	-14,5	-4,0	-8,0	-4,5	-7,0	-8,5	-16,5	-22,5	-26,5	-28,0	-31,5	-24,2
2018	-23,0	-20,5	-19,0	-24,5	-27,0	-23,6	-35,5	-36,5	-41,5	-39,0	-53,0	-54,2
2019	-57,3	-35,3	-40,0	-26,0	-38,5	-24,0	-24,5	-23,0	-28,0	-34,5	-27,0	-37,5
2020	-19,5	-0,5	-11,5									

daha kötü performans sergiledi.

Konya'da inşaat sektörünün yüzde 68'i mevcut siparişlerin normalin altında olduğunu ifade etti:

Mevcut sipariş durumunun denge değeri, bir önceki aya göre düşerken, geçen yılın aynı dönemine göre yükseldi. Böylelikle söz konusu değer, Mart 2020'de -62,5 puan değerine ulaşmış oldu.

Mart 2020'de Konya'da inşaat sektöründe faaliyet gösteren firmaların yüzde 5,5'i mevcut siparişlerinin normalin üzerinde olduğunu belirtirken, yüzde 68'i normalin altında olduğunu ifade etti.

Mevcut siparişlerinin normal seviyede olduğunu belirtenlerin oranı ise yüzde 26,5 oldu.

Mevcut siparişlerin durumu geçen yıla göre Konya ve Türkiye genelinde yükselirken, AB-27'de düştü. Konya inşaat sektöründeki mevcut siparişlerin denge değeri, mart ayında Türkiye genelinden daha kötü performans gösterdi.

Konya'da gelecek dönemdeki istihdam beklentisi geçen yıla göre yükseldi:

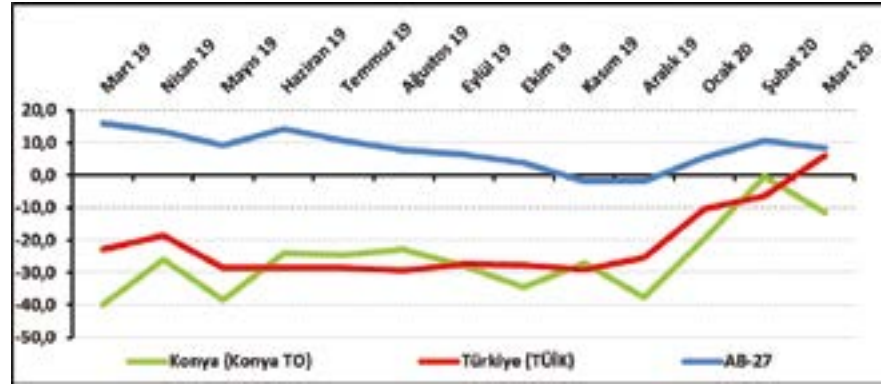
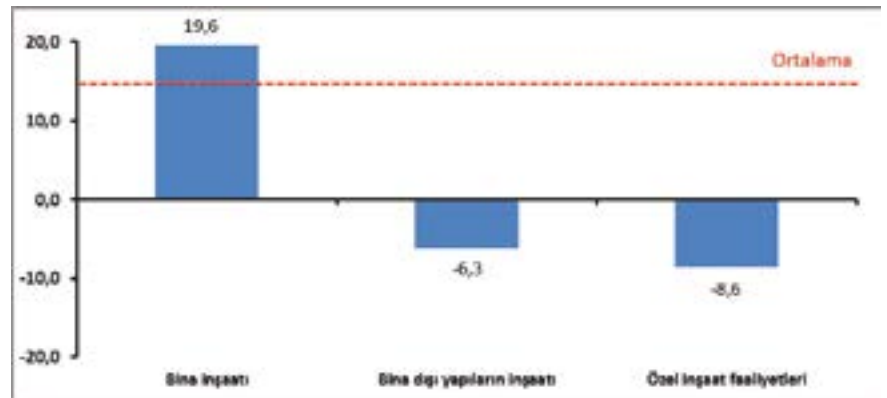
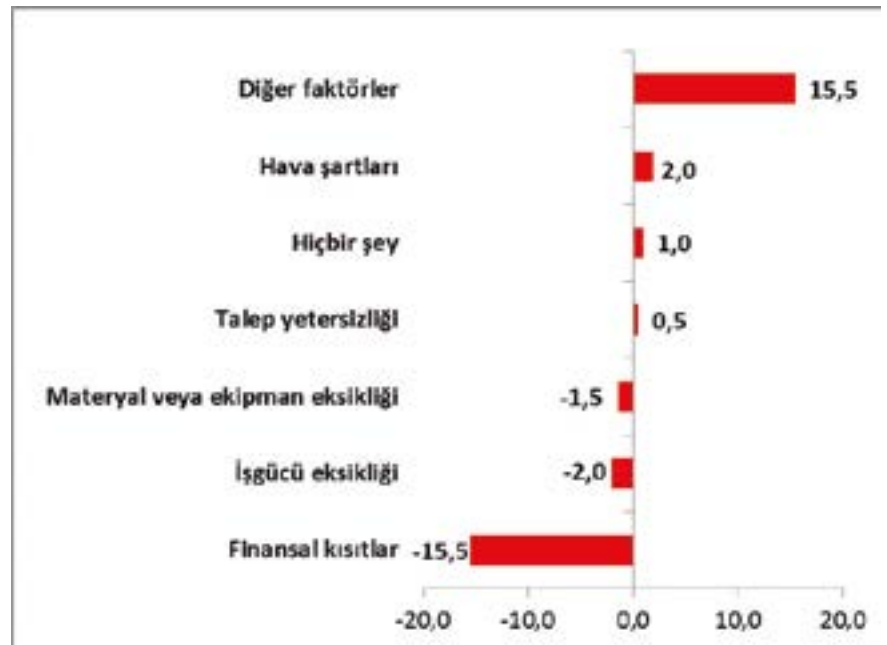
Önümüzdeki 3 aydaki çalışan sayısı beklentisi Mart 2020'de bir önceki aya göre 11 puan düşerken, geçen yılın aynı dönemine göre 28,5 puan yükseldi. Böylelikle istihdam beklentisinin denge değeri -11,5 puan oldu.

Mart 2020'de, Konya'da inşaat sektöründe faaliyet gösteren firmaların yüzde 20'si önümüzdeki 3 aydaki çalışan sayısında artış beklerken, çalışan sayısında düşüş bekleyenlerin oranı yüzde 31,5 oldu.

Çalışan sayısı beklentisi geçen yılın aynı dönemine göre Konya ve Türkiye genelinde yükselirken, AB-27'de düştü. Konya inşaat sektöründe önümüzdeki döneme ilişkin istihdam beklentisi, mart ayında Türkiye genelinden daha kötü performans sergiledi.

Mart ayında bina inşaatı sektöründe artış oldu:

Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi alt sektörler itibarıyla incelendiğinde, Mart 2020'de geçen yılın aynı dönemine göre "bina inşaatı" sektöründe artış olduğu gözlenirken, "bina dışı yapıların inşaatı" ve "özel inşaat faaliyetleri" sektörlerinde

Şekil-3. Önümüzdeki 3 aydaki çalışan sayısı beklentisi* (%arttı – %azaldı)(Mart 19 – Mart 2020)**Şekil-4. Alt sektörler bazında endeksin Mart 2020'de bir önceki yıla göre değişimi (puan)****Şekil-5. İnşaat faaliyetlerini kısıtlayan temel etkenlerin Mart 2020'de bir önceki yıla göre değişimi (puan)**

düşüş olduğu gözlenmiştir. “Bina inşaatı” sektöründeki artış ortalama artışın üzerinde gerçekleşmiştir.

Firmaların yüzde 38’i finansal kısıtların faaliyetlerini kısıtladığını söylüyor:

Konya’da inşaat sektöründe faaliyetleri kısıtlayan faktörlerin geçen yıla göre değişimi incelendiğinde Mart 2020’de diğer faktörlerden, hava şartlarından, talep yetersizliğinden şikayet edenlerin oranında ve faaliyetlerini kısıtlayan hiçbir şey olmadığını söyleyenlerin oranında geçen yıla göre artış yaşanmıştır. Materyal veya ekipman eksikliğinden, işgücü eksikliğinden ve finansal kısıtlardan şikayet edenlerin oranında ise geçen yıla göre düşüş gözlenmiştir. Faaliyetleri kısıtlayan faktörler dile getirilme sıklığına göre ele alındığında Mart 2020’de firmaların en çok finansal kısıtlardan şikayet ettiği görülmüştür. Bu dönemde finansal kısıtlardan şikayet eden firmaların toplam içindeki payı yüzde 38’dir. Dile getirilen diğer kısıtların yüzdesel dağılımları sırasıyla şöyledir: talep yetersizliği (yüzde 33,5), diğer faktörler (yüzde 20), hava şartları (yüzde 6), işgücü eksikliği (yüzde 0,5). Firmaların yüzde 2’si ise faaliyetlerini kısıtlayan hiçbir şey olmadığını belirtmiştir.

Konya inşaat sektörü gelecek dönem fiyat beklentisi Türkiye genelinden daha yüksek:

Konya ve Türkiye İnşaat Sektörü Güven Endeksi Anketi sorular bazında karşılaştırıldığında, Konya’nın gelecek dönem “fiyat” beklentisi göstergesinde Türkiye’ye kıyasla daha yüksek performans sergilediği görülmüştür. Konya inşaat sektörü alt göstergeler itibarıyla incelendiğinde tüm göstergelerde geçen yılın aynı dönemine göre artış gözlenmiştir. Geçen yılın aynı dönemine göre “iş hacmi” göstergesinde geçen aya göre artış gözlenirken, diğer tüm göstergelerde geçen aya göre düşüş gözlenmiştir.

Türkiye, 1 yılda inşaat sektörü güven endeksini en fazla artıran ülke oldu:

AB-27 ülkeleri ve Türkiye’nin inşaat sektörü güven endeksi değerlerine bakıldığında, Türkiye’nin geçen yılın aynı ayına göre en fazla artış yaşanan ülke olduğu görüldü. Türkiye’yi; Yunanistan, Slovakya, Lüksemburg ve Makedonya takip etti. Geçen yıla göre en fazla düşüş ise Macaristan’da yaşandı. Türkiye, geçen yıla göre Euro Bölgesi ve AB-27’ye kıyasla daha iyi performans sergiledi.

Tablo-5. AB-27 Ülkeleri ve Türkiye’nin İnşaat Sektörü Güven Endeksi karşılaştırmaları (Mart 2019’a göre)

Ülkeler/ (Puan)	Mart 2019’a göre İnşaat Sektörü Güven Endeksi’ndeki Değişim	Mart 20
Türkiye	24,3	-16,4
Yunanistan	18,6	-28,4
Slovakya	11,0	-3,0
Lüksemburg	10,4	19,1
Makedonya	8,0	-4,6
Portekiz	4,4	-7,9
Bulgaristan	2,8	-5,5
Romanya	1,6	-3,2
Karadağ	1,3	3,6
Avusturya	-0,5	19,8
Fransa	-0,6	10,2
İtalya	-0,9	-8,2
Sırbistan	-1,5	3,8
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	-2,1	-11,5
Belçika	-2,3	-3,6
Danimarka	-4,9	-6,6
Polonya	-5,0	-13,6
Litvanya	-5,5	-13,2
Euro Bölgesi-19	-5,6	3,8
AB-27	-5,9	2,1
Arnavutluk	-6,1	-20,8
İspanya	-7,2	-10,1
Çek Cumhuriyet	-8,7	0,0
İsveç	-9,0	0,5
İrlanda	-9,6	11,2
Estonya	-10,1	-6,5
Slovenya	-10,3	3,2
Almanya	-10,6	11,6
Finlandiya	-11,0	0,5
Hırvatistan	-16,2	7,3
Malta	-16,2	14,8
Hollanda	-19,3	6,8
Letonya	-19,7	-11,9
Macaristan	-28,9	-1,5

Tablo-4. Soru bazında detaylı sonuçlar* (puan)

Sorular	KOPE (Konya) 03/2019	KOPE (Konya) 02/2020	KOPE (Konya) 03/2020	Bir önceki aya göre değişim 03/2020	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 03/2020	TEPE (Türkiye) 03/2020
Geçtiğimiz üç ayda inşaat (yapma) faaliyetleriniz nasıl değişti?	-68,5	-51,0	-52,0	-1,0	16,5	-14,9
Mevcut siparişlerinizin (mevsim normallerine göre) ne durumda olduğunu düşünüyorsunuz?	-64,5	-56,0	-62,5	-6,5	2,0	-38,9
Gelecek üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısının ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	-40,0	-0,5	-11,5	-11,0	28,5	6,1
Gelecek üç ayda satış fiyatlarınızın ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	-25,5	37,0	12,5	-24,5	38,0	11,7
Gelecek üç ayda şirketinizin yaptığı işlere olan talebin ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	-31,5	24,0	-6,5	-30,5	25,0	
Geçtiğimiz üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısı nasıl değişti?	-32,5	-23,5	-29,5	-6,0	3,0	
Geçen yılın aynı dönemine göre iş hacminizde nasıl bir gelişme oldu?	-72,0	-54,5	-50,5	4,0	21,5	

KONYA İSTİHDAM
İZLEME BÜLTENİ

MART-NİSAN 2020

KONYA'DA SİGORTALI ÇALIŞAN SAYISI 307 BİN OLDU:

Konya İstihdam İzleme Bülteni; SGK verilerine göre "sigortalı ücretli çalışan sayısı, işyeri, esnaf, çiftçi ve kamu çalışan sayılarına" yer vermektedir. Aralık 2019 verilerine göre Konya'da bir yılda sigortalı ücretli çalışan sayısı 6 bin artarak 307 bin oldu.

Konya'da, istihdam 1 yılda 6 bin arttı:

SGK verilerine göre Aralık 2019'da sigortalı ücretli (4/a) çalışanların sayısı Türkiye genelinde 14 milyon 314 bin, Konya'da ise 307 bin olmuştur. Aralık 2018'den Aralık 2019'a sigortalı ücretli çalışan sayısı Türkiye'de 85 bin (yüzde 0,6), Konya'da 6 bin (yüzde 2) artmıştır.

Aralık 2018'den Aralık 2019'a sigortalı ücretli çalışan sayısı değişiminde Konya, yüzde 2'lik artış oranı ile sigortalı ücretli çalışan sayısı artan 29 il arasında sigortalı ücretli çalışan sayısı en fazla artan 17'nci il olmuştur. Konya, aralık ayında sigortalı ücretli çalışan sayısı en fazla olan iller arasında 7'nci sıradadır.

Konya'da kadın istihdamı 68 bin oldu:

SGK verilerine göre Aralık 2019'da sigortalı ücretli (4/a) kadın çalışan sayısı Türkiye genelinde 4 milyon 439 bin, Konya'da ise 68 bin olmuştur. Aralık 2018'den Aralık 2019'a sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı Türkiye'de 105 bin (yüzde 2,4), Konya'da 3 bin (yüzde 4,4) artmıştır. Toplam istihdam içerisinde kadın istihdamının payı Aralık 2018'de yüzde 21,6 iken bu oranın Aralık 2019'da yüzde 22,1'e yükseldiği görülmektedir.

Konya, Aralık 2019 verilerine göre son bir yılda sigortalı ücretli çalışan sayısı artışına katkıda bulunan iller arasında 5'inci sırada yer almıştır.

Aralık 2018'den Aralık 2019'a sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı değişiminde Konya, yüzde 4,4'lük artış oranı ile sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı artan 49 il arasında kadın çalışan sayısı en fazla artan 13'üncü ildir. Konya, aralık

Tablo 1. Sigortalı Ücretli (4/a) Çalışan Sayısı (Aralık 2018'e göre yüzde değişim)

	Konya	Türkiye
Aralık 2018	300.881	14.229.170
Aralık 2019	306.968	14.314.313
Aralık 2019 - Aralık 2018 (Fark)	6.087	85.143
Aralık 2019 - Aralık 2018 (Değişim, %)	2,0	0,6
Aralık 2019 - Aralık 2017 (Değişim, %)	-2,5	-1,1
Aralık 2019 - Aralık 2016 (Değişim, %)	4,5	6,7
Aralık 2019 - Aralık 2015 (Değişim, %)	2,4	4,4
Aralık 2019 - Aralık 2014 (Değişim, %)	10,0	9,3

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), KTO Hesaplamaları

Tablo 2. Sigortalı Ücretli (4/a) Kadın Çalışan Sayısı (Aralık 2018'e göre yüzde değişim)

	Konya	Türkiye	Konya'daki Kadın İstihdamının Konya'daki Toplam İstihdama Oranı (%)
Aralık 2018	65.120	4.333.469	21,6
Aralık 2019	67.980	4.438.834	22,1
Aralık 2019 - Aralık 2018 (Fark)	2.860	105.365	
Aralık 2019 - Aralık 2018 (Değişim, %)	4,4	2,4	
Aralık 2019 - Aralık 2017 (Değişim, %)	10,0	8,6	
Aralık 2019 - Aralık 2016 (Değişim, %)	21,9	16,0	
Aralık 2019 - Aralık 2015 (Değişim, %)	21,3	14,8	
Aralık 2019 - Aralık 2014 (Değişim, %)	44,1	26,9	

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), KTO Hesaplamaları

ayında sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı en fazla olan iller arasında 12'nci sıradadır.

Konya'da 1 yılda işyeri sayısı yüzde 1 arttı:

Aralık 2019'da işyeri sayısı Türkiye genelinde 1 milyon 892 bin olurken, Konya'da 46 bin olmuştur. Aralık 2018'den Aralık 2019'a işyeri sayısında, Türkiye'de 12 bin (yüzde 0,6), Konya'da 491 (yüzde 1,1) artış olmuştur. Son beş yılda Türkiye'deki işyeri sayısı yüzde 12,6, Konya'da yüzde 14,7 artmıştır. Aralık 2018'den Aralık 2019'a işyeri sayısı değişiminde Konya, yüzde 1,1'lik artış oranı ile işyeri sayısı artan 38 il arasında işyeri sayısı en fazla artan

23'üncü il olmuştur. Konya, aralık ayında işyeri sayısı en fazla olan iller arasında 7'nci sırada bulunmaktadır.

Konya'da kayıtlı esnaf sayısı 66 bin oldu:

SGK verilerine göre Aralık 2019'da kendi hesabına çalışan kayıtlı esnaf (4/b) sayısı Türkiye genelinde 2 milyon 157 bin olurken, Konya'da 66 bin olmuştur. Aralık 2018'den Aralık 2019'a kayıtlı esnaf sayısında, Türkiye'de 20 bin (yüzde 0,9), Konya'da bin (yüzde 1,8) artış olmuştur. Son beş yılda Türkiye'deki kayıtlı esnaf sayısı yüzde 9,9, Konya'da yüzde 15,3 artmıştır. Aralık 2018'den Aralık 2019'a kendi hesabına çalışan kayıtlı esnaf sayısı

değişiminde Konya, yüzde 1,8'lik artış oranı ile esnaf sayısı artan 60 il arasında 25'inci olmuştur. Konya, aralık ayında kendi hesabına çalışan kayıtlı esnaf sayısı en fazla olan iller arasında 6'ncı sırada yer almıştır.

Konya'da çiftçi sayısı 37 bin oldu:

SGK verilerine göre Aralık 2019'da tarım kapsamında çalışan kayıtlı çiftçi (4/b) sayısı Türkiye genelinde 601 bin, Konya'da ise 37 bin olmuştur. Aralık 2018'den Aralık 2019'a kayıtlı çiftçi sayısı Türkiye'de 95 bin (yüzde 13,7), Konya'da 3 bin (yüzde 8,2) azalmıştır. Son beş yılda Türkiye'de kayıtlı çiftçi sayısı yüzde 30,5 oranında, Konya'da ise yüzde 23,8 oranında azalmıştır.

Konya, aralık ayında kayıtlı çiftçi sayısı en fazla olan iller arasında 37 bin çiftçi ile ilk sırada yer almıştır. Konya'da kayıtlı çiftçiler Aralık 2019 verilerine göre Türkiye genelindeki kayıtlı çiftçilerin yüzde 6,2'sini oluşturmaktadır.

Aralık 2018'den Aralık 2019'a kayıtlı çiftçi sayısı değişiminde Konya, yüzde 8,2'lik azalış oranı ile çiftçi sayısı azalan 81 il arasında kayıtlı çiftçi sayısı en az azalan 74'üncü il olmuştur.

Konya'da kamu çalışan sayısı 78 bin oldu:

SGK verilerine göre Aralık 2019'da kamu çalışanlarının (4/c) sayısı Türkiye genelinde 3 milyon 101 bin olurken, Konya'da 78 bin olmuştur. Aralık 2018'den Aralık 2019'a kamu çalışanı sayısı Türkiye'de 69 bin (yüzde 2,3), Konya'da bin (yüzde 1,3) artmıştır. Son beş yılda Türkiye'de kamu çalışanı sayısı yüzde 6,6 oranında, Konya'da ise yüzde 5,1 oranında artmıştır.

Konya, Aralık 2019 verilerine göre son bir yılda kamu çalışanı sayısı artışına katkıda bulunan iller arasında 25'inci sırada yer almıştır.

Aralık 2018'den Aralık 2019'a kamu çalışanı sayısı değişiminde Konya, yüzde 1,3'lük artış oranı ile kamu çalışanı sayısı artan 72 il arasında kamu çalışanı sayısı en fazla artan 58'inci il olmuştur. Türkiye genelinde kamu çalışanı sayısı en fazla olan iller arasında Konya 5'inci sıradadır. Son bir yıldaki artış oranında ise kamu çalışanı sayısı en fazla olan 15 il arasında 12'nci sırada yer almaktadır.

Tablo 3. İşyeri Sayısı (4/a) (Aralık 2018'e göre yüzde değişim)

	Konya	Türkiye
Aralık 2018	45.933	1.879.771
Aralık 2019	46.424	1.891.512
Aralık 2019 - Aralık 2018 (Fark)	491	11.741
Aralık 2019 - Aralık 2018 (Değişim, %)	1,1	0,6
Aralık 2019 - Aralık 2017 (Değişim, %)	0,2	0,9
Aralık 2019 - Aralık 2016 (Değişim, %)	7,0	8,1
Aralık 2019 - Aralık 2015 (Değişim, %)	8,2	8,7
Aralık 2019 - Aralık 2014 (Değişim, %)	14,7	12,6

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), KTO Hesaplamaları

Tablo 4. Kayıtlı Esnaf (Kendi Hesabına Çalışan) (4/b) Sayısı (Aralık 2018'e göre yüzde değişim)

	Konya	Türkiye
Aralık 2018	64.360	2.137.124
Aralık 2019	65.508	2.157.280
Aralık 2019 - Aralık 2018 (Fark)	1.148	20.156
Aralık 2019 - Aralık 2018 (Değişim, %)	1,8	0,9
Aralık 2019 - Aralık 2017 (Değişim, %)	4,0	4,1
Aralık 2019 - Aralık 2016 (Değişim, %)	10,8	8,8
Aralık 2019 - Aralık 2015 (Değişim, %)	10,1	6,0
Aralık 2019 - Aralık 2014 (Değişim, %)	15,3	9,9

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), KTO Hesaplamaları

Tablo 5. Kayıtlı Çiftçi (Tarım) (4/b) Sayısı (Aralık 2018'e göre yüzde değişim)

	Konya	Türkiye
Aralık 2018	40.474	696.175
Aralık 2019	37.156	600.787
Aralık 2019 - Aralık 2018 (Fark)	-3.318	-95.388
Aralık 2019 - Aralık 2018 (Değişim, %)	-8,2	-13,7
Aralık 2019 - Aralık 2017 (Değişim, %)	-8,8	-14,9
Aralık 2019 - Aralık 2016 (Değişim, %)	-10,2	-16,3
Aralık 2019 - Aralık 2015 (Değişim, %)	-17,7	-24,7
Aralık 2019 - Aralık 2014 (Değişim, %)	-23,8	-30,5

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), KTO Hesaplamaları

Tablo 6. Kamu Çalışanı (4/c) Sayısı (Aralık 2018'e göre yüzde değişim)

	Konya	Türkiye
Aralık 2018	77.312	3.031.311
Aralık 2019	78.340	3.100.511
Aralık 2019 - Aralık 2018 (Fark)	1.028	69.200
Aralık 2019 - Aralık 2018 (Değişim, %)	1,3	2,3
Aralık 2019 - Aralık 2017 (Değişim, %)	2,7	3,8
Aralık 2019 - Aralık 2016 (Değişim, %)	2,2	4,0
Aralık 2019 - Aralık 2015 (Değişim, %)	0,2	2,3
Aralık 2019 - Aralık 2014 (Değişim, %)	5,1	6,6

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), KTO Hesaplamaları

KONYA DIŞ TİCARET BÜLTENİ

MART-NİSAN 2020

Konya Ticaret Odası (KTO) tarafından Türkiye İstatistik Kurumu'ndan ve Türkiye İhracatçıları Meclisi'nden alınan verilere dayalı olarak hazırlanan "Konya Dış Ticaret Bülteni" ile Konya'nın dış ticaret durumu güncel veriler ışığında analiz edilmekte ve Konya ile Türkiye'nin dış ticareti arasında bir kıyaslama yapmak mümkün olmaktadır.

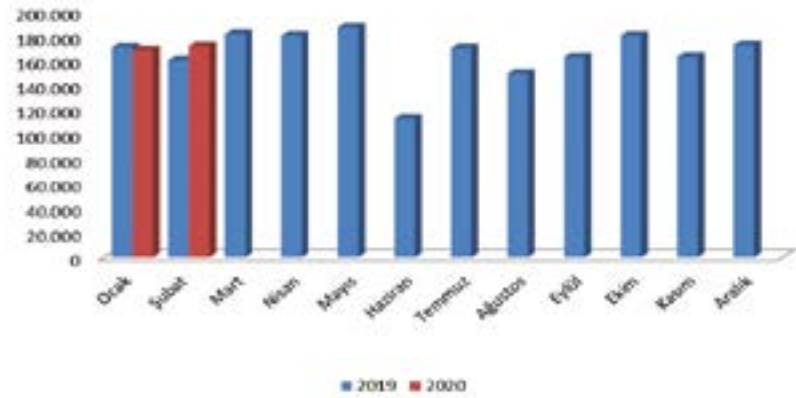
Konya'nın ihracatı geçen aya ve geçen yıla göre arttı:

Konya'da ihracat 2020 yılı Ocak ayında 168,6 milyon dolar seviyesinde iken 2020 yılı Şubat ayında bir önceki aya göre 3,5 milyon dolar, bir önceki yılın aynı ayına göre 11,8 milyon dolar artarak 172,1 milyon dolar seviyesine yükseldi. Türkiye'nin Şubat 2020 ihracatı ise 13,9 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti.

Konya'nın ithalatı geçen aya ve geçen yıla göre arttı:

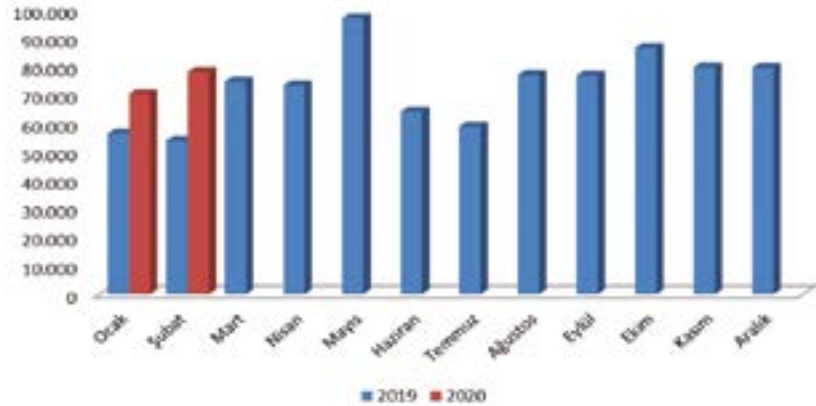
Ocak 2020'de 70,3 milyon dolar seviyesinde olan ithalat rakamları, Şubat 2020'de bir önceki aya göre yüzde 11, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 44,6 artarak 78 milyon dolar seviyesine yükseldi. Türkiye ithalat rakamlarına bakıldığında ise Şubat 2020'de bir önceki aya göre 1,5 milyar dolarlık bir düşüş olduğu ve ithalatın 17 milyar dolar seviyesine gerilediği görülmektedir.

Şekil-1: Aylara Göre Konya'nın İhracatı 2018-2019 (1000\$)

Kaynak: TÜİK

Şekil-2: Aylara Göre Konya'nın İthalatı 2018-2019 (1000\$)

Kaynak: TÜİK

Tablo-1: Aylara Göre Konya'nın İhracatı (2018-2019) (1000\$)

İhracat (1000 \$)												
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2019	170.776	160.293	181.706	180.544	187.197	112.906	170.240	149.620	163.014	180.430	163.218	172.989
2020	168.608	172.103										

Kaynak: TÜİK

Tablo-2: Aylara Göre Konya'nın İthalatı (2018-2019) (1000\$)

İthalat (1000 \$)												
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2019	56.449	53.926	74.613	73.292	96.866	64.070	58.891	77.007	76.764	86.472	79.737	79.568
2020	70.262	77.980										

Kaynak: TÜİK

Tablo-3: Türkiye – Konya Karşılaştırmalı Dış Ticaret İstatistikleri – 2020 Şubat (milyon \$)

	İhracat (milyon \$)	İthalat (milyon \$)	Dış Ticaret Dengesi (milyon \$)	Dış Ticaret Hacmi (milyon \$)	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)	İhracat (Şubat 2019-2020) Fark (%)	İthalat (Şubat 2019-2020) Fark (%)
Türkiye	13.927	17.023	-3.096	30.950	82%	2,6%	8,2%
Konya	172	78	94	250	221%	7,4%	44,6%

Kaynak: TÜİK

Tablo-4: İhracatın Sektörel Dağılımı (Şubat; 2019-2020)

	Şubat -İhracat (\$)		Değişim	Konya'nın Toplam İhracatı İçindeki Pay (%) - Şubat 2020
	2020	2019		
Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	55.186.590	51.937.357	6,3%	32,1%
Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	27.493.936	21.589.744	27,3%	16,0%
Demir veya çelikten eşya	11.478.654	9.594.308	19,6%	6,7%
Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	11.431.483	9.910.592	15,3%	6,6%
Kakao ve kakao müstahzarları	7.086.844	5.710.655	24,1%	4,1%
Plastikler ve mamulleri	6.640.179	4.131.398	60,7%	3,9%
Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	6.357.283	6.401.630	-0,7%	3,7%
Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	5.185.358	3.394.826	52,7%	3,0%
Sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	5.057.240	9.142.035	-44,7%	2,9%
Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	3.697.803	2.255.230	64,0%	2,1%
Toplam	172.103.305	160.293.125	7,4%	100,0%

Kaynak: TÜİK

2020 Şubat ayı itibarıyla Konya'nın Türkiye'nin toplam ihracat ve ithalatından aldığı pay sırasıyla, yüzde 1,24 ve yüzde 0,46 olarak gerçekleşmiştir. Konya'nın Şubat 2020'deki 250 milyon dolarlık dış ticaret hacmi ise Türkiye'nin toplam dış ticaret hacminin yüzde 0,81'ini oluşturmaktadır. Türkiye 2020 Şubat ayı itibarıyla 3,1 milyar dolarlık dış ticaret açığı verirken, Konya 94 milyon dolarlık dış ticaret fazlası vermiştir. Şubat ayında Türkiye için ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 82 iken Konya için bu oran yüzde 221 olmuştur.

Konya'nın Şubat ayı ihracatı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 7,4 yükselirken, Türkiye'nin ihracatı aynı dönemde yüzde 2,6 yükselmiştir. Öte yandan Kon-

Tablo-5: İhracat Partnerleri (Şubat - 2020)

	Partner	İhracat (\$)	Pay
1	Irak	21.201.008	12%
2	Almanya	10.965.463	6%
3	ABD	8.934.230	5%
4	Rusya Federasyonu	7.637.366	4%
5	Cezayir	6.949.276	4%
6	Suudi Arabistan	5.241.933	3%
7	İtalya	5.048.229	3%
8	İran	4.804.451	3%
9	Türkmenistan	4.395.735	3%
10	Polonya	4.352.770	3%
	Diğer	92.572.844	54%
	Toplam	172.103.305	100%

Kaynak: TÜİK

ya'nın Şubat ayı ithalatı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 44,6 yükselirken, Türkiye'nin Şubat ayı ithalatı aynı dönemde yüzde 8,2 yükselmiştir. Konya'nın dış ticaret verilerine göre, bir önceki aya oranla 2020 yılı Şubat ayı ithalatında yüzde 11'lik, ihracatında yüzde 2,1'lik bir artış gözlenmiştir. Türkiye'nin bir önceki aya oranla 2020 yılı Şubat ayı ithalatında yüzde 8'lik düşüş gözlenirken, ihracatında yüzde 0,6'lık bir artış gözlenmiştir. Sektörlere göre ihracat verileri incelendiğinde, 2020 Şubat ayında Konya'nın en fazla ihracat yaptığı ilk 10 sektörde bir önceki aya kıyasla çok fazla değişiklik olmadığı gözlenmiştir. Ocak 2020'de listede yer almayan ancak Şubat 2020'de yer alan sektörlerin "ayakkabılar, getrler, tozluklar ve benzeri eşya, bunların aksamı" ve "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" sektörleri olduğu görülmektedir. "Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" sektörü 55,2 milyon dolarlık ihracatı ile Şubat ayında Konya'nın toplam ihracatının yüzde 32,1'ini oluşturmaktadır; geçen yılın aynı ayına göre sektörün ihracatı yüzde 6,3 artmıştır. Geçen yılın aynı ayına göre listedeki ilk 10 ürün arasında ihracatı en çok artan ürün grubu "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" sektörü olmuştur. İlk 10 sektör arasında "süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler" sektörü ise ihracatı en çok azalan sektör olmuştur.

Konya'nın ihracatında Irak'ın payı yüzde 12 seviyesinde

Ülkeler bazında Konya'nın ihracat rakamlarına bakıldığında, Şubat 2020'de, ilk sırada 21,2 milyon dolarlık ihracat hacmi ile Irak yer almaktadır. Konya'nın Irak'a olan ihracatı geçen yılın aynı ayına göre yaklaşık 755,6 bin dolar artarak 21,2 milyon dolara yükselmiştir. Irak, Konya'nın toplam ihracatının yüzde 12,3'ünü oluşturmaktadır.

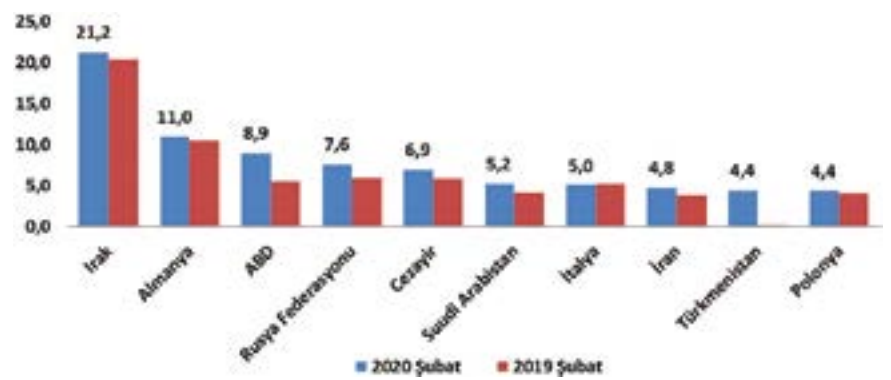
Irak'ın ardından 11 milyon dolarlık ihracat hacmi ile Almanya gelmektedir. Almanya'ya yapılan ihracat, geçen yılın aynı ayına göre yaklaşık 462,1 bin dolar artmıştır. Konya'nın en fazla ihracat yaptığı diğer ülkeler sırasıyla ABD, Rusya, Cezayir, Suudi Arabistan, İtalya, İran, Türkmenistan ve Polonya'dır.

Tablo-6: İthalat Partnerleri (Şubat - 2020)

	Partner	İhracat (\$)	Pay
1	Çin	14.909.610	19%
2	Bulgaristan	7.826.400	10%
3	Rusya Federasyonu	6.222.596	8%
4	Brezilya	5.603.695	7%
5	Ukrayna	3.515.947	5%
6	Moldova	3.503.240	4%
7	Almanya	2.605.256	3%
8	Suudi Arabistan	2.422.222	3%
9	Meksika	2.321.578	3%
10	Hindistan	2.311.973	3%
	Diğer	26.737.772	34%
	Toplam	77.980.289	100%

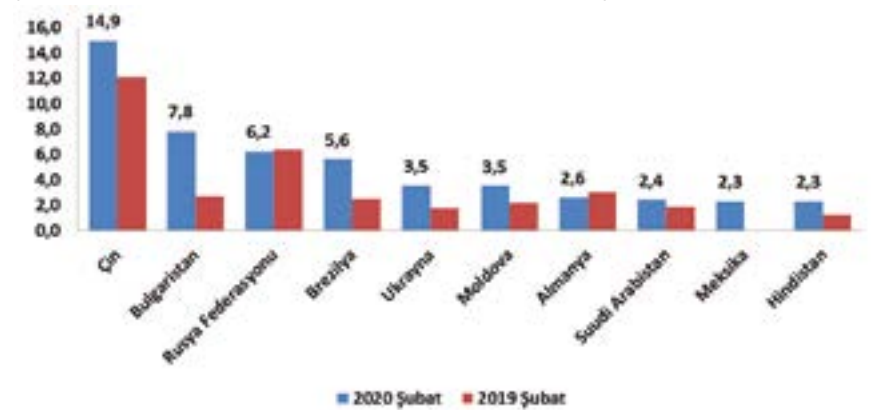
Kaynak: TÜİK

Şekil-3: Ülkelere Göre Konya'nın İhracatı (milyon \$) – İlk 10 Ülke (Şubat -2020)

Kaynak: TÜİK

Şekil-4: Ülkelere Göre Konya'nın İthalatı (milyon \$) – İlk 10 Ülke (Şubat -2020)

Kaynak: TÜİK

Konya, Şubat ayında en fazla ithalatı ise Çin'den yapmıştır. Konya'nın Çin'den yaptığı ithalat, yaklaşık 14,9 milyon dolar seviyesindedir ve yapılan toplam ithalatın yüzde 19,1'ini oluşturmaktadır. Konya'nın Çin'den sonra en fazla ithalat yaptığı ülke ise Bulgaristan olmuştur.

Konya'nın Bulgaristan'a yaptığı ithalat, yaklaşık 7,8 milyon dolar seviyesinde olup toplam ithalatın yüzde 10'unu oluşturmaktadır. Konya'nın en fazla ithalat yaptığı diğer ülkeler sırasıyla, Rusya, Brezilya, Ukrayna, Moldova, Almanya, Suudi Arabistan, Meksika ve Hindistan'dır.

**Aradığınız
imalatçı ve ihracatçı
firmaları tek bir
adreste bulmaya
hazır mısınız?**

www.listofcompany.com

**7.000 Firmaya
10.000 Ürüne
50'den Fazla Sektöre
170 Ülkeye ihracat
Yapan Firmalara
Ulaşmanın Yolu
Tek Adreste**

KOP Turkey

listofcompany

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

**KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ**

TIP FAKÜLTESİ

HUKUK FAKÜLTESİ

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ

Bilgisayar Mühendisliği
Elektrik Elektronik Mühendisliği
Endüstri Mühendisliği
İnşaat Mühendisliği
Makine Mühendisliği
Mekatronik Mühendisliği

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ

Enerji Yönetimi
İslam Ekonomisi ve Finans
İşletme
Uluslararası Ticaret ve Lojistik
Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik

SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER FAKÜLTESİ

Psikoloji
Sosyal Hizmet
Sosyoloji
Tarih
İletişim Tasarımı ve Yönetimi

**GÜZEL SANATLAR VE TASARIM
FAKÜLTESİ**

Grafik Tasarım
İç Mimarlık
Mimarlık
Geleneksel Türk Sanatları

SAĞLIK BİLİMLERİ YÜKSEKOKULU

Beslenme ve Diyetetik
Çocuk Gelişimi
Ebelik
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon
Hemşirelik
Odyoloji

YABANCI DİLLER YÜKSEKOKULU

Mütercim Tercümanlık (Arapça)
Mütercim Tercümanlık (İngilizce)

UYGULAMALI BİLİMLER YÜKSEKOKULU

Pilotaj

ADALET MESLEK YÜKSEKOKULU

Adalet

**SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK
YÜKSEKOKULU**

Çocuk Gelişimi
Diyaliz
Fizyoterapi
Anestezi
İlk ve Acil Yardım
Tıbbi Görüntüleme Teknikleri

**TİCARET VE SANAYİ MESLEK
YÜKSEKOKULU**

Dış Ticaret
Mekatronik

www.karatay.edu.tr

**%15
AHİLİK
BURSU**
(Ticaret Odası
Destek Bursu)

**%25'E
VARAN
TERCİH
BURSLARI**

**%100'E
VARAN
ÜNİVERSİTEYE
GİRİŞ BURSLARI**

444 12 51

Konya Ticaret Odası Üniversitesidir

